SFANTUL IOAN GURA DE AUR

OMILIILE DESPRE POCAINTA

CARTE TIPARITA CU BINECUVANTAREA PREA FERICITULUI PARINTE
TEOCTIST
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMANE

TRADUCERE DIN LIMBA GREACA DE
PREOTUL PRFESOR DUMITRU FECIORU

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC SI DE MISIUNE AL BISERICII ORTODOXE ROMANE
BUCURESTI - 1998

Ediție electronică

APOLOGETICUM
2005

Scanare, corectură şi tehnoredactare : Simona
Digitalizare pdf : Apologeticum

http://apologeticum.net
http://www.angelfire.com/space2/carti/
apologeticum2003@yahoo.com

OMILIA INTAI

Despre pocăință

V-ati gândit, oare, la mine în timpul cât am fost despărțit de voi? Eu nici o clipă nu v-am putut uita! Am părăsit oraşul, dar amintirea voastră nu m-a părăsit. După cum cei îndrăgostiți poartă cu ei, oriunde s-ar duce, chipul cel dorit, tot aşa şi eu, îndrăgostit de frumusețea sufletului vostru, am purtat mereu cu mine frumusețea lui. Şi după cum pictorii, când fac tabloul cuiva, amestecă fel de fel de culori, tot aşa şi eu am zugrăvit chipul sufletului vostru, amestecând, ca pe nişte felurite culori de virtute, şi râvna voastră la slujbele din biserică, şi ascultarea cu dragoste a predicii, şi bunăvoința voastră pentru predicator, şi toate celelalte fapte bune. Puneam înaintea ochilor minții mele tabloul acesta, şi el îmi uşura durerea despărțirii. Vă purtam mereu în suflet: şi când stăteam în casă, şi când mă ridicam din pat, şi când eram în călătorie, şi când mă odihneam, şi când ieşeam din casă, şi când intram. Visam mereu chipurile voastre dragi; nu numai ziua, ci şi noaptea mă hrăneam cu aceste chipuri. Trăiam aievea cuvintele lui Solomon: *"Eu dorm, dar inima mea veghează.*(Cantarea Cantarilor 5,2)

Nevoia de somn îmi lipea pleoapele, dar tirania dragostei de voi îmi ținea deschişi ochii minții mele. De multe ori mi se părea că vorbesc cu voi în vis. Aşa e sufletul ! Visează noaptea ce gândeşte ziua. Asta s-a întâmplat şi cu mine. Nevăzându-vă cu ochii trupului, vă vedeam cu ochii dragostei. Nefiind între voi cu trupul, eram printre voi cu dragostea şi-mi sunau mereu în urechi aclamațiile şi aplauzele voastre. De aceea, cu toate că boala trupului mă silea să stau mai mult la țară, cu toate că aerul de acolo era de folos sănătății trupului meu, totuşi puterea dragostei nu m-a lăsat să-mi prelungesc şederea. A strigat la mine şi nu s-a oprit din strigăt până ce nu m-a înduplecat să mă ridic din pat înainte de vreme; m-a sfătuit să socotesc prezența mea între voi şi sănătate, şi bucurie, într-un cuvânt, binele meu. Şi m-a convins. Am preferat să plec, având încă în mine rămăşițele bolii, decât să mai port încă mult timp în suflet durerea despărțirii, până ce mă voi fi făcut pe deplin sănătos. Şi auzeam acolo, la țară, şi dojanele pe care mi le aduceau desele voastre scrisori. Şi priveam cu tot atâta drag pe cei ce mă dojeneau, ca şi pe cei ce mă lăudau. Tocmai dojanele acelea îmi arătau cât de tare mă iubiți. De aceea m-am sculat şi am plecat. De aceea n-am putut să vă scot nicicând din sufletul meu.

Dar ce lucru de mirare că eu, pe când eram la tara si ma bucuram de tihna, mi-aminteam de voi, când Pavel, fiind înlănțuit, întemnițat, în fața cu mii şi mii de primejdii - dar se simțea în temniță ca într-o livadă -, îşi aducea aminte de frații lui şi le scria: *"Precum îmi este drept să cuget aceasta despre voi, pentru că vă am în inima mea, in lanțurile mele, în apărarea mea şi în adeverirea*

Evangheliei"?(Fil.1,7) Pe dinafară lanţul duşmanilor, pe dinăuntru lanţul dragostei de ucenici. Lanţul cel din afară, făurit din fier; lanţul cel dinăuntru, ţesut din dragoste. Pe acela Pavel îl lepăda adeseori, dar pe acesta niciodată nu 1-a aruncat. Şi după cum femeile care au născut şi au ajuns mame sunt legate necontenit de copiii pe care i-au născut, oriunde ar fi ele, tot aşa şi Pavel; dar, mai bine spus, Pavel era mai puternic legat de ucenicii lui, cu atât mai mult cu cât naşterile duhovniceşti sunt mai puternice decât naşterile trupeşti. Şi Pavel nu i-a născut numai o dată, ci chiar de două ori pe aceiaşi ucenici, că striga, spunând: *"Copiii mei, pentru care sufăr iarăşi durerile naşterii".*(Gal.4,19) Cu o femeie nu se poate întâmpla niciodată asta, nici n-ar putea naşte din nou acelaşi copil; Pavel însă a suferit ceea ce nu se poate vedea în natură: a născut din nou pe cei pe care-i născuse o dată şi a suferit cu ei iarăşi durerile groaznice ale naşterii. De aceea, voind să-i mişte, le spunea: *"...pentru care sufăr iarăşi durerile naşterii".* Aproape că le spunea: "Fie-vă milă de mine! Nici un fiu nu împovărează a doua oară pântecele mamei cu durerile naşterii, aşa cum voi mă siliţi să sufăr". Naşterile cele trupeşti durează câtăva vreme; trec după ce copilul a ieşit din pântecele mamei; cât despre naşterile cele duhovniceşti însă, nu-i aşa; durează luni întregi; uneori aceste dureri au ţinut un an întreg, şi Pavel tot n-a născut pe cei zămisliţi, în naşterile trupeşti numai trupul suferă dureri; în naşterile cele duhovniceşti durerile nu muncesc pântecele, ci sfâşie însăşi tăria sufletului.

Şi ca să afli că naşterile cele duhovniceşti sunt mai chinuitoare, te întreb: Cine a dorit vreodată să sufere iadul pentru copiii pe care i-a născut? Pavel, însă, nu numai că preferă să sufere iadul, dar chiar se roagă să fie anatema de la Hristos numai ca să poată naşte pe iudei pentru Hristos. (Romani 9, 3.)

Pentru ei suferea necontenit durerile naşterii; iar pentru că nu putea să-i nască, se plângea, zicând: *"Mare îmi este întristarea şi necurmată durerea în inima mea";* (Romani 9,2) iar în altă parte, iarăşi: *"Copiii mei, pentru care sufăr iarăşi durerile naşterii până ce Hristos va lua chip în voi".*(Galateni 4,19)

Care pântece a fost mai fericit decât acela care a putut naşte astfel de copii, încât să aibă în ei pe Hristos? Care pântece a fost mai roditor decât acela care a născut întreaga lume? Care pântece a fost mai puternic decât acela care a fost în stare ca, pe cei o dată născuţi şi crescuţi, dar avortaţi, să-i nască iarăşi şi să-i plăsmuiască din nou? Asta n-o poate face naşterea trupească!

Dar pentru ce apostolul n-a spus: "Copiii mei, pe care vă nasc iarăşi, din nou", ci: *"pentru care sufăr iarăşi durerile naşterii",* deşi în altă parte spusese că-i naşte: *în Hristos Iisus v-am născut"?*(I Corinteni 4,15)

In acest din urmă text, Pavel a vrut să arate numai înrudirea; în celălalt text, a căutat să arate şi durerile naşterii.

Dar pentru ce-i numeşte copii, când încă nu i-a născut? Că dacă suferă durerile naşterii, înseamnă că încă nu i-a născut. Pentru ce, dar, îi numeşte copii?

Ca să arate că nu aceste dureri de naştere sunt durerile pe care le-a avut când i-a născut; iar cuvintele acestea erau îndestulătoare să-i ruşineze. "V-am fost odată tată!, le spune Pavel. Am îndurat pentru voi durerile de naştere, pe care trebuia să le îndur. Aţi fost odată copiii mei. Pentru ce, dar, mă siliţi să

sufăr a doua oară durerile naşterii? Destule sunt durerile naşterii celei de la început. Pentru ce mă chinuiți iarăşi cu dureri de naştere?". Lui Pavel îi pricinuiau tot atât de mari dureri şi cei care încă nu credeau, ca şi credincioşii care cădeau. Era chinuitor să vadă că trec iarăşi la necredință, după ce se împărtăşiseră cu nişte taine aşa de mari. De aceea, pentru că durerea era ascuțită şi strigătele de durere mai puternice decât ale unei femei ce naşte, zicea: *"Fiii mei pentru care sufăr iarăşi durerile naşterii până ce Hristos va lua chip în voi".*(Galateni 4,19)

Grăia aşa, pentru că voia să le şi întărească încrederea, dar să-i şi înfricoşeze, îi înfricoşa şi le băga spaimă în suflet, spunându-le că Hristos n-a luat chip în ei; şi iarăşi căuta să întărească în ei încrederea, spunându-le că e cu putință ca Hristos să ia chip în ei. Cuvintele: *"până ce va lua chip în voi"* arată şi una, şi alta: şi că n-a luat încă chip în ei, dar că e cu putință totuşi să ia chip. Dacă n-ar fi fost cu putință, în zadar le-ar fi spus: *"până ce va lua Hristos chip în voi";* i-ar fi nutrit cu speranțe deşarte.

Ştiind dar acestea, să nu deznădăjduim nici noi, dar nici să ne trândăvim. Amândouă sunt pierzătoare.

Deznădejdea nu-l lasă pe cel căzut să se scoale, iar trândăvia îl culcă la pământ pe cel în picioare. Una ne lipseşte de bunătățile ce le putem avea; cealaltă nu ne lasă să scăpăm de păcatele ce ne apasă. Trândăvia ne aruncă jos, chiar de-am fi în cer; deznădejdea ne pogoară în adâncul păcatului; dar îndepărtarea deznădejdii ne face să ne ridicăm repede din adâncul acela.

Să-ti spun câtă putere au şi una şi alta! Diavolul la început a fost bun; trândăvindu-se şi deznădăjduind a ajuns atât de rău, că nu s-a mai putut ridica din răutatea lui. Că a fost bun, ascultă ce spune Hristos: *"Văzut-am pe satana ca un fulger căzând din cer".*(Luca 10,18)

Comparația cu fulgerul arată şi viețuirea lui strălucită de mai înainte, şi iuțeala căderii sale.

Pavel a hulit, a prigonit, a ocărât; dar pentru că s-a sârguit şi nu a deznădăjduit, s-a ridicat şi a ajuns egal cu îngerii; Iuda a fost apostol; dar pentru că s-a trândăvit, a ajuns vânzător.

Tâlharul, iarăşi, după o atât de mare răutate, pentru că nu a deznădăjduit, a intrat înaintea tuturor celorlalți în rai.(Luca, 23, 43)

Fariseul, încrezându-se, a fost pogorât din înălțimea virtuții lui; vameşul, nepierzându-şi nădejdea, aşa s-a îndreptat, că a lăsat în urmă pe fariseu.(Luca 18,10-14)

Vrei sa-ti arăt chiar un oraş întreg care a făcut asta? Aşa s-a mântuit întreg oraşul ninivitenilor; şi doar sentința pronunțată de Dumnezeu asupra ninivitenilor era de natură să-i ducă la deznădejde, că nu le spusese: "Dacă vă pocăiți, scăpați!", ci de-a dreptul: “*încă trei zile şi Ninive va fi nimicită".*(Iona 3,4)

Dar cu toate că Dumnezeu îi amenințase, cu toate că profetul le strigase, cu toate că sentința nu îngăduia amânare, nici drept de apel, ninivitenii nu au deznădăjduit, nici nu şi-au pierdut bunele nădejdi. De asta Dumnezeu nu le-a pus condiție, nici nu le-a spus: "Dacă vă pocăiți, scăpați", ca şi noi, când auzim o

sentință a lui Dumnezeu, pronunțată fără drept de apel, nici atunci să nu deznădăjduim, să nu ne descurajăm, având în fată pilda ninivitenilor.

Iubirea de oameni a lui Dumnezeu o poți vedea nu numai de acolo că a făcut pace cu cei care s-au pocăit, deşi sentința pronunțată asupra lor era fără drept de apel, ci şi de acolo că sentința era definitivă.

Dumnezeu a făcut asta, voind să le mărească frica şi să-i trezească din marea lor trândăvie; iar timpul pocăinței arată nespusa iubire de oameni a lui Dumnezeu. Căci, ce puteau face cele trei zile, ca să şteargă o atât de mare răutate? Vezi că şi aici se arată purtarea de grijă a lui Dumnezeu? Ea a ajutat mai mult la mântuirea oraşului.

Ştiindu-le pe acestea, să nu deznădăjduim niciodată.

Nici o armă a diavolului nu-i atât de tare ca deznadejdea.

Diavolul nu se bucură atâta când păcătuim, cât se bucură când deznădăjduim. Ascultă! Pavel s-a temut mai mult de căderea în deznădejde a desfrânatului din Corint decât de păcatul lui. Scriindu-le corintenilor, le grăia aşa: *"îndeobşte se aude că la voi este desfrânare, şi aşa desfrânare cum nici la păgâni nu se pomeneşte".*(I Corinteni 5, 1.)

N-a spus: "cum nici la păgâni nu se săvârşeşte", ci: "*nu se pomeneşte":* "fapta pe care păgânii n-o pot suferi nici cu numele, pe aceea voi îndrăzniți să o săvârşiți". *"Şi v-ati semețit".* (1 Corinteni 5, 2.)

Pavel n-a spus: "Acela s-a semețit", ci, lăsând la o parte pe cel ce a păcătuit, vorbeşte cu cei sănătoşi. Aşa cum fac şi doctorii: lasă la o parte pe cei bolnavi şi vorbesc mai mult cu rudele bolnavilor. Corintenii erau vinovați de semetie pentru că nu 1-au mustrat pe cel ce păcătuise, nici nu 1-au pedepsit. Pavel a făcut părtaşi şi pe corinteni la păcat, pentru ca să vindece mai repede rana.

Cumplit lucru este să păcătuieşti dar cu mult mai cumplit, să te lauzi cu păcatele.

Dacă lăudându-te cu dreptatea, pierzi dreptatea, apoi cu mult mai multă pagubă ai dacă te lauzi cu păcatele; păcatul acesta e mai mare decât păcatele cu care te lauzi. De aceea spune Domnul: *"Când veți face totul spuneți: Slugi netrebnice suntem".* (Luca 17, 10).

Deci, dacă trebuie să se smerească cei care îndeplinesc toate poruncile, apoi cu mult mai mult cel ce păcătuieşte trebuie să plângă şi să se numere printre cei din urmă. Aceasta, arătând-o Pavel, spunea: *"N-ar fi trebuit, oare, mai degrabă să plângeți?".* (1 Corinteni 5, 2)

- Ce spui. Pavele? A păcătuit altul şi să plâng eu?

- Da, răspunde Pavel. Suntem legați unii de altii ca mădularele de trup. La trup, dacă e rănit piciorul, simte durerea şi capul. Şi ce este mai de preț decât capul? Şi totuşi capul uită de vrednicia sa în timp de nenorocire. Fă şi tu tot aşa!

De asta şi Pavel ne îndeamnă *"să ne bucuram cu cei ce se bucură şi să plângem cu cei ce plâng"*(Romani 12, 15); de asta le şi spune corintenilor: "N-

ar fi trebuit, oare, mai degrabă să plângeți, *ca să fie scos din mijlocul vostru cel ce a făcut fapta aceasta?”.* (I Corinteni 5, 2)

N-a spus: "N-ar fi trebuit, oare, mai degrabă să vă străduiți?'.

- Dar ce?
- *"N-ar fi trebuit oare, mai degrabă să plângeți?”* ca şi cum o boală obştească, ciuma, ar fi cuprins tot oraşul. Aproape că le-a spus: “E nevoie de rugaciune si marturisire ca să piară boala din tot oraşul". Ai văzut câtă frică a atârnat Pavel deasupra capetelor lor? Deoarece corintenii socoteau că răul se mărgineşte numai la cel ce săvârşeşte păcatul, de aceea Pavel îi face atenți, spunându-le: *"Oare, nu ştiți că puțin aluat dospeşte toată frământătura?”.*(I Corinteni 5, 6)

Cuvintele lui Pavel au acest înțeles: "Dacă răul înaintează, va cuprinde şi celelalte mădulare; trebuie deci să vă îngrijiți aşa de păcatul acesta, ca şi cum ați avea de luat hotărâri cu privire la nişte rele obşteşti. Să nu-mi spui mie că numai acela a păcătuit, ci gândeşte-te la aceea că răul e un puroi, care amenință să se întindă în tot trupul".

Şi după cum când arde o casă, sar în ajutor şi se grăbesc şi cei care n-au suferit nici un rău, nu mai puțin decât cei cu casa aprinsă, ca nu cumva focul să se întindă şi să ajungă şi la uşile lor, tot aşa şi Pavel îi trezeşte pe corinteni, spunându-le: "Păcatul săvârşit între voi e un foc; să ieşim întru întâmpinarea răului; să stingem focul, înainte de a cuprinde Biserica. Dacă nu-ti pasă de păcat, pentru că este în trupul altuia, află că şi tu eşti bolnav, căci acela este mădular al întregului trup".

Dar gândeşte-te şi la aceea că, dacă trândăveşti, dacă treci cu vederea răul, răul te va cuprinde şi pe tine. Deci dacă nu pentru fratele tău, fii treaz măcar pentru tine! Opreşte ciuma, pune stavilă puroiului, zăgăzuieşte întinderea lui!

Acestea şi mai multe ca acestea spunându-le Pavel şi poruncindu-le să-l dea satanei (I Corinteni 5, 5)*,* mai târziu, pentru că s-a schimbat şi a ajuns mai bun, le-a spus: *"Destul este pentru unul ca acesta pedeapsa aceasta de la cei mai mulți*[22] (II Corinteni 2, 6)

“Intăriți în el dragostea". (II Corinteni 2, 8) Uită-te câtă stăruință pune acum Pavel ca să-l împreune şi să-l alipească iarăşi de turmă, pentru că mai înainte îl arătase ca duşman şi vrăjmaş obştesc tuturor, pentru că-l izgonise din turmă şi-l tăiase din trupul Bisericii! Nu le-a spus simplu: "Iubiți-l!", ci: *"întăriți în el dragostea!",* adică: "Arătati-i prietenie trainică şi statornică, dragoste fierbinte, clocotitoare şi înflăcărată, care să contrabalanseze ura voastră de mai înainte; purtati-vă cu el cu bunăvoință!'.

- Spune-mi, Pavele, ce s-a întâmplat? Nu l-ai dat satanei?
- Da, dar nu ca să rămână în mâinile satanei, ci ca să-l scap iute de tirania satanei.

Dar, după cum spuneam mai înainte, uită-te cât se temea Pavel de deznădejde ca de o armă puternică a diavolului. Spunând: *"întăriți în el dragostea",* a adăugat şi pricina: *"Ca nu cumva să fie doborât de mai multă tristețe unul ca acesta"*. (II Corinteni 2, 7)"

Oaia e în gura lupului, spune Pavel, să-l ajungem! Să i-o luăm din gură

înainte de a mânca şi strica mădularul nostru! Corabia este în mijlocul furtunii, să ne grăbim s-o salvăm înainte de a se scufunda! După cum corabia se scufundă când marea se ridică şi valurile se înaltă de pretutindeni, tot aşa şi sufletul se sufocă iute dacă nu are pe cineva să-i întindă mâna de ajutor, când e înconjurat de pretutindeni de tristeţe; căci tristeţea, mântuitoare pentru iertarea păcatelor, e pierzătoare când depăşeşte măsura".

Uită-te cu câtă precizie a grăit Pavel! N-a spus: "Să nu-1 piardă diavolul!".

- Dar ce?

- *"Ca să nu ne lăsăm prinşi de lăcomia satanei".* II Corinteni 2, 11) Iar lăcomia este dorire de bunuri străine. Arătând deci că păcătosul din Corint a scăpat de diavol şi că, prin pocăinţă, a ajuns iar în turma lui Hristos, Pavel a spus*: "Ca să nu ne lăsăm prinşi de lăcomia satanei*". "Dacă diavolul mai pune gheara pe el, vrea să spună Pavel, atunci răpeşte mădularul nostru, ia oaia turmei lui Hristos, că acela, prin pocăinţă, lepădase păcatul". Pavel ştia ce a făcut diavolul cu Iuda; de aceea s-a temut să nu se întâmple acelaşi lucru şi cu păcătosul din Corint.

- Dar ce a făcut diavolul cu Iuda?

- Iuda s-a pocăit, că a zis: *"Am păcătuit vânzând sânge nevinovat!".* (Matei 27,4)

Diavolul a auzit cuvintele acestea; ştia că ele îl pun pe Iuda pe calea cea bună, că îl duc la mântuire şi s-a temut să nu se schimbe. Că-şi spunea diavolul: "Are Stăpân iubitor de oameni; a plâns pentru el şi 1-a sfătuit în fel şi chip, când avea de gând să-L vândă. Oare nu-1 va primi cu mult mai mult acum, când se pocăieşte? îl trăgea la El şi-1 chema când n-avea de gând să se îndrepte. Oare nu-1 va trage cu mult mai mult la El acum, când îl vede că se îndreaptă şi-şi recunoaşte păcatul? Că pentru asta a şi venit să Se răstignească!".

- Şi ce-a făcut atunci diavolul?

- I-a tulburat sufletul lui Iuda; i-a întunecat mintea cu o tristeţe peste măsură de mare; 1-a prigonit, 1-a alergat până 1-a dus la spânzurătoare (Matei 27, 5). L-a scos din viata aceasta şi 1-a lipsit şi de râvna de a se pocăi. Dacă trăia, s-ar fi mântuit şi el. Dovadă, răstignitorii. Dacă Domnul a mântuit pe cei ce L-au ridicat pe cruce, dacă pe cruce fiind îl ruga pe Tatăl şi-I cerea să le ierte fapta lor îndrăzneaţă(Luca 23, 34), este lămurit că 1-ar fi primit şi pe vânzător cu toată dragostea, dacă s-ar fi pocăit cum trebuie. Iuda, însă, doborât de o tristeţe peste măsură de mare, n-a vrut să se folosească de leacul pocăinţei. Pavel, deci, temându-se de asta, sileşte pe corinteni să smulgă pe om din gura diavolului.

Dar pentru ce trebuie să vorbesc eu de cele petrecute în Corint? Petru, după ce se împărtăşise cu sfintele Taine, s-a lepădat de trei ori de Domnul (Matei 26, 69-74), dar, plângând, şi-a şters tot păcatul (Matei 26. 75). Pavel a prigonit, a hulit, a ocărât; şi nu numai pe Cel răstignit, ci a prigonit şi pe toţi cei ai lui Hristos; dar, pocăindu-se, a ajuns apostol. Dumnezeu ne cere să-I dăm numai puţin prilej şi ne iartă mulţime de păcate.

Am să vă vorbesc şi de o pildă care întăreşte spusele mele.

Erau doi frați; și-au împărțit între ei averea părintească; unul a rămas acasă, iar celălalt s-a dus în altă țară, a mâncat partea lui de avere şi nu mai putea îndura ruşinea foamei.(Luca 15, 11-32)

M-a îndemnat gândul să vă spun această pildă, ca să vedeți că ni se iartă şi păcatele săvârşite după botez, dacă suntem cu luare aminte. Nu vă spun asta ca să vă trândăviți, ci ca să alungați din sufletul vostru deznădejdea. Că deznădejdea aduce peste noi mai multe rele decât trândăvia. Fiul acesta este icoana celor ce au căzut în păcate, după ce s-au botezat. Că fiul cel plecat de acasă înfățişează pe cei căzuți după botez, se vede din acestea: este numit fiu; şi nimeni nu-i numit fiu dacă nu-i botezat; locuia în casa părintească şi i s-a împărțit toată averea părintească; înainte de botez, nimeni nu poate lua cele părinteşti, nici nu poate primi moştenire. Deci totul ne arată că fiul acesta făcea parte din ceata credincioşilor. Era apoi frate cu fiul cel bun; iar frate nu poate fi nimeni fără naşterea de a doua, cea duhovnicească.

- Ce-a spus, dar, fiul acela, care ajunsese atât de ticălos?
- *"Mă voi întoarce la tatăl meu!"* (Luca 15, 18).

Tatăl lui 1-a lăsat să plece în tară străină şi nu 1-a oprit, tocmai ca să cunoască bine, prin proprie experiență, de câte binefaceri nu s-ar fi bucurat de rămânea acasă. De multe ori Dumnezeu, când nu ne convinge cu cuvintele, ne lasă să ne învățăm minte cu faptele. Aşa făcea cu iudeii. Când nu-i convingea şi nici nu-i abătea de la răutatea lor cu miile de cuvinte grăite prin prooroci, îi lăsa să fie instruiți prin pedepse şi le spunea: *"Lepădarea ta de credință te va pedepsi şi răutatea ta te va mustra".* (Ieremia 2, 19)

Ar fi trebuit ca iudeii să-L creadă pe cuvânt înainte de împlinirea amenințărilor; dar pentru că erau atât de nesimțiți că nu credeau în îndemnurile şi sfaturile Lui, de aceea îngăduie să fie instruiți prin fapte, ca aşa să-i redobândească iarăşi.

Fiul cel risipitor a plecat deci în tară străină; acolo a învățat prin fapte ce mare rău este să pleci din casa părintească; de aceea, s-a întors. Tatăl lui nu i-a purtat ură, ei 1-a primit cu brațele deschise.

- Pentru ce?
- Pentru că era tată, şi nu judecător.

Şi au fost în casă dansuri, ospețe, sărbătoare. Toată casa era veselă şi plină de bucurie.

- Ce spui? Acestea sunt răsplătile păcatului?
- Nu ale păcatului, omule, ci ale întoarcerii! Nu ale răutății, ci ale pocăinței! Nu ale desfrânării, ci ale schimbării în mai bine!

Mai mult! Fratele cel mai mare s-a supărat de toate acestea. Tatăl 1-a potolit şi pe el cu blândețe, spunându-i: *"Tu totdeauna ai fost cu mine; pe când acesta, pierdut a fost şi s-a aflat, mort a fost şi a înviat"*(Luca 15. 31. 32).

"Când trebuie să mântui pe un om pierdut, îi spune tatăl, nu-i timp de judecată, nici de cercetare amănunțită, ci numai de iubire de oameni, de iertare, nici un doctor nu cere unui bolnav socoteală de viata lui dezordonată şi nici nu-1 pedepseşte, ci-i dă doctorii ca să-1 vindece. Iar dacă ar fi trebuit totuşi să-1 pedepsesc pe fratele tău, apoi îndestulătoare pedeapsă i-a fost şederea lui în tară

străină. A fost atâta vreme despărțit de noi; a avut de luptat cu foamea, cu disprețul, cu cele mai grele necazuri. De asta îți spun: *"Pierdut a fost şi s-a aflat, mort a fost şi a înviat",* nu te uita la veselia şi sărbătoarea din casa noastră, ci gândeşte-te la nenorocirea lui cea mare de mai înainte! Vezi un frate, nu un străin!".

Fiul s-a întors la tatăl lui; la tatăl lui, care nu-şi putea aminti de nici una din faptele lui de mai înainte. Dar, mai bine spus, îşi amintea numai de acelea care-l puteau atrage spre compătimire, spre milă, spre dragoste, spre grija aceea pe care o au numai părinții. De asta nici n-a spus ce-a făcut fiul lui, ci ce-a pătimit; n-a adus vorba că a mâncat averea, ci că a îndurat mii şi mii de necazuri.

Tot cu atâta râvnă a căutat Domnul şi oaia cea pierdută. Dar, mai bine spus, cu mai multă râvnă. Acolo s-a întors fiul de capul lui; aici a plecat Păstorul după oaie; a găsit-o şi a adus-o; şi S-a bucurat de ea mai mult decât de toate cele din staul. Uită-te şi cum a adus-o în staul! N-a bătut-o, ci a pus-o pe umerii Lui, a purtat-o şi a adus-o iarăşi în turmă.(Luca 15,4-5)

Ştiind dar că Dumnezeu nu numai că nu-Şi întoarce fata de la cei ce se întorc la El, ci că-i primeşte tot aşa de bine ca şi pe cei virtuoşi, că nu numai că nu-i pedepseşte, ci că merge chiar în căutarea celor rătăciți şi că Se bucură de găsirea acestora mai mult decât de cei care nu s-au rătăcit, să nu deznădăjduim când ne simțim încărcați de păcate, nici să ne încredem când ştim că facem fapte bune, ci să ne temem când le săvârşim, ca să nu cădem din pricina încrederii în noi; iar când păcătuim, să ne pocăim.

Vă spun şi acum ce vă spuneam şi la început. Amândouă acestea ne fac să ne pierdem mântuirea: încrederea, pe cel din picioare; deznădejdea, pe cel căzut. De aceea Pavel, ca să întărească pe cei din picioare, spunea: *"Celui ce i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă"* (l Corinteni 10, 12)*;* şi iarăşi: *"Mă tem ca nu cumva, propovăduind altora, însumi să mă fac netrebnic"* (l Corinteni 9, 27). Ca să ridice pe cei căzuți şi să-i îmboldească spre mai multă râvnă, Pavel le scria corintenilor, spunându-le: "*... ca nu cumva să plâng pe mulți din acei ce au păcătuit înainte şi nu s-au pocăit* (II Corinteni 12, 21). Prin aceste cuvinte a arătat că nu sunt vrednici atâta de plâns cei ce păcătuiesc cât cei care nu se pocăiesc de păcatele lor. Iar profetul le spunea acestora: *"Oare cel ce cade nu se scoală sau cel ce se abate nu se întoarce?"* (Ieremia 8, 4). De aceea şi David îi îndemna pe aceştia, spunând: *"Astăzi, de veți auzi glasul Lui, să nu vă învârtoşați inimile voastre, ca în timpul răzvrătirii"*(Ps.94,8-9;Evrei 3,7-8).

Atâta vreme cât se spune "astăzi", să nu deznădăjduim, ci să avem bune nădejdi în Stăpânul nostru, gândindu-ne la noianul bunătății Lui. Să scuturăm de pe noi orice cuget rău; să începem să facem fapte bune cu multă râvnă şi nădejde; să arătăm covârşitoare pocăință, ca, lăsând aici pe pământ toate păcatele, să putem sta cu îndrăznire înaintea scaunului de judecată al lui Hristos şi (să putem) dobândi împărăția cerurilor, pe care, facă Dumnezeu ca noi toți să o dobândim, cu harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Care Tatălui, împreună cu Sfântul Duh, slavă, putere, cinste, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

OMILIA A DOUA

Despre tristețea împăratului Ahab şi despre Iona profetul

Ați văzut duminica trecută război şi biruință? Războiul diavolului, biruința lui Hristos! Ați văzut cum a fost lăudată pocăința? Ați văzut cum diavolul n-a mai putut îndura lovitura, ci s-a temut şi s-a cutremurat?

- Pentru ce te sperii, diavole, când este lăudată pocăința? Pentru ce te jeleşti, pentru ce te cutremuri?
- Da, pe dreptate mă jelesc şi mă tângui, răspunde diavolul, pentru că mari trofee mi-a răpit pocăința asta!
- Care trofee?
- Pe desfrânată, pe vameş, pe tâlhar, pe hulitorul Pavel!

Cu adevărat, mari trofee i-a răpit pocăința! I-a dărâmat cetătuia. Lovitura pocăinței a fost mortală.

Cunoşti, iubite, puterea pocăinței din faptele ce ti le-am arătat în predica trecută. Pentru ce, dar, nu culegem roadele unei astfel de predici? De ce nu ne întâlnim în biserică pentru ca să ne pocăim? Dacă eşti păcătos, intră în biserică pentru a-ti mărturisi păcatele! Dacă eşti drept, intră ca să nu-ti pierzi dreptatea! Pentru amândouă, biserica este port.

Eşti păcătos? Nu deznădăjdui! Intră în biserică cu gând de pocăință! Ai păcătuit? Spune lui Dumnezeu: "Am păcătuit!". Ce oboseală, ce greutate, ce osteneală ca să spui acest cuvânt: "Am păcătuit"? nici una!

Dacă spui tu însuti că ai păcătuit, nu vei avea acuzator pe diavol. la-o înaintea diavolului! Răpeşte-i dregătoria lui! Că dregătoria lui este de a acuza. Pentru ce nu i-o iei înainte? Pentru ce nu-ti spui păcatul? Pentru ce nu-ti ştergi păcatul, când ştii că ai un acuzator pe care nu-1 poți face să tacă? Ai păcătuit? Intră în biserică, spune lui Dumnezeu: "Am păcătuit!". Nu-ti cer nimic altceva decât numai aceasta. Dumnezeiasca Scriptură spune: *"Spune tu păcatele tale întâi, ca să te îndreptezi"*(Isaia 43,26).

Spune păcatul, ca să scapi de păcat! Nu-i nevoie pentru asta nici de oboseală, nici de şiruri de cuvinte, nici de cheltuială de bani, nici de altceva de acest fel. Spune un cuvânt, fii sincer fată de păcat şi spune: "Am păcătuit!".

- Dar de unde ştiu, mi se poate spune, că, dacă spun eu întâi păcatul, scap de păcat?
- Am în Scriptură exemple şi de oameni care şi-au spus păcatul şi au scăpat de el, şi de oameni care nu 1-au spus şi au fost osândiți.

Cain a ucis pe Abel, fratele său, pentru că îl pizmuia. Omorul a urmat invidiei. L-a luat cu el la câmp şi 1-a ucis.(Facere 4,8)

Ce i-a spus Dumnezeu?
- *"Unde este Abel fratele tău?"*.(Facere 4,9)

Cel Care le ştie pe toate întreabă; nu pentru că nu ştie, ci ca să atragă pe ucigaş la pocăinţă. Că 1-a întrebat, ştiind de ucidere, o arată însăşi întrebarea: "*Unde-i Abel fratele tău?*" .

Iar Cain i-a răspuns:
- *"Nu ştiu. Sunt eu oare păzitorul fratelui meu?"*(Facere 4,9).

Fie, nu eşti păzitorul lui! Dar pentru ce eşti ucigaşul lui? Nu 1-ai păzit! Dar pentru ce 1-ai ucis? Mărturiseşti asta? Atunci eşti vinovat şi că nu 1-ai păzit.
- Ce i-a spus Dumnezeu?
- *"Glasul sângelui fratelui tău strigă către Mine din pământ"* (Facere 4,10).

L-a mustrat îndată şi i-a dat şi pedeapsa. Nu atât pentru omor, cât pentru îndrăzneală. Că Dumnezeu nu urăşte atât de mult pe cel ce păcătuieşte, cât pe cel ce se poartă cu neruşinare. Fără îndoială, Dumnezeu nu 1-a primit pe Cain când a venit la pocăinţă, pentru că nu şi-a spus el întâi păcatul. Că, ce spune Cain? *"Mai mare este păcatul meu decât a mi se ierta",*(Facere 4,13) în loc să spună: "Am făcut mare păcat! Nu sunt vrednic să mai trăiesc!".

Şi ce-i răspunde Dumnezeu? *"Gemând şi tremurând vei fi pe pământr"*.(Facere 4,13) Şi i-a dat o pedeapsă cumplită şi grea. "N-am să te ucid, i-a spus Dumnezeu, ca să nu se dea uitării adevărul, dar am să te fac lege, citită de toţi, ca nenorocirea ta să ajungă mamă filosofiei!". Şi pribegea Cain, lege însufleţită, stâlp mişcător şi tăcut, dar slobozind glas mai puternic decât glasul trâmbiţei, că spunea: "Să nu mai facă cineva aceasta, ca să nu păţească la fel!". A primit pedeapsă pentru neruşinarea lui; nu şi-a spus păcatul, dar i-a fost dovedit şi a fost osândit pentru păcat. Dacă şi-ar fi mărturisit singur păcatul, şi-ar fi şters el mai întâi păcatul.

Dar ca să vezi că aşa stau lucrurile, să-ti spun de un altul care, spunându-şi el mai întâi păcatul, şi-a şters păcatul.

Să venim la David, proorocul şi împăratul. Dar mie îmi place mai mult să-1 numesc prooroc, împărat a fost în Palestina; prooroc însă, până la marginile lumii. Domnia lui a ţinut câtăva vreme, dar profeţia lui are cuvinte nemuritoare. Mai degrabă se va stinge soarele decât să fie date uitării cuvintele lui David. David a săvârşit şi adulter, şi omor. A văzut, spune Scriptura, pe o femeie frumoasă, făcând baie şi s-a îndrăgostit de ea (II Regi 11,2).

Gândul şi 1-a prefăcut apoi în faptă. Şi a căzut proorocul în preacurvie, mărgăritarul în mocirlă. Şi nu-şi dădea seama că păcătuise. Atât era de împătimit. Vizitiul se îmbătase şi trăsura mergea anapoda. Ceea ce sunt vizitiul şi trăsura, aceea sunt sufletul şi trupul.

De ti-este întunecat sufletul, trupul se rostogoleşte în mocirlă; câtă vreme vizitiul e treaz, aleargă şi trăsura bine; când vizitiului i se slăbesc puterile şi nu mai e stăpân pe hăţuri, ajunge şi trăsura în prăpastie. Aşa şi cu omul.

Atâta vreme cât sufletul e treaz şi priveghează, este şi trupul curat; dar când sufletul se întunecă, se rostogoleşte şi trupul în mocirlă, în plăcere.

Ce a făcut David? A preacurvit! Nu şi-a dat seama şi nici altul nu i-a atras luarea-aminte. Şi a făcut asta când era cu părul alb, ca să vezi că nici bătrâneţea

nu ti-e de folos de ești nepăsător, după cum nici tinerețea nu te poate vătăma de ești cu mintea trează. Fapta bună nu-i condiționată de vârstă, ci de voință și gând.

Daniel era de doisprezece ani și era judecător, iar bătrânii, învechiți în zile, urzeau faptă de curvie[1](Istorie Suzanei 1,1-64.) Bătrânilor nu le-a folosit bătrânețea, nici pe Daniel nu 1-a vătămat tinerețea. Și ca să vezi că nu vârsta, ci voința și gândul sunt totul, uită-te la David.

David era cu părul alb, și atunci a căzut în preacurvie și a săvârșit omor. Sufletul lui era într-o stare ca aceea, că nici nu-și dădea seama că a păcătuit. Mintea conducătoare era beată de neînfrânare.

- Ce a făcut Dumnezeu?

- A trimis la el pe profetul Natan. Profetul se duce la profet. Așa se întâmplă și cu doctorii. Când un doctor se îmbolnăvește, e nevoie de alt doctor. Tot așa și aici. Un profet păcătuise și un alt profet i-a adus doctoriile. A venit dar la el Natan. Nu 1-a mustrat de cum a intrat pe ușă și nu i-a spus: "Nelegiuitule, blestematule, preacurvarule, ucigașule! Ai primit de la Dumnezeu atât de mari cinstiri, și tu ai călcat în picioare poruncile Lui!", Natan nu i-a grăit așa, ca să nu-1 facă mai îndărătnic. Că faci îndărătnic pe păcătos când îi dai în vileag păcatul. S-a dus dar la el și-i țese toată drama.

- Ce-i spune?

- "Am să-ti spun, împărate, o pricină de judecată! Erau un bogat și un sărac. Cel bogat avea multe turme și cirezi; săracul avea numai o mielușea, care bea din paharul lui, mânca la masa lui și dormea la șoldul lui"(II Regi 12, 1-3). Prin aceste cuvinte profetul voia să arate cât de mult ținea soțul la soția sa. "Și a venit un străin la bogat; bogatul și-a crutat vitele sale și a luat mielușeaua săracului și a tăiat-o" (II Regi 12, 4). Ai văzut cum țese aici drama, ținând ascuns cuțitul?

- Ce a răspuns împăratul?

- Socotind că hotărăște împotriva altuia, a pronunțat o sentință foarte aspră. Așa sunt oamenii! împotriva altora pronunță cu plăcere și cu asprime sentințele.

- Ce sentință a dat David?

- *"Viu este Domnul,* a spus el, *vrednic de moarte este un om ca acesta! Să dea înapoi patru mielușele pentru una!"*(II Regi 12, 5-6).

- Natan ce-a făcut?

- N-a mai acoperit multă vreme buboiul, ci 1-a descoperit îndată și-1 taie repede cu cuțitul, ca să nu-i scape simțirea durerii. "Tu ești acela, împărate!, i-a spus profetul" II (Regi 12, 7).

- Ce-a răspuns împăratul?

- *"Am păcătuit înaintea Domnului!"* (II Regi 12, 13). N-a spus: "Cine ești tu de mă mustri pe mine? Cine te-a trimis să te rästești la mine? De unde îndrăzneala asta, ca să-mi vorbești așa?". N-a grăit așa, ci și-a recunoscut păcatul.

- Ce-a spus?

- *"Am păcătuit înaintea Domnului!".*

- Ce i-a răspuns natan?

- *"Și Domnul a iertat păcatul tău"* (II Regi 12, 13). "Pentru că te-ai osândit singur, îi spune Dumnezeu, îti iert vina; te-ai mărturisit din inimă; ti-ai șters

păcatele, ti-ai dat singur osânda şi Eu am anulat sentinţa!".

Ai văzut că s-a împlinit ce este scris: *"Spune tu păcatele tale întâi, ca să te îndreptezi!"*(Isaia 43,26). Ce oboseală este să-ti spui tu întâi păcatul?

Ai şi o altă cale de pocăinţă!

- Care-i aceea?
- Să-ti plângi păcatul! Ai păcătuit? Plângi, şi ti-ai şters păcatul! Este vreo oboseală? Nu! Nu-ti cer mai mult decât să-ti plângi păcatul! Nu-ti spun să străbaţi oceane, nici să te cobori în porturi, nici să călătoreşti, nici să pleci la drum lung, nici să scoţi din pungă bani, nici să traversezi valuri sălbatice.
- Dar ce?
- Plânge-ti păcatul!
- Dar de unde ştiu că, dacă-mi plâng păcatul, mi-1 şi şterg?
- Ai şi pentru asta dovadă din dumnezeiasca Scriptură. Era un împărat, Ahab. Om drept şi acesta, după cum mărturiseşte Scriptura. Dar mânat de Izabela, femeia lui, a împărătit rău. Ahab a poftit via unui oarecare Nabot israeliteanul şi a trimis la el zicând: "Dă-mi via ta, că o poftesc, şi-ţi dau pe ea sau bani, sau alt loc în schimb". Nabot i-a zis: "Să nu mi se întâmple să-ti vând moştenirea părinţilor mei!". Ahab poftea mai departe via, dar nu voia să-1 silească. Din pricina asta a căzut Ahab în mare tristeţe. Izabela, femeie neruşinată şi fără scrupule, necurată şi blestemată, a venit la el şi i-a spus: "Pentru ce eşti trist şi nu mănânci? Scoală şi mănâncă! Te voi face eu să moşteneşti via lui Nabot israeliteanul!". Şi a scris o scrisoare, ca din partea împăratului, către bătrâni, în care spunea: "Rânduiţi post şi puneţi bărbaţi mincinoşi împotriva lui Nabot, care să dea mărturie că Nabot a hulit pe Dumnezeu şi pe împărat"(III Regi 21, 1-10). O, post plin de cumplită fărădelege! A rânduit post ca să săvârşească ucidere!
- Şi ce s-a întâmplat?
- Nabot a fost lovit cu pietre şi a murit. Izabela, când a auzit, i-a spus lui Ahab: "Scoală-te, să moştenim via, că a murit Nabot". Ahab la început s-a întristat, dar mai pe urmă s-a dus şi a luat în stăpânire via. Dumnezeu 1-a trimis la Ahab pe Ilie proorocul. *"Du-te,* i-a spus Dumnezeu, *şi spune-i lui Ahab: "Pentru că ai ucis şi ai moştenit, se va vărsa sângele tău şi câinii vor linge sângele tău şi desfrânatele se vor spăla în sângele tău"* (III Regi 21, 19). Mânia e dumnezeiască, sentinţa pronunţată, osânda, ca şi împlinită.

Şi uită-te unde-1 trimite Dumnezeu pe Ilie! La via luată de la Nabot (III Regi 21, 19). Unde s-a săvârşit nelegiuirea, acolo şi pedeapsa.

- Şi ce a spus Ahab?
- Când Ahab 1-a văzut pe Ilie, i-a spus: *"M-a găsit duşmanul meu!"* (III Regi 21, 20), în loc de: "M-ai găsit vinovat că am păcătuit! Acum ai pricină să mă ataci!". *"M-a găsit duşmanul meu!".* Mereu îl mustrase Ilie pe Ahab; acum, ştiind că a păcătuit, i-a spus: "Mereu m-ai mustrat! Dar acum pe bună dreptate mă ataci!". Ştia că păcătuise. Şi Ilie îi citeşte cu voce tare hotărârea lui Dumnezeu: *"Acestea zice Domnul* îi spune Ilie, *pentru că ai ucis şi ai moştenit şi ai vărsat sânge de bărbat drept, tot aşa se va vărsa sângele tău şi câinii îl vor linge şi desfrânatele se vor spăla în sângele tău".*

La auzul acestor cuvinte, Ahab s-a întristat şi a plâns pentru păcatul lui.

Şi-a recunoscut păcatul şi a şters sentința pronunțată de Dumnezeu împotriva lui. Dar Dumnezeu 1-a lămurit mai întâi pe Ilie pentru ce a schimbat sentin ța, ca să nu pară profetul mincinos şi să pățească ce-a pățit Iona. Că la fel s-a întâmplat şi lui Iona. Dumnezeu i-a spus: "Du-te, predică în cetatea Ninive în care locuiesc o sută douăzeci de mii de oameni, fără femei şi copii, şi spune-le: *"încă trei zile şi Ninive va fi distrusă"* (Iona 3,4).

Dar Iona n-a vrut să plece, că ştia iubirea de oameni a lui Dumnezeu.
- Şi ce-a făcut?
- A luat-o la fugă! Că îşi spunea: "Eu, Doamne, am să mă duc să le predic; Tu însă ai să Te întorci, pentru că eşti iubitor de oameni, iar eu am să fiu ucis ca profet mincinos".

Marea 1-a primit pe Iona, dar nu 1-a ascuns, ci 1-a dat înapoi pământului şi 1-a adus iarăşi sănătos şi teafăr în Ninive; marea 1-a apărat ca un prieten care-şi apără prietenul. *"S-a coborit Iona să fugă*,spune Scriptura, *şi a găsit o corabie care mergea la Tarsis; a plătit drumul şi s-a suit în ea"* (Iona l, 3).

Unde fugi, Iona? Te duci în alt pământ? Dar *"al Domnului este pământul şi plinirea Lui"*(Ps. 23, 1). Sau în mare? Dar nu ştii că *"a Lui este marea şi că El a făcut-o"?* (Ps. 94, 5). Sau în cer? Dar n-ai auzit pe David spunând: *"Voi vedea cerurile, lucrul degetelor Tale"* (Ps. 8, 3)*?*

Totuşi, stăpânit de frică, lui Iona i se părea că fuge; dar nu-i cu putință să fugi de Dumnezeu. Şi aşa, după ce marea 1-a dat înapoi şi a venit în ninive, a predicat spunând: *"încă trei zile şi Ninive va fi distrusă".* Şi ca să vezi că asta avea Iona în minte când a luat-o la fugă, anume că lui Dumnezeu, fiind iubitor de oameni, îi va părea rău de răul ce-1 grăise despre niniviteni şi că el are să fie socotit profet mincinos, o arată Iona însuşi. După ce a predicat în Ninive, a ieşit din oraş şi se uita să vadă ce are să se întâmple; când a văzut că au trecut trei zile şi amenințarea lui nu s-a înfăptuit, atunci a gândit ce gândise mai înainte şi a spus: "*Oare, nu sunt acestea cuvintele pe care le spuneam eu, că Dumnezeu este milostiv şi îndelung răbdător şi-I pare rău de răutățile oamenilor?".*

Deci, ca să nu pățească Ilie ce pățise Iona, Dumnezeu îi spune lui Ilie pricina pentru care 1-a iertat pe Ahab.
- Ce-i spune Dumnezeu lui Ilie?
- *"Ai văzut cât a plâns Ahab şi cât de trist a plecat din fa ța Mea? Tiu voi face după răutatea lui!"* (III Regi 21, 29).

Vai, Stăpânul se face avocatul robului! Dumnezeu îşi justifică înaintea unui om purtarea Lui față de alt om! "Să nu socoteşti, i-a spus Dumnezeu lui Ilie, că fără temei 1-am iertat! Nu! Şi-a schimbat purtarea. De aceea Mi-am schimbat şi Eu mânia. Mi-am potolit-o. Nici tu să nu te socoteşti un profet mincinos! Ai grăit adevărul. Dacă Ahab nu-şi schimba purtarea, avea să sufere sentința. Dar el şi-a schimbat purtarea şi Mi-am potolit şi Eu mânia". Şi a zis Dumnezeu către Ilie: *"Ai văzut cât a plâns Ahab şi cât de îndurerat a plecat? Nu voi face după mânia Mea!".* Ai văzut că plânsul şterge păcatele?

Ai şi o a treia cale de pocăință. Ți-am vorbit de multe căi de pocăință, pentru ca, prin felurimea căilor, să-ți facă uşoară mântuirea.
- Care este aceasta, a treia cale de pocăinț.a?

- Smerenia! Smereşte-te şi ţi-ai şters şiruri de păcate. Ai şi pentru aceasta dovadă din dumnezeiasca Scriptură, pilda vameşului şi a fariseului (Luca 18, 10-14).

S-au suit, spune Domnul, fariseul şi vameşul la templu să se roage. Şi a început fariseul să-şi înşire virtuțile: "Eu nu sunt un păcătos ca toată lumea, spune el, nici ca vameşul acesta!". Suflete ticălos şi nefericit! Ai osândit toată lumea! Pentru ce-1 mai îndurerezi pe cel de lângă tine? Nu te mulțumeşti cu întreaga lume decât dacă osândeşti şi pe vameş? Pe toți cei de aici i-ai hulit! Pe nici un om n-ai cruțat! "Eu nu-s ca toată lumea, spui tu, nici ca vameşul acesta! Postesc de două ori pe săptămână; dau zeciuială din averile mele săracilor!". Cuvinte de laudă rostea! Om ticălos! Fie, ai osândit întreaga lume! Pentru ce loveşti şi în vameşul de lângă tine? Nu te saturi cu hulirea întregii lumi decât dacă osândeşti şi pe cel de lângă tine?

- Ce-a făcut vameşul?

- A auzit tot ce spunea fariseul, dar n-a zis: "cine eşti tu de spui unele ca acestea despre mine? De unde-mi ştii viața? N-am crescut împreună! N-am trăit la un loc, n-am fost unul lângă altul! Cine dă mărturie de faptele tale bune? Pentru ce te lauzi singur? Pentru ce te cinsteşti singur?" Nici un cuvânt din acestea n-a grăit vameşul, ci, plecându-şi capul la pământ, s-a închinat şi a spus" *"Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!".* Vameşul s-a smerit şi a ajuns drept. Fariseul s-a pogorât de la templu pierzându-şi dreptatea; vameşul s-a pogorât dobândind dreptatea. Cuvintele au biruit faptele. Unul, cu faptele, a pierdut dreptatea; altul, cu cuvânt de smerenie, a dobândit dreptatea. Şi totuşi aceea nu era smerenie. Atunci e smerenie, când unul mare se micşorează pe sine. Fapta vameşului nu era smerenie, ci adevăr. Adevărate erau cuvintele lui că era păcătos.

Spune-mi, te rog, poate fi om mai rău ca vameşul? Negutătoreşte nenorocirile altora, ia parte la roadele muncii altora; nu munceşte, dar ia parte la câştig. Grozav e păcatul vameşului! Vameşul nu-i nimic altceva decât silnicie acceptată de toată lumea, păcat legalizat, lăcomie cu nume bun. Cine poate fi mai rău decât vameşul, care stă la drum şi culege roadele muncii altora? Când e vorba de muncă, lui nici nu-i pasă! Când însă e vorba de câştig, îşi ia partea din cele ce n-a muncit. Deci dacă vameşul, care-i un păcătos, a dobândit un dar atât de mare când s-a smerit, cu atât mai mult omul virtuos când se va smeri! Dacă-ti vei mărturisi păcatele şi te vei smeri, vei fi drept.

Vrei să vezi cine-i smerit? Uită-te Ia Pavel, cel cu adevărat smerit, la Pavel, dascălul lumii, oratorul cel duhovnicesc, vasul alegerii (Faptele Apostolilor 9, 15), limanul cel neînviforat, turnul cel neclătinat, omul cel mic la trup, care a înconjurat lumea, şi a înconjurat-o ca şi cum ar fi avut aripi; uită-te la cel smerit, la cel neiscusit (II Corinteni 11, 6) şi filozof, la cel sărac şi bogat!

Pe Pavel îl numesc cu adevărat smerit, pe cel care a trecut prin mii şi mii de osteneli, pe cel care a avut mii şi mii de biruințe împotriva diavolului, pe cel care propovăduia şi zicea: *"Harul Lui în mine n-a fost zadarnic, dar m-am ostenit mai mult decât toți"*(1 Corinteni 14, 10). Omul care a îndurat închisori, lovituri, bătăi; omul care cu epistolele sale a vânat lumea; omul care a fost

chemat cu glas ceresc; omul acela se smerește spunând: *"eu sunt cel mai mic dintre apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc apostol"* (I Corinteni 15, 9).

Ai văzut măreția smereniei? Ai văzut pe Pavel smerindu-se, numindu-se cel mai mic? "Eu sunt, spune el, cel mai mic dintre apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc apostol". Atunci e smerenie cu adevărat când te smerești în toate şi te numești cel mai mic. Gândește-te cine a fost cel ce a spus aceste cuvinte! Pavel, cetățeanul cerului, cel de formă îmbrăcat cu trup, stâlpul Bisericii, îngerul cel pământesc, omul cel ceresc! Cu cât drag zăbovesc lângă Pavel, contemplându-i frumusețea virtutii lui! Nu-mi veselește atât fața răsăritul soarelui şi săgetarea razelor lui strălucitoare, cât îmi luminează mintea chipul lui Pavel! Soarele luminează fetele, Pavel, însă, ne urcă pe aripile lui la bolțile cerurilor; ne urcă sufletul mai sus decât soarele, mai sus decât luna!

Aşa-i puterea virtuții! Face înger pe om, înaripează sufletul spre cer. Virtutea aceasta ne învață Pavel. Să ne sârguim să fim imitatori virtuții lui! Dar să nu mă abat de la subiect. Scopul meu era de a vă arăta smerenia, a treia cale a pocăinței, de a arăta că vameşul nu s-a smerit, ci a spus adevărul, şi-a dezgolit păcatele lui şi a ajuns drept; n-a dat bani, n-a străbătut oceane, n-a mers pe jos cale lungă, n-a traversat mări nemărginite, n-a rugat pe prieteni, n-a avut nevoie de mult timp, ci, prin smerenie, a dobândit dreptatea şi a fost socotit vrednic de împărăția cerurilor, pe care facă Dumnezeu ca noi toți să o dobândim, cu harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia slava şi puterea în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A TREIA

Despre milostenie
şi la Cele zece fecioare

Ştiţi, oare, de unde am început predica de mai înainte sau unde am terminat-o, sau de la care subiect au plecat, sau la care subiect au ajuns vorbele cuvântării mele? Cred că aţi uitat ideile cu care mi-am terminat cuvântul. O ştiu asta; dar nu vă caut pricină, nici nu vă învinuiesc.

Aveţi soţie, trebuie să vă ocupaţi de copii şi să vă îngrijiţi de toate cele din casă; unii dintre voi slujesc în armată, iar alţii sunt meseriaşi. Fiecare dintre voi se îndeletniceşte cu fel şi fel de ocupaţii; eu însă mă îndeletnicesc numai cu propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, mă ocup numai cu predica şi numai cu ea îmi cheltuiesc tot timpul. De aceea nici nu trebuie să fiţi mustraţi; dimpotrivă, trebuie lăudată râvna voastră, că nu m-ati părăsit nici o singură duminică, ci v-ati lăsat toate treburile şi aţi venit la biserică. Aceasta-i cea mai mare laudă a oraşului nostru, nu că are mulţime mare de oameni şi suburbii, nici că are săli strălucitoare de ospeţe şi case cu acoperişuri de aur, ci că are locuitori râvnitori şi cu mintea trează.

Pomii buni se cunosc după roade, nu după frunze. Pentru aceea suntem mai de preţ decât vieţuitoarele necuvântătoare, pentru că avem grai, pentru că ne slujim de cuvânt, pentru că ni-i drag cuvântul.

Un om care nu iubeşte cuvântul este mai necuvântător decât dobitoacele; că nu ştie pentru ce a fost cinstit cu grai şi de unde are această cinste. Bine spunea profetul: *"Omul în cinste fiind, n-a priceput; alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte şi s-a asemănat lor"*(Ps.48,12).

Eşti om înzestrat cu cuvânt şi nu iubeşti cuvântul? Spune-mi, ce iertare mai poţi avea? De aceea îmi sunteţi nespus de dragi, că alergaţi ca înaripaţi să ascultaţi cuvânt despre virtute şi puneţi totul în urma ascultării dumnezeieştilor cuvinte. Haide, dar, ca şi eu să-mi încep cuvântul şi să continui şirul celor spuse în cea din urmă predică. Vă sunt dator şi îmi plătesc cu drag datoria; nu mă sărăceşte, ci-mi adaugă avere, în afacerile lumeşti datornicii fug de creditori, ca să nu le dea datoria; eu însă umblu după creditorii mei, ca să le-o plătesc; şi pe bună dreptate; în afacerile lumeşti plata datoriei aduce sărăcie, pe când plata datoriei cuvântului naşte bogăţie. Iată ce vreau să spun: datorez cuiva nişte bani; dacă-i dau datoria, banii nu pot fi şi la el şi la mine, ci au plecat de la mine şi au intrat la punga lui; dar vă dau cuvântul de învăţătură, cu care vă eram dator, cuvântul acesta rămâne şi la mine, şi-l aveţi şi voi cu toţii; dacă ţin la mine cuvântul şi nu-l dau, atunci sunt sărac; dar când îl dau, ajung mai bogat; dacă nu-mi plătesc datoria cuvântului, atunci numai eu sunt bogat, dar dacă mi-o plătesc, culeg rod împreună cu voi toţi.

Haide dar să vă plătesc datoria! Şi care-i datoria? Vă vorbisem mai înainte

despre pocăință şi vă spuneam că multe şi felurite sunt căile pocăinței, pentru ca să ne fie uşoară mântuirea. Dacă Dumnezeu ne-ar fi dat o singură cale de pocăință, n-am fi primit-o, ci am fi spus: "Nu putem merge pe această cale, nu putem să ne mântuim!". Dar aşa. Dumnezeu ți-a tăiat cuvântul acesta, că nu ti-a dat numai o cale de pocăință, nici două, nici trei, ci multe şi felurite, ca, prin mulțimea lor, să-ti facă lesnicioasă suirea la cer. Şi spuneam că pocăința e lesnicioasă şi n-are nici o greutate. Eşti păcătos? Intră în biserică şi spune: "Am păcătuit!" şi ai scăpat de păcat. V-am dat pildă pe David, care a păcătuit şi şi-a şters păcatul (II Regi 12, 1-14). V-am arătat apoi a doua cale de pocăință, aceea a plânsului pentru păcat, şi spuneam: Ce greutate are această cale? N-ai nevoie să cheltuieşti bani, n-ai nevoie să mergi cale lungă, nici altceva asemănător, ci numai să-ti plângi păcatul. Şi v-am dat, din Scriptură, pildă şi despre această cale; vă spuneam că Dumnezeu a schimbat hotărârea pronunțată asupra lui Ahab pentru că Ahab a plâns şi s-a întristat; Insuşi Dumnezeu i-a spus asta lui Ilie: *"Ai văzut cât a plâns Ahab şi cât de trist a plecat din fata Mea? Nu voi face după mânia Mea"* (III Regi 21, 29). Apoi v-am dat şi a treia cale de pocăință şi v-am adus din Scriptură pildă pe fariseu şi vameş: fariseul, lăudându-se cu îngâmfare, a pierdut toate faptele lui de dreptate; iar vameşul, smerindu-se, s-a pogorât de la templu cu rod de dreptate şi a ajuns drept fără nici o osteneală; a spus cuvinte şi a primit fapte (Luca 18, 10-14).

Haide dar acum să mergem mai departe şi să vă pun în fată a patra cale de pocăință.

- Care-i aceasta?
- Milostenia împărăteasa virtuților, aceea care duce iute pe oameni în bolțile cerurilor, apărătoarea noastră preabună.

Mare lucru este milostenia. De aceea şi Solomon striga: *"Mare lucru este omul şi de preț bărbatul milostiv”* (Pilde 20, 6). Mari sunt aripile milosteniei; străbate văzduhul, lasă în urmă luna, depăşeşte razele soarelui, se urcă până în bolțile cerurilor. Dar nici acolo nu se opreşte, ci lasă în urmă şi cerul şi popoarele de îngeri şi cetele de arhangheli şi toate puterile cele de sus şi se înfățişează chiar înaintea tronului celui împărătesc.

Află asta chiar din Scriptură, care zice: *"Cornelie, rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit înaintea lui Dumnezeu"* (Faptele Apostolilor 10, 4). Cuvintele: *"înaintea lui Dumnezeu"* înseamnă: "De-ai avea multe păcate, nu te teme, că ai milostenia apărătoare!". Nici una dintre puterile cele de sus nu-i va sta împotrivă. Milostenia îşi cere datoria, stând cu polița în mână. Insuşi Stăpânul ne-o spune: *"Cel care va face unuia dintre aceştia preamici. Mie Mi-a făcut”* (Matei 25, 40). Milostenia deci îti uşurează toate păcatele tale, oricâte ai avea.

Nu ştii oare din Evanghelie pilda celor zece fecioare, cum cele care n-au avut milostenie au rămas afară de cămara de nuntă, deşi trăiseră în feciorie? *"Erau zece fecioare,* spune Hristos, *cinci nebune şi cinci înțelepte"* (Matei 25, 2); cele înțelepte aveau untdelemn, iar cele nebune nu aveau şi se stingeau candelele lor.

Şi venind cele nebune la cele înțelepte le-au spus: *"Dați-ne nouă untdelemn din vasele voastre"* (Matei 25, 8).

Mă ruşinez, roşesc şi plâng când aud că o fecioară e nebună; roşesc când aud că o fecioară poartă acest nume, după atâta virtute, după ce a trăit în feciorie, după ce a zburat cu trupul la cer, după ce s-a luat la întrecere cu puterile cele de sus, după ce a îndurat arşița, după ce a călcat în picioare cuptorul plăcerii. Li s-a spus nebune, şi pe bună dreptate nebune, că au săvârşit o virtute mare, dar au fost biruite de una mică.

"Şi s-au apropiat cele nebune, spune Hristos, *şi au zis celor înțelepte: "Dati-ne nouă untdelemn din vasele voastre".* Iar acelea au spus: *"Nu putem să vă dăm, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă"* (Matei 25, 8-9). N-au făcut asta pentru că nu le era milă de ele, nici din răutate, ci din pricina scurtimii timpului: avea să vină Mirele.

Aveau şi fecioarele cele nebune candele, dar nu aveau untdelemn în candelele lor, pe când celelalte fecioare aveau untdelemn. Lumină este fecioria, iar milostenia untdelemn. După cum lumina candelei se stinge de nu are untdelemn, tot aşa se stinge şi fecioria de nu are milostenie. *"Dați-ne nouă untdelemn din vasele voastre".* Iar acelea le-au răspuns: *"Nu putem să vă dăm".* Răspunsul lor nu-i pornit din răutate, ci din teamă: *"Ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă";* ca nu cumva să rămânem toate pe dinafară, când căutăm cu toate să intrăm. Ci *"mergeți la cei ce vând şi vă cumparati"* (Matei 25, 9) .

- Cine-s negustorii acestui untdelemn?
- Săracii! Cei ce stau la uşa bisericii şi cer milostenie.
- Şi cât untdelemn cumpăr?
- Cât vrei! Nu spun cât, ca să nu-mi spui că eşti sărac! Atâta cumpără, câți bani ai! Ai un bănuț? Cumpără cerul cu el! Nu că cerul e ieftin, ci că Stăpânul e bun! Nu ai un bănuț? Dă un pahar de apă rece. *"Cel ce va da un pahar de apă rece unuia dintre aceştia prea mici, pentru Mine, nu-şi va pierde plata lui"* (Matei 10, 42).Cerul e negutătorie şi afacere bună, iar noi o neglijăm. Dă o bucată de pâine şi ia raiul; dă lucruri mici şi ia lucruri mari; dă cele pieritoare şi ia pe cele nepieritoare; dă pe cele stricăcioase şi ia pe cele nestricăcioase. Dacă ar fi iarmaroc şi toate mărfurile din iarmaroc ar fi ieftine, de-ar fi acolo belşug de bucate şi toate la preț de nimica, oare n-ai vinde tot ce ai, n-ai nesocoti toate celelalte treburi şi nu te-ai duce să faci în iarmaroc bune afaceri? Arătați atâta grabă pentru nişte lucruri pieritoare, dar vă trândăviți atâta şi vă descurajați când e vorba să cumpărați lucruri nemuritoare? Dă săracului, pentru ca, chiar dacă tu vei tăcea, să vorbească pentru tine mii şi mii de guri; să stea de fată milostenia şi să te apere! Răscumpărare de suflet este milostenia! De aceea, după cum înaintea uşilor bisericii sunt vase pline cu apă, ca să vă spălați mâinile, tot aşa, în afara bisericii, stau săracii, ca să vă spălați mâinile sufletului. Ți-ai spălat mâinile trupului cu apă? Spală-ți şi mâinile sufletului cu milostenia! Nu-mi spune că eşti sărac. O văduvă, săracă lipită pământului, a găzduit pe Ilie (III Regi 17, 9-24); sărăcia nu i-a fost piedică, ci 1-a primit cu multă bucurie; de aceea a şi primit în schimb roade frumoase şi a secerat spicul milosteniei.

Dar poate că unul dintre cei ce mă ascultă îmi va spune:
- Adă-mi şi mie în casă pe Ilie!
- Pentru ce ceri pe Ilie? Iți aduc în casă pe Stăpânul lui Ilie şi totuşi nu-I dai de mâncare! Dacă ar veni Ilie, cum 1-ai găzdui? Porunca lui Hristos, Stăpânul tuturor, este aceasta: *"Cel care va face unuia dintre aceştia preamici. Mie Mi-a făcut”* (Matei 25, 40).

Dacă un împărat ar chema pe cineva la masă şi ar spune slugilor din jurul lui: "Mulțumiti-l pe omul acesta cu de toate ca pe mine; că omul acesta mi-a dat de mâncare şi m-a găzduit, pe când eram în sărăcie; mi-a făcut mult bine în vremea strâmtorării mele!", care din cei din jurul împăratului nu şi-ar cheltui toți banii cu omul acela, căruia împăratul îi era dator să-i mulțumească? Oare, n-ar căuta fiecare să-i pună totul înaintea lui şi să se împrietenească cu el?

Ați văzut puterea cuvântului împărătesc? Dacă are atâta preț cuvântul unui împărat muritor, gândeşte-te ce preț va avea în ziua aceea cuvântul lui Hristos! In fata îngerilor şi a tuturor puterilor cereşti, Hristos va spune: Omul acesta M-a găzduit pe pământ; omul acesta Mi-a făcut de mii şi mii de ori bine; omul acesta m-a adunat de pe drumuri, pe când eram străin!".

Gândeşte-te la îndrăznirea omului acestuia înaintea îngerilor, la lauda lui înaintea puterilor celor de sus! Cum să nu aibă îndrăznire mai mare decât îngerii, acela despre care Hristos dă mărturie?

Mare lucru este dar milostenia,fraților! Să o îmbrățişăm că n-are seamăn pe lume. E în stare să şteargă păcatele si sa alunge de la noi osânda! Pe când tu taci, ea e de fată şi te apără. Dar, mai bine spus, pe când tu taci, mii şi mii de glasuri mulțumesc pentru tine. Atâtea bunătăți avem de pe urma milosteniei şi noi o neglijăm şi ne trândăvim! Dă pâine, după puterea ta! N-ai pâine? Dă un bănuț! N-ai nici un bănuț? Dă un pahar cu apă rece! N-ai nici atât? Plângi împreună cu cel îndurerat şi ți-ai luat plata. Fapta făcută de silă n-are plată, ci fapta făcută de bunăvoie.

Dar tot vorbind despre milostenie, cuvântul m-a dus departe de pilda celor zece fecioare. Haide dar să ne întoarcem la această pildă.

"Dați-ne nouă untdelemn din vasele voastre", au spus ele. *"Nu putem să vă dăm,* au răspuns celelalte, *ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă; ci mergeți şi vă cumpărați de la cei ce vând”. “Mergând ele să cumpere, a venit Mirele; şi cele ce aveau candele aprinse au intrat cu El şi s-a închis uşa cămării de nuntă"* (Matei 25, 8-10). Au venit atunci şi cele cinci fecioare nebune şi au bătut la uşa cămării de nuntă, strigând: *"Deschide-ne nouă!".* Şi glasul dinăuntru al Mirelui le-a spus: *"Plecați de la Mine. Nu vă ştiu pe voi!"* (Matei 25, l 1-12).

Şi au auzit, după atâta osteneală: *"Nu vă ştiu pe voi!".* Aceasta vă spuneam şi mai înainte: în zadar şi fără de folos au avut fecioarele acelea marea avuție a fecioriei! Gânditi-vă, au fost izgonite după atâtea şi atâtea osteneli: după ce puseseră frâu neînfrânării, după ce se luaseră la întrecere cu puterile cele de sus, după ce-şi râseseră de lucrurile cele pământeşti, după ce înduraseră arşița cea mare, după ce trecuseră cu bine toate încercările, după ce zburaseră de pe pământ la cer, după ce nu stricaseră pecetea trupului, după ce dobândiseră marea frumusețe a fecioriei, după ce se întrecuseră cu îngerii, după ce călcaseră în

picioare cerințele trupului, după ce uitaseră că sunt femei, după ce trăiseră în trup ca şi cum ar fi fost fără de trup, după ce agonisiseră marea şi nebiruita avuție a feciorieі. După toate acestea, au auzit: *"Plecați de la Mine! Nu vă ştiu pe voi!"*.

Să nu-mi socoteşti puțin lucru fecioria. Atât e de mare, că nici unul dintre cei vechi n-a putut s-o păstreze. De aceea e mare harul lui Hristos, că au ajuns acum uşoare cele ce spăimântau pe profeți şi pe toți cei din vechime. Ce era înainte foarte greu şi cu neputință de făcut? Fecioria şi disprețul morții. Acum, însă, copile de rând chiar le socotesc nimica. Atât de grea era înainte fecioria, că nici unul dintre cei vechi n-a putut-o săvârşi. Noe era drept şi Dumnezeu dăduse mărturie despre el, dar a avut femeie; la fel Avraam, la fel şi Isaac, moştenitorii făgăduinței Lui, au avut femei. Iosif cel înțelept a fugit de marele păcat de adulter, dar a avut şi el femeie. Era grea porunca fecioriei! Dar de când a înflorit floarea fecioriei, a început să împărătească fecioria, nimeni dintre cei vechi n-a putut trăi în feciorie; că greu lucru este să-ti înfrânezi trupul.

Voi zugrăvi cu cuvântul frumusețea fecioriei, ca să cunoşti măreția acestei virtuți, în fiecare zi i se dă lupta fecioriei, iar lupta nu conteneşte niciodată. E mai grea lupta aceasta ca lupta dată de barbari. Lupta cu barbarii mai are un răgaz, în timp de armistițiu; uneori se dau lupte, alteori nu; sunt vremi şi reguli de luptă; în lupta dusă împotriva fecioriei nu-i vreme de linişte. Diavolul duce lupta, iar diavolul nu ştie că trebuie păzit un timp când nu trebuie să atace, nici nu acceptă ordine de bătaie; totdeauna stă gata de luptă şi caută să găsească neatentă pe fecioară, să-i dea lovitură de moarte.

Fecioara, la rândul ei, nu poate pune capăt niciodată războiului acestuia, ci poartă în ea şi tulburarea, şi duşmanul, nici osânditii nu sunt atât de frământați; văd rar pe judecător; fecioara însă, oriunde ar merge, poartă cu ea pe judecător, duce cu ea pe vrăjmaş; iar vrăjmaşul nu-i dă pace nici seara, nici noaptea, nici dimineața, nici în amiază-zi; mereu îi duce război; o face să se gândească la plăcere, îi zugrăveşte căsătoria, ca să-i izgonească din ea virtutea şi să zămislească în ea păcatul, ca să-i alunge cumințenia şi să semene desfrâul, în fiece clipă cuptorul plăcerii arde; arde mocnit sub spuză. Gândeşte-te cât de grea este nevoința şi lupta fecioarei! Iar fecioarele acelea, după toate luptele acestea, au auzit: *"Plecați de la Mine! Nu vă ştiu pe voi!"*.

Iată ce mare lucru este fecioria!! Când are însă ca soră milostenia, nici o primejdie n-o doboară, e mai presus de toate! De aceea fecioarele acelea n-au intrat în cămara de nuntă, pentru că n-au avut şi milostenia pe lângă feciorie.

Vrednice de multă ruşine sunt cuvintele ce vi le spun, fecioarelor: Ați biruit plăcerea, dar n-ați disprețuit banii! V-ați lepădat de lume, dar vi-s dragi banii chiar când sunteți răstignite pentru lume! De-ați fi poftit bărbat, păcatul nu v-ar fi fost atât de mare! Pofteați ceva ce era de aceeaşi ființă cu voi. Dar aşa, vina vi-i mai mare, că ați poftit ceva străin de voi.

Fie, femeile măritate îşi mai găsesc în copii o scuză pentru nemilostivirea lor! Când le spui: "Dă-mi milostenie!", pot să-ți răspundă: "Am copii şi nu pot". Totuşi, gândeşte-te, femeie, Dumnezeu ți-a dat copii şi ai primit rod al pântecelui tău, ca să fii omenoasă, nu neomenoasă! Nu face din temeiul omeniei

temei de neomenie! Vrei să laşi frumoasă moştenire copiilor tăi? Lasă-le milostenia, ca toți să te laude şi să laşi pe toate buzele amintirea ta. Dar tu, fecioară, care n-ai copii, ci te-ai răstignit pentru lume, pentru ce strângi bani?

Mi-e însuflețit cuvântul când vorbesc de calea pocăinței şi de milostenie. Vă spuneam că mare avuție este milostenia; şi de la milostenie, cuvântul m-a dus pe oceanul fecioriei.

Ai, dar, iubite, milostenia primită şi mare cale de pocăință, în stare să te izbăvească de şiruri de păcate.

Dar mai ai şi o altă cale de pocăință, tot atât de lesnicioasă prin care poți scăpa de păcate. Ruăciunea! Roagă-te în fiecare clipă! Nu pregeta a te ruga, nici nu cere cu trândăveală iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Dumnezeu nu-ți întoarce spatele de-L rogi cu stăruință, ci-ți iartă păcatele şi-ți împlineşte cererea. De-ți împlineşte cererea, când îl rogi, continuă să-I mulțumeşti, rugându-te! De nu ți-o împlineşte, stăruie, rugându-te, ca să ți se împlinească. Să nu spui: "M-am rugat mult şi nu mi-a dat ce I-am cerut!". Şi asta, de multe ori, se întâmplă în folosul tău.

Dumnezeu ştie că eşti trândav şi nepăsător; ştie că dacă ti se împlineşte cererea pleci şi nu I te mai rogi; te amână, tocmai pentru că ştie că ai nevoie să vorbeşti mai des cu El şi să zăboveşti la rugăciune. Dacă atunci când eşti în atâta nevoie şi ai atâta trebuință, te trândăveşti şi nu stărui în rugăciune, ce ai face dacă n-ai avea nevoie de nimic? Deci şi Dumnezeu face asta tot pentru folosul tău: vrea să nu te depărteze de rugăciune. Continuă dar să te rogi şi nu te trândăvi! Multe poate săvârşi, iubite, rugăciunea! Nu te îndrepta spre rugăciune ca spre un lucru de mic preț! Rugăciunea ne iartă păcatele. Dumnezeieştile Evanghelii ne dau învățătura asta.

- Ce spun ele?

- Asemănatu-s-a împărăția cerului cu un om care a închis uşa casei sale şi s-a culcat cu copiii lui. Şi a venit cineva la el noaptea, vrând să-i ceară pâine,şi a bătut zicând: "Deschide-mi, că am nevoie de pâine". Stăpânul casei i-a răspuns: Nu pot să-ți dau acum! Ne-am culcat şi eu, şi copiii mei!". Acela a continuat să bată. Şi iarăşi i-a răspuns: "Nu pot să-ți dau! Ne-am culcat şi eu, şi copiii mei!". Cel de afară, deşi auzise acestea, continua să bată şi n-a plecat până ce stăpânul casei nu a spus: "Sculați-vă! Dați-i şi lăsați-1 să plece!"(Luca 11, 5-8).

Cuvintele acestea ale dumnezeieştii Evanghelii te învață să te rogi mereu, să nu te descurajezi nicicând; chiar de nu primeşti, să stărui până ce primeşti.

Vei găsi încă şi multe alte căi de pocăință în Sfânta Scriptură. Pocăința a fost predicată şi înainte de venirea lui Hristos, prin Ieremia, care zice: *"Oare cel ce cade nu se scoală? Sau cel ce se abate nu se întoarce?"* (Ieremia 8, 4)*;* şi iarăşi: *"După acestea i-am spus ei: "După ce te-ai desfrânat, vino şi întoarce-te la Mine!"* (Ieremia 3, 7).

Dumnezeu ne-a dat multe şi felurite căi de pocăință, ca să ne taie orice pricină de trândăvie. Dacă am fi avut numai o singură cale, n-am fi putut intra pe ea.

De această sabie, de pocăință, fuge totdeauna diavolul. Ai păcătuit? Intră în biserică şi şterge-ți păcatul! Nu-i aşa că de câte ori cazi când mergi pe drum

tot de atâtea ori te şi ridici? Fă tot aşa de câte ori păcătuieşti, pocăieşte-te de păcat. Nu deznădăjdui! Ai păcătuit a doua oară, pocăieşte-te a doua oară, ca nu cumva, din pricina trândăviei, să cazi desăvârşit din nădejdea bunătăților ce-ți stau în față. De eşti la adânci bătrânețí şi păcătuieşti, intră în biserică, pocăieşte-te! Biserica-i spital, nu tribunal! Nu-ți dă pedeapsă pentru păcate, ci iertare de păcate! Spune-I Unuia Dumnezeu păcatul tău aşa: *"Ție Unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut”* (Ps. 50, 5), şi Dumnezeu îți va ierta păcatul.

Ai şi altă cale de pocăință, nu grea, ci chiar foarte uşoară.

- Care?
- Plânge-ti păcatul! Tot dumnezeieştile Evanghelii îti arată şi calea aceasta!

Petru cel vestit, verhovnicul apostolilor, primul în Biserică, prietenul lui Hristos, cel ce a primit descoperirea, nu de la oameni, ci de la Tatăl, după cum a mărturisit-o Stăpânul, când i-a spus: *"Fericit eşti, Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ți-au descoperit ci Tatăl Meu cel ceresc"* (Matei 16, 17); acest Petru - iar când zic Petru, zic stânca cea tare, temelia cea neclintită, apostolul cel mare, cel dintâi dintre ucenici, cel dintâi chemat, cel dintâi care a ascultat -, acest Petru n-a făcut un păcat mic, ci unul foarte mare: s-a lepădat chiar de Stăpânul său. Nu spun asta ca să-1 învinuiesc pe Petru, ci ca să-ti dau ție temei de pocăință: s-a lepădat de Stăpânul lumii, de Apărătorul, de Mântuitorul tuturor.

Dar să iau cuvântul mai de sus. în timpul vânzării, Mântuitorul a văzut pe unii că-L părăsesc şi i-a spus lui Petru: *"Oare şi tu vrei să pleci? Petru i-a spus: "Chiar de-ar trebui să mor împreună cu Tine, nu mă voi lepăda de Tine"*(Ioan 6, 67; Matei 26, 35). Ce spui, Petre? Dumnezeu o spune şi tu spusei Lui i te împotriveşti? Voința lui Petru şi-a arătat înflăcărarea, dar slăbiciunea firii s-a vădit. Şi când s-a lepădat Petru de Hristos? In noaptea în care Hristos a fost vândut! Atunci, spune Scriptura, stătea Petru lângă jăratec şi se încălzea; şi s-a apropiat o slujnică de el, zicând: *“Ieri şi tu erai cu omul acesta"* (Matei 26, 69); iar Petru i-a spus: *"Nu-L cunosc pe omul acesta"* (Luca 22, 57). S-a lepădat apoi şi a doua oară, şi a treia oară; şi s-a împlinit ceea ce spusese Hristos; şi Hristos S-a uitat la Petru (Luca 22, 61); i-a vorbit cu privirea; nu i-a vorbit cu gura, ca să nu-1 mustre înaintea iudeilor şi să ruşineze pe ucenicul Lui, ci a slobozit glas cu privirea. I-a spus adică: "S-a făcut, Petre, ce am spus!'.

Atunci Petru a înțeles şi a început să plângă. Şi a plâns, nu plâns obişnuit, ci plâns cu amar (Matei 26, 75). Şi, cu lacrimile ochilor lui. Petru s-a botezat a doua oară. Plângând aşa cu amar, şi-a şters păcatul său; iar după plânset i s-au încredințat cheile Cerurilor. Dacă plânsul lui Petru a şters un păcat aşa de mare, cum nu-ți vei şterge şi tu păcatul, de vei plânge? Nu era mic păcatul lepădării sale de Stăpânul, ci mare şi cumplit; totuşi lacrimile au şters păcatul. Plânge-ți, dar, şi tu păcatul tău! Nu de mântuială, nici de formă, ci plângi cu amar, ca Petru! Scoate din adâncul sufletului izvoare de lacrimi, ca, înduplecat fiind spre milă Stăpânul, să-ți ierte greşala. Stăpânul este bun şi iubitor de oameni, însuşi a spus-o: *"Nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă, să se pocăiască şi să fie viu”* (Iezechiel 18, 23).

Mică e oboseala ce o vrea de la tine; iar El îți dă bunătăți mari; îți cere să-

I dai prilej ca să-ti dea comoara mântuirii. Pune-I înainte lacrimile tale, şi El îți dă iertare. Pune-I înainte pocăința ta, şi El îți dă iertare de păcate. Dă-I numai puțin prilej, ca să ai cuvânt de apărare vrednic de crezare. Unele sunt ale noastre, altele ale Lui. Dacă-I dăm pe ale noastre, ne dă şi El pe ale Lui. Chiar până acum El ne-a dat pe cele ale Lui: a întemeiat soarele, luna, ceata frumoasă şi felurită a stelelor, a revărsat văzduhul, a întins pământul, a pus mării ziduri, ne-a dat munții, dealurile, pădurile, izvoarele, lacurile, râurile, nenumăratele feluri de pomi şi de ierburi, grădinile şi pe toate celelalte, îți spun din nou: Dă-I Lui puțin, ca, în schimbul acestui puțin, să-ti dăruiască bunătățile cele de sus.

Să nu fim, dar, nepăsători fată de noi înşine, nici să ne depărtăm singuri de mântuirea noastră, când avem noianul cel mare de iubire de oameni a Stăpânului tuturor. Căruia îi pare rău de păcatele noastre. Ne stau în fată împărăția cerurilor, Raiul şi bunătățile *"pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe care le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El"* (I Corinteni 2, 9).

Nu suntem, oare, datori să facem totul, ca să-I dăm ceva, ca să nu pierdem aceste bunătăți? Sau nu ştii ce spune Pavel, cel ce s-a ostenit mult, cel ce a avut nenumărate biruințe asupra diavolului, cel ce a străbătut cu trupul toată lumea, cel ce a înconjurat pământul, marea şi văzduhul, cel ce a cutreierat lumea ca un înaripat, cel ce-a fost lovit cu pietre, cel ce-a fost ucis, cel ce-a suferit toate pentru numele lui Dumnezeu (II Corinteni 11, 23-27), cel ce-a fost chemat de sus cu glas din cer?(Faptele Apostolilor 9, 3-9).

Iată ce spune Pavel, iată ce glas a scos: *"Am primit har de la Dumnezeu, a spus el, dar şi eu m-am ostenit, şi eu am dat ceva lui Dumnezeu. Şi harul Lui, care este in mine, n-a fost în zadar; dar m-am ostenit mai mult decât ei toți"* (I Corinteni 15, 10). "Ştiu, spune Pavel, ştiu măreția harului pe care 1-am primit, dar harul nu m-a găsit trândav, iar faptele pe care I le-am adus lui Dumnezeu sunt învederate".

Tot aşa şi noi să deprindem mâinile noastre spre milostenie, ca să aducem şi noi ceva lui Dumnezeu! Să plângem păcatul, să jelim fărădelegea, ca să dăm şi noi ceva lui Dumnezeu, că sunt mari, într-adevăr, bunătățile ce ni se vor da şi depăşesc puterea noastră. Sunt Raiul şi împărăția cerurilor, pe care facă Dumnezeu ca noi toți să le dobândim, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Care Tatălui împreună cu Sfântul Duh, slavă, putere, cinste, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A PATRA

Despre pocăinţă şi rugăciune

Păstorii duc des oile acolo unde văd că iarba e mai mare şi nu le mută până ce oile nu pasc toată iarba. Voi face şi eu ca şi păstorii. Iată, azi e a patra zi de când pasc turma aceasta pe imaşul pocăinţei şi nici astăzi nu mă pregătesc să-mi duc în altă parte turma. Mai văd încă belşug de iarbă pe imaş şi multă desfătare şi folos. Frunzişul copacilor - acoperiş şi odihnă oilor în nămiaza zilei - nu le dă o umbră atât de plăcută şi de folositoare şi nu le face odihna atât de dulce, cât de întăritoare şi de odihnitoare este citirea dumnezeieştilor Scripturi pentru sufletele cuprinse de tristeţe.

Citirea dumnezeieştilor Scripturi alungă din sufletul nostru tăria şi fierbinţeala durerii şi ne mângâie mai dulce şi mai plăcut ca umbra; ne dă mare mângâiere nu numai când avem pagubă de bani, nici numai când ne mor copiii, nici în alte necazuri asemănătoare, ci şi când păcătuim. Când un om cade, fiind cuprins şi doborât de păcat, când îl mustră conştiinţa, amintindu-şi necontenit păcatul, când este sufocat de tăria tristeţii, când arde în fiecare zi şi nu găseşte nici o mângâiere, deşi îl mângâie mulţi, atunci, dacă intră în biserică, pe nesimţite se mângâie şi pleacă liniştit, auzind că mulţi sfinţi au căzut şi s-au ridicat şi au ajuns din nou la cinstea de mai înainte.

Ne ruşinăm de multe ori să spunem oamenilor păcatele noastre; dar chiar dacă le-am spune, mângâierea lor nu ne e de mare folos; dar când ne mângâie Dumnezeu şi ne atinge inima, atunci e izgonită iute toată tristeţea adusă de satana. De aceea ne-au fost lăsate în scris căderile drepţilor, ca să câştige din ele şi cei ce fac fapte bune, şi cei ce săvârşesc păcate.

Păcătosul nu-şi pierde nădejdea şi nu se descurajează când vede că un altul a căzut, dar a putut să se ridice iarăşi; dreptul ajunge mai râvnitor şi mai întărit când vede că mulţi alţii, cu mult mai buni ca el, au căzut; atunci, înteleptit de teama căderii acelora, va fi totdeauna gata de luptă şi va avea mare grijă de el. Astfel, unul săvârşeşte virtutea, iar celălalt scapă de deznădejde; unul stă tare, celălalt se ridică iute din cădere.

Când un om ne mângâie tristeţea, părem pentru o clipă uşuraţi; dar mai pe urmă tristeţea ne cuprinde iarăşi; când însă ne mângâie Dumnezeu, prin pilda altora ce au păcătuit şi s-au mântuit pocăindu-se, atunci ni se face vădită bunătatea Lui, ca să nu ne mai îndoim de mântuirea noastră; pentru că mângâierea ce o primim e trainică şi adevărată. Ca şi în cazuri de păcate, tot aşa şi în vreme de primejdie, vechile istorii ale Scripturii dau bune leacuri celor întristaţi, tuturor celor ce vor să tină seamă de ele.

De ni s-ar confisca averile, de-am fi calomniaţi, de-am fi băgaţi la închisoare, de-am fi biciuiţi, de-ar veni peste noi orice altă primejdie, iute putem

să ne recăpătăm curajul când ne uităm la drepții din Scriptură, care au îndurat aceleaşi suferințe.

Când eşti bolnav şi te uiți la alti bolnavi, boala ti se înrăutățeşte, iar adeseori capeți o boală pe care n-o aveai. Unii, de pildă, s-au îmbolnăvit de ochi numai pentru că s-au uitat la cei bolnavi de ochi. Cu sufletul nu-i aşa, ci cu totul dimpotrivă; dacă te gândeşti mereu la cei care au trecut prin aceleaşi suferințe ca şi tine, ti se uşurează tristețea pricinuită de necazuri. De aceea şi Pavel îi mângâie pe credincioşi în acest chip, dându-le pildă nu numai pe sfinții din viată, ci şi pe cei răposați.

Vorbind evreilor, care erau gata să se împiedice şi să cadă, le aduce înainte pe bărbații sfinți, pe Daniel, pe cei trei tineri, pe Ilie, pe Elisei, grăindu-le aşa: *Au închis gurile leilor, au stins puterea focului au scăpat de ascuțişul săbiei, au fost ucişi cu pietre, au suferit batjocuri şi biciuiri, încă şi lovituri şi temniță; au pribegit în piei de oaie şi în piei de capră, fiind lipsiți strâmtorați îndurând rele, ei, de care nu era vrednică lumea.*

Suferințele împărtăşite uşurează suferința; şi, după cum atunci când suferi singur un necaz, necazul este fără mângâiere, tot aşa, când găseşti pe un altul care a căzut în acelaşi necaz, necazul ajunge mai uşor.

Deci, ca să nu cădem doborâți de toate necazurile ce vin peste noi, să fim cu mare luare-aminte la istoriile din Scriptură. Vom lua din ele temei de mare răbdare; ne vor mângâia nu numai prin aceea că cei din vechime au îndurat aceleaşi suferințe ca şi noi, ci şi prin aceea că ne vor învăța şi cum să scăpăm de nenorocirile ce vin asupra noastră; ne vor mai învăța ca, după trecerea furtunii, să ne păstrăm tihna, să nu ne trândăvim, dar nici să ne mândrim. Nu-i deloc de mirare ca un om lovit de necazuri să fie smerit si evlavios; aşa e natura încercărilor; îi sileşte să facă asta, să se întristeze, chiar pe cei cu inima de piatră.

Dar un suflet cu adevărat evlavios, care are necontenit în fata ochilor pe Dumnezeu, nu-L uită niciodată pe Dumnezeu după ce a scăpat de încercări, aşa cum îl uitau adesea iudeii; de aceea şi profetul îşi bate joc de ei, spunându-le: *"Când îi ucidea pe ei îl căutau; se întorceau şi veneau la Dumnezeu";* iar Moise, cunoscându-le năravul, îi îndemna adesea cu cuvintele: *"Când mănânci, când bei când te saturi, ia aminte de tine însuți, să nu uiți pe Domnul Dumnezeul tău".*

Şi aceasta s-a şi întâmplat; că spune Scriptura: *"A mâncat Iacov, s-a îngrăşat, s-a lățit şi a zvârlit din picioare cel iubit".*

De aceea, sfinții trebuie admirați nu numai pentru că au fost aşa de evlavioşi şi de filozofi în vremea când strâmtorarea era în toată puterea ei, ci şi pentru că au rămas tot aşa de sârguitori şi tot aşa de vrednici şi după trecerea furtunii, când s-au liniştit lucrurile.

Un cal atunci e de admirat, când poate merge frumos fără frâu; dar nu-i deloc de admirat când merge frumos stăpânit cu frâu şi cu zăbale; mersul lui frumos trebuie pus pe seama frâului, nu pe seama firii deosebite a animalului. Tot aşa se poate spune şi despre suflet, nu-i deloc de admirat un suflet care-i liniştit din pricina fricii ce-1 amenință; atunci să-mi arăți filozofia sufletului şi toată buna lui rânduială, după ce au trecut încercările, după ce i-ai luat frâul

fricii.

Dar tare mi-e teamă ca nu cumva, vrând să învinuiesc pe iudei, să nu învinuiesc felul nostru de vieţuire. Că şi noi facem la fel. Nu-i, oare, biserica prea strâmtă din pricina mulţimii credincioşilor în zilele când suntem zguduiţi de foamete, de ciumă, de grindină, de secetă, de foc, de năvala vrăjmaşilor?

Atunci filozofia noastră e mare, şi mare e şi dispreţuirea lucrurilor din lumea aceasta; atunci nu ne mai supără nici dragostea de avere, nici dorinţa de slavă, nici dorul şi pofta de desfrânare, nici vreun alt gând păcătos, ci toţi cinstim pe Dumnezeu cu rugăciuni şi lacrimi; atunci desfrânatul se cuminţeşte, cel cu dor de răzbunare caută să se împace cu vrăjmaşul său, zgârcitul se pleacă spre milostenie, mâniosul, şi arţăgosul, ajunge smerit şi bun; dar, după ce Dumnezeu împrăştie mânia aceea, după ce a îndepărtat furtuna şi a făcut linişte după atâtea valuri, atunci ne întoarcem iarăşi la gândurile şi faptele de mai înainte. Eu, pe vremea încercărilor, nu încetam de a vă prezice toate acestea şi de a vi le mărturisi mai dinainte; dar cuvintele mele nu v-au folosit la nimic; au trecut ca umbra şi ca visul. Atât de repede aţi izgonit din minte toate încercările acelea.

De aceea mă tem acum, mai mult decât atunci, să nu atragem asupră-ne nenorociri mai mari decât cele dinainte şi să nu primim de la Dumnezeu o lovitură de care n-am mai putea scăpa. Când un om păcătuieşte des şi Dumnezeu îi trece cu vederea păcatele lui, dar el nu câştigă nimic de pe urma îndurării lui Dumnezeu şi nu se depărtează de păcat, atunci atrage asupra lui cea mai mare nenorocire, care-1 striveşte desăvârşit, că nu mai are vreme de pocăinţă.

Aşa cum s-a întâmplat cu Faraon. Faraon s-a bucurat de îndelunga răbdare a lui Dumnezeu şi la întâia plagă, şi la a doua, şi la a treia, şi la a patra, şi la plăgile de mai târziu; dar pentru că n-a ajuns mai bun, a fost în sfârşit strivit şi a pierit cu toată oastea lui.

Aşa au păţit şi iudeii. De aceea şi Hristos, vrând să arate că locuitorii Ierusalimului au să piară şi că Ierusalimul are să fie pustiit, a spus: „*De câte ori am voit să adun pe fiii tăi şi n~aţi voit. lată vi se lasă casa voastră pustie"*. Mă tem să nu păţim şi noi aşa.

Nu ne învăţăm minte nici din suferinţele altora, nici din suferinţele noastre. Nu vă spun aceste cuvinte doar vouă, celor acum de fată, ci şi celor care şi-au pierdut zelul lor de fiecare zi, celor care au uitat necazurile de mai înainte, celor cărora nu încetam a le spune, spărgându-mi pieptul: "După ce vor trece încercările, să rămână în sufletele noastre amintirea încercărilor, pentru ca, amintindu-ne necontenit de binefacerea lui Dumnezeu, să mulţumim neîncetat Celui ce ne-a făcut această facere de bine".

Acestea vi le spuneam atunci; vi le spun şi acum; iar prin voi, acelora. Să imităm pe sfinţii care n-au fost doborâţi de necazuri; dar nici n-au ajuns trândavi când au avut iarăşi viaţă liniştită, aşa cum au ajuns mulţi dintre noi, ca nişte corăbii uşoare, scufundate de orice val. Când a bântuit sărăcia, eram smeriţi şi cu capul plecat; dar după ce ne-am îmbogăţit, iarăşi ne-am îngâmfat şi am ajuns neînchipuit de nepăsători.

De aceea vă rog să lăsăm la o parte totul şi să ne punem în rânduială

sufletele spre mântuirea fiecăruia dintre noi.

Dacă sufletul este în bună rânduială, îndurăm cu ușurință, de dragul poruncii Stăpânului și al nădejdii în El, foametea, fie boala, fie calomnia, fie pierderea averilor, fie orice altceva; după cum iarăși, dacă sufletul nostru nu-i împăcat cu Dumnezeu, grijile și multele supărări ne vor sfâșia viața, de-ar curge bogăția pârâu, de-am avea copii, de-am avea bani cu nemiluita.

Să nu umblăm dar după bogăție, nici să fugim de sărăcie; ci fiecare să ne îngrijim înainte de toate de sufletul nostru; să-l facem destoinic și pentru chivernisirea vieții de aici, și pentru plecarea de aici. încă puțin și se va face cercetarea fiecăruia dintre noi, când toți ne vom înfățișa înaintea înfricoșătorului scaun de judecată al lui Hristos, însoțiți de faptele noastre, când cu ochii noștri vom vedea aici, lacrimile orfanului, colo desfrânările noastre nerușinate, cu care ne-am înnebunit sufletele; ici suspinele văduvelor, colo purtarea nemiloasă față de săraci, jefuirea sărmanilor; și nu numai acestea și cele asemenea acestora, ci și faptele noastre netrebnice, pe care le-am săvârșit cu mintea.

Că Hristos a spus că este *Judecător al gândurilor. Judecător al cugetelor* și iarăși că *cercetează "inimile și rărunchii"* și că *răsplătește "fiecăruia după faptele lui.*

Cuvintele acestea le spune nu numai celor care trăiesc în lume, ci și celor care și-au ridicat chilii în munți, ca să ducă acolo viată singuratecă; că unii ca aceștia nu sunt datori să-și păzească numai trupurile lor de întinăciunea desfrânării, ci și sufletul, de orice poftă drăcească.

Apostolul Pavel nu vorbește numai femeilor, ci și bărbaților și întregii Biserici, spunând că cel ce trăiește în feciorie trebuie să fie sfânt și cu trupul, și cu duhul; și iarăși: *înfățișați trupurile voastre fecioară curată.* Cum curată? N*eavând pată sau zbârcitură.*

Că și fecioarele acelea, care au avut candelele stinse, erau fecioare la trup, dar nu erau curate la inimă; chiar dacă nu le stricase bărbatul le stricase dragostea de bani; trupul le era curat, dar sufletul le era plin de desfrânare, de gânduri rele cuibărite în el, de dragostea de avuții, de neomenie, de mânie, de invidie, de lene, de uitare, de mândrie; toate acestea pângăreau sfințenia fecioriei lor.

De aceea și Pavel spunea: *Fecioara să fie sfântă și cu trupul și cu duhul;* și iarăși: *Să se înfățișeze fecioară curată lui Hristos.*

După cum trupul se strică de desfrânare, tot așa și sufletul se pângărește de gânduri drăcești, de învățături rele, de cugete netrebnice. Cel care spune: "Sunt curat la trup", dar poartă în suflet pizmă fratelui său, acela nu-i curat.

Pizma i-a stricat fecioria.

Tot așa nu-i curat nici cel care umblă după slavă deșartă.

Dorința de slavă i-a stricat fecioria.

Odată intrată această patimă în suflet, fecioria sufletului s-a dus. Cel care urăște pe fratele său este mai degrabă ucigaș decât curat la trup și suflet, decât fecior.

Pe scurt, își pierde fecioria orice om stăpânit de o patimă rea. De aceea Pavel a izgonit toate aceste amestecuri rele și ne-a poruncit să fim feciorelnici în

aşa chip, ca să nu primim de bunăvoie nici un gând vrăjmaş în sufletul nostru.

Ce să vă mai spun pe lângă acestea? Să vă spun cum putem fi miluiți de Dumnezeu, cum să ne mântuim? Să vă spun! Să suim totdeauna în inima noastră rugăciunea şi roadele ei, adică smerenia şi blândețea, *"învățați de la Mine,* spune Hristos, *că sunt blând şi smerit cu inima şi veți avea odihnă sufletelor* voastre"; iar David spune: *"Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi".*

Nimic nu laudă şi iubeşte atâta Dumnezeu ca sufletul blând, smerit şi recunoscator.

Ia şi tu aminte, frate! Când vezi că te loveşte şi te supără o nenorocire la care nu te aşteptai, nu alerga la oameni, nu umbla după ajutor omenesc, ci lasă la o parte pe toți şi aleargă cu mintea la Doctorul sufletelor. Numai Cel ce a plăsmuit inimile noastre deosebi şi cunoaşte toate lucrurile noastre, numai Acela poate vindeca inima; El poate să intre în conştiința noastră, să ne atingă inima şi să ne mângâie sufletul. Dacă nu ne mângâie El inimile, mângâierile omeneşti sunt zadarnice şi fără de folos; după cum, iarăşi, când ne mângâie Dumnezeu, nu ne poate vătăma nimeni, de ne-ar necăji mii şi mii de oameni. Când Dumnezeu întăreşte inima, nimeni n-o poate clătina.

Ştiind acestea, iubiților, să alergăm totdeauna la Dumnezeu, Care vrea şi poate să ne scape de necazuri şi nenorociri. Când e vorba să rugăm pe oameni, trebuie neapărat să dăm mai întâi ochii cu portarii lor, să rugăm pe favoriții şi pe linguşitorii lor, să batem cale lungă; dar când e vorba să rugăm pe Dumnezeu, nimic din toate acestea; pe Dumnezeu îl rugăm fără mijlocitori, fără bani; El ne ascultă rugămintea fără cheltuieli.

E de-ajuns numai să strigăm din inimă şi să vărsăm lacrimi, ca să intrăm îndată la Dumnezeu şi să-L atragem spre milă. Când rugăm pe un om, de multe ori ne temem ca nu cumva să fie de fată un duşman sau unul dintre potrivnicii noştri, să audă cererea noastră şi să înfățişeze spusele noastre altfel şi să strice dreptatea. Când însă rogi pe Dumnezeu nu poți bănui nimic din acestea.

Dumnezeu ne spune: "Când vrei să Mă rogi, vino singur la Mine, fără să fie cineva de fată, strigă cu inima, fără să mişti buzele!". *"Intră,* spune Hristos, *în cămara ta! închide uşa şi te roagă Tatălui tău întru ascuns; şi Tatăl tău. Care vede întru ascuns, îți va răsplăti la arătare".*

Vezi ce cinste covârşitoare? Dumnezeu îți spune: "Când Mă rogi, să nu te vadă nimeni! Dar când te cinstesc Eu, aduc martoră întreaga lume pentru binefacerea ce-ti fac.

Să ne convingă aceste cuvinte să nu ne rugăm de ochii lumii, nici împotriva duşmanilor noştri şi nici să-L învățăm pe Dumnezeu cum să ne ajute.

Dacă apărătorilor şi avocaților le spunem numai pricina pentru care ne judecăm şi lăsăm pe seama lor chipul apărării, să rânduiască ei lucrurile noastre cum vor, apoi cu mult mai mult trebuie să facem asta cu Dumnezeu.

I-ai spus Lui pricina ta? I-ai spus ce ai pățit? Nu-I mai spune cum să te

ajute! Dumnezeu ştie bine folosul tău. Sunt mulți oameni care pun în rugăciunile lor mii de cereri, spunând: "Doamne, dă-mi sănătate trupului, îndoieşte-mi averile, pedepseşte pe duşmanul meu!", cereri pline de multă nesocotință. Trebuie să laşi la o parte toate aceste cereri şi să te rogi lui Dumnezeu aşa cum s-a rugat vameşul: *"Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!",* şi Dumnezeu ştie cum să te ajute. *"Căutați,* spune Domnul, *mai întâi împărăția lui Dumnezeu, şi toate acestea se vor adăuga vouă".*

Aşadar, iubiților, aşa să filozofăm: să ne rugăm cu durere în suflet şi cu smerenie, bătându-ne pieptul ca şi vameşul şi vom dobândi ceea ce cerem; dar dacă ne rugăm plini de mânie şi de furie, Dumnezeu se va scârbi de noi şi ne va ura.

Să ne zdrobim dar inima, să ne smerim sufletele; să ne rugăm şi pentru noi, dar şi pentru duşmanii noştri.

Dacă vrei să înduplеci pe Judecător ca să vină în ajutorul sufletului tău şi să-L faci să fie de partea ta, nu-L ruga niciodată împotriva duşmanului tău. Aşa este felul de judecată al Judecătorului nostru.

Face dreptate şi împlineşte cererile acelora care se roagă pentru duşmani, care nu poartă în suflet dor de răzbunare, care nu se ridică împotriva duşmanilor lor. Şi cu cât se roagă mai mult lui Dumnezeu aşa, cu atât Dumnezeu îi pedepseşte mai cumplit pe duşmanii lor, dacă ei nu se lasă de răutățile lor, dacă nu se pocăiesc.

Căutați, iubiților, să nu vă necăjiți îndată şi să nu vă supărați când vă ocărăşte cineva, ci, filozofând, să mulțumiți, aşteptând ajutorul Domnului.

N-ar putea oare Dumnezeu să ne dea cele bune înainte de a-L ruga? N-ar putea oare să ne dăruiască o viată lipsită de dureri şi fără de necazuri? Da, dar n-o face, din dragoste pentru noi.

- Dar pentru ce îngăduie să avem necazuri şi nu ne scapă iute de necaz?
- Pentru ca noi să stăruim, cerându-I sprijinul Lui, ca să alergăm la El şi să-L chemăm mereu în ajutor. Dumnezeu trimite peste noi dureri trupeşti, lipsă de roade, foamete, pentru ca, siliți de aceste strâmtorări, să stăm totdeauna cu ochii ațintiți spre El şi aşa, datorită unor necazuri trecătoare, să moştenim viata cea netrecătoare.

Suntem deci datori ca şi pentru necazuri să-I mulțumim lui Dumnezeu, Care pe multe căi ne vindecă şi ne mântuie sufletul.

Dacă oamenii ne fac un bine cât de mic şi apoi fără voia noastră îi supărăm puțin, se supără că ne-au făcut bine şi îşi blesteamă zilele; Dumnezeu însă nu este aşa; ci, când e disprețuit şi ocărât după ce a făcut bine, se apără îndată şi dă socoteală celor ce L-au ocărât, grăind aşa: *"Poporul Meu, ce ți-am făcut ție?".* Iudeii nu voiau să-L numească Dumnezeul lor, iar El nu înceta a-i numi popor al Său; iudeii respingeau stăpânirea Lui, iar El nu-i tăgăduia, ci căuta să Şi-i facă prieteni, îi trăgea la El, spunându-le: *"Poporul Meu, ce ți-am făcut ție?.*

Ți-am fost, oare, împovărător, greoi, de nesuferit? Dar nici asta n-o poți spune! Chiar dacă aş fi fost aşa, nici atunci n-ar fi trebuit să te abați! Care e fiul pe care nu-l ceartă tatăl?

Totuşi nici asta n-o puteţi spune!". Şi iarăşi, în altă parte. Dumnezeu le spune: *"Ce greşeală au găsit părinţii voştri întru Mine?".*

Mari şi minunate sunt cuvintele acestea. Iată ce vrea să spună Dumnezeu cu cuvintele: "Ce am greşit?". Da, Dumnezeu îi întreabă pe oameni: "Cu ce am greşit?", întrebare pe care nici robii nu îndrăznesc s-o pună stăpânilor lor. Şi Dumnezeu nu le spune: "Cu ce v-am greşit?", ci: "Cu ce am greşit părinţilor voştri?". "Dar voi, le spune Dumnezeu iudeilor, nici asta n-o puteţi spune, pentru că îmi păstraţi ură strămoşească.

Că n-am dat prilej strămoşilor voştri să-Mi învinuiască purtarea Mea de grijă, că i-aş fi trecut cu vederea în vreo împrejurare mare sau mică". Şi Dumnezeu n-a spus: "Ce au avut părinţii voştri?", ci: "Ce au găsit?". "Multe au căutat ei, spune Domnul, mult au răscolit ei în atâţia ani cât au fost sub călăuzirea Mea, dar n-au găsit greşeală întru Mine".

Pentru toate acestea, dar, să alergăm necontenit la Dumnezeu; în orice necaz să căutăm mângâierea Lui; în orice nenorocire, mila Lui, izbăvirea Lui; în orice încercare, ajutorul Lui.

Oricât de mare ar fi răul, oricât de mari nenorocirile. Dumnezeu le poate pune capăt, le poate îndepărta, nu numai atât, ci bunătatea Lui ne va da şi toată tăria, şi puterea, şi slava cea bună, şi sănătatea trupului, şi filozofia sufletului, şi bunele nădejdi, şi putinţa de a nu păcătui iute. Să nu murmurăm, dar, ca robii cei nerecunoscători, nici să învinuim pe Stăpân, ci în toate să-I mulţumim şi o singură faptă să o socotim rea: păcatul fată de El.

Dacă vom fi însufleţiţi de astfel de gânduri fată de Dumnezeu, nu vor veni peste noi nici boala, nici sărăcia, nici necinstea, nici lipsa de roade, nimic din cele ce par a fi pline de tristeţe, ci vom avea necontenit bucurii curate şi sfinte şi vom dobândi şi bunătăţile cele viitoare, cu harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Care Tatălui slava, împreună cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A CINCEA

La Profeții Iona, Daniel şi la Cei trei tineri (rostită la începutul Postului Mare)

Veselă ne este astăzi sărbătoarea, iar biserica mai strălucită ca de obicei! Care-i, oare, pricina? E isprava postului! Ştiu şi eu că nu suntem încă în post şi că îl aşteptăm; dar postul ne-a adunat în casa părintească. Postul a adus astăzi din nou în brațele maicii şi pe cei trândavi mai înainte de post. Dacă ne-a umplut de atâta râvnă numai când îl aşteptăm, câtă evlavie nu ne va cuprinde la arătarea şi venirea lui? Aşa se întâmplă şi cu un oraş în care are să vină un conducător înfricoşător, leapădă toată nepăsarea şi ajunge mai sârguitor.

Dar să nu vă speriați când auziți că postul este un conducător înfricoşător! Nu ni-i nouă înfricoşător, ci dracilor! Arată-i unui lunatic chipul postului şi rămâne țintuit de frică, mai nemişcat ca pietrele; iar, mai ales, când vede că postul e unit cu rugăciunea, sora şi tovarăşa postului, atunci este prins ca de un lat. De aceea şi firistos a spus: *"Neamul acesta nu iese decât cu rugăciune şi cu post"*(Matei 17,21). Când postul alungă aşa pe duşmanii mântuirii noastre, când este atât de înfricoşător vrăjmaşilor vieții, nu trebuie, oare, să-1 iubim şi să-1 îmbrățişăm, şi nu să ne temem de el? Iar dacă trebuie să ne temem de ceva, apoi trebuie să ne temem de beție şi de îmbuibare, nu de post.

Beția şi îmbuibarea, prin tirania patimii, ne leagă mâinile la spate şi ne dau patimii, ca unei cumplite stăpâne, prizonieri şi robi; postul, însă, găsindu-ne legați şi înrobiți, ne dezleagă legăturile, ne scapă de tiranie şi ne readuce la libertatea de mai înainte. Aşadar, când postul luptă cu duşmanii noştri, când ne scapă de robie şi când ne duce din nou la libertate, ce altă dovadă mai mare cauți de prietenia postului, de prietenia lui pentru neamul omenesc? Iar dovada cea mai mare de prietenia postului este că iubeşte pe cei ce îl iubesc şi urăşte pe cei ce îl urăsc.

Vrei să afli câtă podoabă este pentru oameni postul, câtă pază şi câtă siguranță? Gândeşte-te la fericitul şi minunatul neam al monahilor! Aceştia au fugit de zgomotele lumii, s-au suit în vârfurile munților, şi-au făcut chilii în liniştea pustiei, ca într-un port liniştit, şi şi-au luat postul tovarăş şi împreună-locuitor pentru întreaga lor viată. Şi i-a făcut din oameni îngeri.

Dar nu numai pe aceia! Mu, ci postul ridică la înălțime pe toți cei pe care-i găseşte cu dragoste de post. Moise şi Ilie, turnurile profeților din Vechiul Testament, deşi erau mari şi străluciți şi prin celelalte fapte ale lor şi aveau multă îndrăznire către Dumnezeu, totuşi, când voiau să se apropie de Dumnezeu şi să vorbească cu El, atât cât omeneşte este cu putință, la post fugeau; şi, prin mâinile postului, se apropiau de Dumnezeu. De asta şi Dumnezeu, la început, când a făcut pe om, 1-a dat îndată în brațele postului, încredințând postului, ca unei mame pline de iubire şi unui preabun dascăl, mântuirea omului.

Porunca dată omului: *"Din tot pomul din rai să mâncafi, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mâncaţi",*(Facere 2, 16-17) este poruncă de post. Dacă în rai a fost de neapărată trebuinţă postul, cu mult mai mult în afară de rai; dacă leacul a fost folositor înainte de rănire, apoi cu mult mai mult după rănire; dacă arma ne-a fost bună când încă nu se pornise împotriva noastră războiul dat de pofte, apoi cu mult mai mult ne este de neapărată trebuinţă ajutorul dat de post după ce a început lupta aceasta atât de mare, şi a poftelor, şi a dracilor. Dacă Adam ar fi ascultat de această poruncă, n-ar mai fi auzit a doua poruncă, care zice: *"Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce!"* (Facere 3, 19); dar pentru că n-a ascultat de porunca postului, pentru aceasta: moarte, griji, osteneli, supărări şi o viată mai împovărătoare decât moartea; pentru aceasta, spini şi ciulini; pentru aceasta, oboseli, dureri şi o viată plină de chin.

Ai văzut cum se supără Dumnezeu când este nesocotit postul? Cunoaşte şi cum se bucură când este cinstit! După cum, pentru nesocotirea postului, Dumnezeu a dat ca pedeapsă moartea celui ce 1-a nesocotit, tot aşa, iarăşi, pentru cinstirea postului, moartea a fost îndepărtată.

Dumnezeu, vrând să arate tăria postului, i-a dat postului puterea ca, după pronunţarea poruncii şi a osândei, să-i smulgă din mijlocul căii pe cei duşi la moarte şi să-i readucă la viată. Şi postul a făcut aceasta nu cu doi sau trei sau douăzeci de oameni, ci cu un popor întreg, cu cetatea cea mare şi minunată a ninivitenilor. Ninive fusese îngenuncheată, capul i se înclinase spre prăpastie; avea să primească lovitura de moarte, venită de sus; dar postul, ca o putere coborâtă din cer, a smuls-o din porţile morţii şi a readus-o la viată.

Dar, dacă vrei, să ascultăm şi istoria cetăţii Ninive. *"Şi a fost,* spune Scriptura, *cuvântul Domnului către Iona zicând: "Scoală-te şi du-te în Ninive, cetatea cea mare"* (Iona 1, 1-2). Dumnezeu voieşte să-1 înduplece de la început pe Iona cu măreţia cetăţii, pentru că ştia mai dinainte că profetul avea să fugă. Dar să auzim şi predica lui Iona! *"încă trei zile, şi Ninive va fi nimicită*". (Iona 3, 5)

- Dar pentru ce, Doamne, spui mai dinainte nenorocirile pe care ai să le aduci asupra cetăţii?
- Ca să nu fac ceea ce prezic.

De aceea Dumnezeu ne-a ameninţat cu iadul, ca să nu ne ducă în iad. "Vă înfricoşez cu cuvântul, ne spune Domnul, ca să nu vă întristez cu fapta!'.
- Dar pentru ce ai dat ninivitenilor un răgaz aşa de scurt?
- Ca să afli şi virtutea barbarilor, adică a ninivitenilor, care au putut, în trei zile, să pună capăt unei urgii atât de mari venite asupră-le din pricina păcatelor lor, dar ca să te şi minunezi de iubirea de oameni a lui Dumnezeu, Care s-a mulţumit cu o pocăinţă de trei zile pentru un noian atât de mare de păcate şi, în sfârşit, ca tu să nu cazi în deznădejde, chiar de-ai păcătuit de mii de ori. După cum cel cu suflet trândav şi nepăsător nu face mare lucru chiar dacă ar avea mult timp de pocăinţă şi nici nu se împacă cu Dumnezeu, din pricina trândăviei lui, tot aşa cel cu minte trează şi cu râvnă clocotitoare, cel care se pocăieşte cu mult zel poate şterge într-o clipită păcatele a ani întregi. Nu s-a lepădat Petru de trei ori?(Matei 26, 69-74). Nu cu jurământ, a treia oară? Nu s-a temut el de cuvintele unei

slujnice de rând? Şi ce s-a întâmplat? A avut nevoie de mulți ani pentru pocăință? Deloc, ci în aceeaşi noapte a şi alunecat şi s-a şi ridicat; a primit şi lovitura, şi a primit şi leacul; s-a şi îmbolnăvit, şi s-a şi vindecat!

- Cum? în ce chip?

- Plângând şi tânguindu-se. Dar, mai bine spus, nu plângând ca să plângă, ci cu multă râvnă şi mare zdrobire de inimă. De aceea şi evanghelistul n-a spus atât: "a plâns", ci: "a plâns cu amar"(Matei 26, 75), nici un cuvânt nu poate înfăţişa cât de mare a fost puterea lacrimilor lui; dar o arată lămurit deznodământul lucrurilor. Mare, într-adevăr, a fost căderea lui Petru, că lepădarea de Hristos este un păcat fără asemănare; totuşi, după un păcat atât de mare, Hristos 1-a pus din nou în cinstea de mai-înainte şi i-a încredințat conducerea Bisericii. Şi, ceea ce-i mai mult decât orice, este că Petru ne-a arătat că are pentru Stăpân o dragoste mai mare decât toți apostolii: *"Petre,* îl întreabă Domnul, *Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia?". (*Ioan 21, 15)

Nimic nu poate egala o astfel de virtute! Şi ca să nu spui că Dumnezeu a iertat pe niniviteni pentru că erau barbari şi neştiutori -că a spus Domnul: *"Robul care nu cunoaşte voia stăpânului şi nu o face, se va bate puțin"*(Luca 12, 48) , deci ca să nu spui asta, de aceea ti-am dat ca pildă şi pe Petru, un rob care mai ales cunoştea voia Stăpânului. A păcătuit şi el, săvârşind cel mai mare păcat; şi iată la ce înălțime de îndrăznire 1-a ridicat Hristos!

Nici tu dar nu-ti pierde nădejdea din pricina păcatelor tale, că mai grozav decât păcatul este rămânerea în păcat, mai cumplită decât căderea este neridicarea din cădere. Aceasta şi Pavel o jeleşte şi o plânge, spunând că este vrednică de plâns o astfel de stare: *"nu cumva venind la voi, să mă umilească Dumnezeu şi să plâng pe mulți* - nu din cei care au păcătuit, ci *din cei care nu s-au pocăit de necumpătarea, de necurăția şi de desfrânarea pe care au făcut-o"*(II Corinteni 12, 21). Şi care timp poate fi, oare, mai potrivit pentru pocăință decât timpul postului?

Dar să ne întoarcem la istoria ninivitenilor. *"Auzind profetul cuvintele acestea, s-a coborât în lope ca să fugă în Tars de la fața Domnului"* (Iona 1, 3).

Unde fugi, omule? M-ai auzit pe proorocul David spunând: *"Unde mă voi duce de la Duhul Tău şi de la fața Ta unde voi fugi?"*(Ps. 138, 6). In pământ? Dar *"al Domnului este pământul şi plinirea lui"*(Ps. 23, 1). In iad? Dar *"de mă voi coborî în iad. Tu de față eşti"*(Ps. 138, 8). In cer? Dar *"de mă voi sui în cer, Tu acolo eşti"* (Ps. 138, 8). In mare? Dar *"şi acolo mă va apuca dreapta Ta!"*(Ps. 138, 10).

Şi aşa s-a întâmplat şi cu Iona. Că aşa e păcatul! Ne năuceşte sufletul. După cum cei cu mari dureri de cap sau cei beți merg împleticindu-se şi la întâmplare şi cad, fără să se păzească, în gropile şi prăpăstiile dinaintea lor, tot aşa şi cei alunecați în păcat, stăpâniți de dorința păcatului, ca de o beție, nu mai ştiu ce fac, nu văd nici ce-i în fata lor, nici ce are să li se întâmple.

Spune-mi, proorocule, fugi de Stăpân? Aşteaptă însă puțin şi ai să afli din fapte că nu poți scăpa nici măcar din mâinile mării, roaba Stăpânului.

Da, îndată ce s-a urcat Iona în corabie, marea a şi început să-şi înalte valurile şi se ridice la mare înălțime, întocmai ca o roabă credincioasă, care

găseşte pe un alt rob fugit cu lucruri furate de la stăpân şi care nu se opreşte până ce nu-1 ia cu ea, făcându-le celor ce 1-au primit mii şi mii de greutăți; tot aşa şi marea, găsind pe Iona, rob ca şi ea, şi cunoscându-1, le-a făcut corăbierilor mii şi mii de greutăți, învăluindu-i şi strigându-le. Nu i-a dus înaintea tribunalului, dar i-a amenințat că are să scufunde corabia cu oameni cu tot dacă nu-1 dau în mâna ei pe cel care-i rob ca şi ea.
- Ce au făcut corăbierii când s-au întâmplat acestea?
- *Au aruncat lucrurile din corabie, dar corabia nu se uşura*(Iona 1, 5)*;* că toată povara trupului profetului rămăsese încă înăuntru; povară grea, nu din pricina firii trupului, ci din pricina greutății păcatului. Că nimic nu-i atât de greu şi de împovărător ca păcatul şi neascultarea! De aceea şi Zaharia a spus că păcatul e ca plumbul de greu(Zaharia 5, 7), iar David, descriind natura păcatului, spunea: *"Fărădelegile mele au covârşit capul meu, ca o sarcină grea s-au îngreuiat peste mine"*(Ps. 37, 4); iar Hristos striga celor ce trăiau în multe păcate: *"Veniți la Mine toți cei osteniți şi împovărați, şi Eu vă voi odihni"*(Matei 11, 28). Păcatul dar a împovărat atunci corabia, şi aceasta era să se scufunde. Iar Iona dormea şi sforăia(Iona 1, 5). Greu îi era somnul; nu din pricina desfătării, ci a supărării; nu din pricina trândăviei, ci a tristeții. Slugile cele cu bun simt îşi simt îndată păcatele, aşa cum a simțit şi Iona. După ce a săvârşit păcatul, a cunoscut grozăvia păcatului. Aşa e păcatul. După ce se naşte, umple de dureri sufletul care l-a născut; naşterea lui e cu totul altfel decât legea naşterii noastre. Noi, după ce ne naştem, punem capăt durerilor naşterii; păcatul însă, după ce se naşte, sfâşie de dureri gândurile celor ce 1-au născut.
- Ce-a făcut căpitanul corăbiei?
- S-a dus la Iona, spune Scriptura, şi i-a zis: *"Scoală-te şi roagă pe Domnul Dumnezeul tău!"*(Iona 1, 6). Ştia din experiență căpitanul că furtuna de pe mare nu era o furtună obişnuită, ci o nenorocire trimisă de Dumnezeu; ştia că furtuna de pe mare era mai presus de măiestria omenească şi că mâna cârmaciului nu era de vreun folos; cele ce se petreceau aveau nevoie de un alt cârmaci, mai mare, de Cel ce cârmuieşte lumea toată; aveau nevoie de ajutorul cel de sus. De aceea corăbierii au lăsat la o parte vâslele, vintrele, frânghiile; au lăsat totul; şi-au luat mâinile de pe vâsle, le-au ridicat la cer şi au rugat pe Dumnezeu. Dar nici aşa n-au folosit nimic. Şi atunci, spune profetul, au aruncat sorți(Iona 1,7); iar sortii 1-au dat în mâna lor pe vinovat. Dar nici aşa nu 1-au luat ca să-1 înece; ci, cu toate că era atâta tulburare şi frământare, corăbierii, ca şi cum s-ar fi bucurat de multă linişte, au făcut pe corabie scaun de judecată; i-au dat lui Iona cuvântul şi i-au cerut să se apere; au cercetat totul cu de-amănuntul, ca si cum aveau să dea socoteală cuiva de hotărârea ce o vor lua. Ascultă-i pe corăbieri, că le cercetează pe toate, ca la tribunal, îl întreabă: Ce meserie ai? De unde vii? Unde mergi? Din ce tară şi din ce popor eşti?(Iona 1, 8) Şi au făcut asta cu toate ca marea striga împotriva lor, cu toate că sortii îl vădiseră şi dăduseră mărturie; totuşi corăbierii n-au pronunțat încă sentința, deşi marea striga, iar sortii dăduseră mărturie împotriva lui; ci, după cum la tribunal judecătorii nu pronunță sentința până ce vinovatul însuşi nu se învinuieşte singur de păcat, deşi pârâşii îl paraseră, martorii dăduseră mărturii, iar probele făcuseră dovada, tot aşa şi acum,

corăbierii, oameni barbari şi nepricepuți, au urmat buna rânduială a tribunalului; şi doar erau înconjurați de atâta groază, de atâta vijelie, de atâta vifor, iar marea nu le îngăduia nici să răsufle; atâta mugea şi se năpustea înnebunită şi urla si ridica valuri după valuri!

De unde, iubiților, atât de multă purtare de grijă pentru profet? De unde? Din rânduială dumnezeiască! Că Dumnezeu a rânduit să se întâmple toate acestea, ca, prin tot ce s-a întâmplat, să-1 învețe pe profet să fie blând şi iubitor de oameni. Strigând către el, aproape că i-a spus: "Fă şi tu ca şi corăbierii, nişte oameni nepricepuți! Ei n-au disprețuit un singur suflet, nici nu s-au purtat fără de milă cu trupul tău!

Tu însă, atât cât a stat în puterea ta, ai dat pieirii un întreg oraş cu atâtea mii şi mii de suflete. Corăbierii descoperiseră pricina nenorocirii lor, dar nici aşa nu s-au pornit să te osândească. Tu însă, fără să le poți aduce vreo vină celor din Ninive, i-ai înecat şi i-ai pierdut. Tu n-ai ascultat când ti-am poruncit să te duci la ei, ca să-i chemi la mântuire cu predica ta; corăbierii însă, deşi nu auziseră de la nimeni vreo poruncă, au făcut şi au lucrat totul ca să te scape de pedeapsa de care erai vinovat!...". Intr-adevăr, corăbierii nu s-au pornit să-l piardă pe profet nici după ce marea îl învinuise, nici după ce sortii îl vădiseră, nici după ce el însuşi se osândise şi mărturisise fuga, ci se străduiau, se sileau şi făceau totul ca, în ciuda tuturor dovezilor, să nu-l dea furiei mării. Dar marea nu le-a îngăduit-o; mai bine spus însă, nu le-a îngăduit-o Dumnezeu, voind să-l înteleptească pe Iona şi prin chit după cum l-a înteleptit prin corăbieri. Intr-adevăr, corăbierii, după ce auziseră din gura lui Iona: *"Luați-mă şi aruncati-mă în mare şi se va linişti marea deasupra voastră"* (Iona 1, 12), se sileau să ducă corabia la țărm, dar valurile nu le îngăduiau(Iona 1, 13).

Tu însă, după ce ai văzut pe profet fugind, ascultă-i şi mărturisirea lui din pântecele chitului. Fuga a săvârşit-o, ca om; mărturisirea însă l-a arătat ca profet.

Luându-l deci marea, l-a pus în pântecele chitului ca într-o închisoare, păstrând Stăpânului pe fugar nevătămat. Nici valurile sălbatice, când 1-au luat, nu 1-au înecat, nici chitul, mai sălbatic decât valurile, când 1-a primit în pântece nu 1-a stricat, ci 1-a păstrat viu şi 1-a dus iarăşi în oraş. Şi marea şi chitul, împotriva firii lor, au ascultat, ca prin toate să primească profetul învățătură.

Ajuns în oraş, Iona a citit hotărârea lui Dumnezeu ca pe o scrisoare împărătească ce cuprindea pedeapsă; şi striga, zicând: *"încă trei zile şi Ninive va fi nimicită"*(Iona 3, 5). Ninivitenii au auzit aceste cuvinte, le-au crezut şi nu le-au disprețuit; ci îndată drumul tuturor a fost unul, spre post: bărbați, femei, robi, stăpâni, conducători, supuşi, copii, bătrâni. Nici dobitoacele n-au fost scutite de această slujire. Pretutindeni sac, pretutindeni cenuşă, pretutindeni vaiet şi jale. Chiar cel cu coroană pe cap s-a pogorât de pe tronul cel împărătesc, s-a îmbrăcat în sac, şi-a presărat cenuşă pe cap şi aşa a smuls cetatea din ghearele primejdiei. Şi puteai vedea lucru preaminunat: porfira a fost întrecută în cinste de sac.

Ce n-a putut face porfira, a făcut sacul; ce n-a reuşit coroana, a săvârşit cenuşa. Vezi că nu în zadar am spus că nu de post trebuie să ne temem, ci de beție şi de îmbuibare? Beția şi îmbuibarea aveau să zguduie şi să dărâme un oraş ce stătea în picioare; postul însă l-a ținut în picioare când era să se zguduie şi să

se dărâme.

Insoţit de post a intrat şi Daniel în groapa cu lei şi a ieşit de acolo ca şi cum ar fi fost între oi blânde(Daniel 6, 16-28). Şi doar leii fierbeau de furie când au văzut prada; masa le era în fată, şi nu s-au atins de ea; cu toate că şi firea îi atâta (că nu sunt fiare mai sălbatice ca leii) şi-i atâta şi foamea (că nu mâncaseră de şapte zile), au respectat hrana ce li se dăduse, ca şi cum ar fi stat în groapă cu un călău, care le striga să nu se atingă de trupul profetului.

Tot însoţiţi de post au intrat şi cei trei tineri în cuptorul cel din Babilon(Daniel 3, 8-28). I-a învăluit multă vreme focul şi au ieşit din cuptor cu trupurile mai strălucitoare decât focul. Deşi focul acela era foc, cum de nu şi-a făcut lucrarea sa? Deşi trupurile lor erau trupuri, cum de n-au ars cum ard trupurile? Cum? Intreabă postul şi-ti va răspunde; îţi va dezlega taina aceasta. Că este cu adevărat taină! Natura trupurilor s-a luat la luptă cu natura focului şi biruinţa a fost de partea trupurilor. Ai văzut ce ciudată luptă? Ai văzut vreo biruinţă mai ciudată ca aceasta? Admiră dar postul şi primeşte-1 cu braţele deschise!

Când şi în cuptor te ajută şi în groapa cu lei te păzeşte, când alungă demoni, când schimbă hotărârea lui Dumnezeu, când potoleşte furia patimilor, când ne aduce din nou libertatea, când face multă linişte în gândurile noastre, cum să nu fie, oare, cea mai mare nebunie să fugim şi să ne temem de post, care are în el atât de multe bunătăţi?

Vrei să spui că ne slăbănogeşte trupul? Dar *"cu cât se strică omul nostru dinafară, cu atât se înnoieşte cel dinăuntru, zi de zi”*(II Corinteni4, 16). Dar, mai bine spus, dacă ai vrea să cercetezi cu de-amănuntul postul, vei vedea că este mama bunăstării trupului nostru. Dacă nu crezi cuvintelor mele, întreabă pe doctori şi te vor lămuri deplin. Doctorii numesc postul mama sănătăţii şi spun că guta, durerile grozave de cap, apoplexia, dropica, umflăturile, furunculele şi alte nenumărate boli vin din trai bun şi din îmbuibare; sunt ca nişte pârâiaşe rele dintr-un izvor foarte rău, care vătăma şi bunăstarea trupului, şi curăţenia sufletului.

Să nu ne temem dar de post, care ne scapă de atâtea rele. Nu vă îndemn la asta fără rost, ci pentru că văd că mulţi oameni pregetă şi se feresc de post ca şi cum ar fi vorba să fie daţi pe mâna unei femei arţăgoase, aşa că astăzi, în ajunul postului, se strică de beţie şi de îmbuibare.

De asta vă îndemn să nu stricaţi mai dinainte, prin ghiftuire şi beţie, folosul ce vi-l va da postul! Dacă oamenii cu dureri de stomac n-ar lua doctoriile pe stomacul gol, ar simti numai amărăciunea doctoriilor, dar ar pierde folosul lor, că ar îngreuna lupta doctoriilor cu sucurile rele din stomac.

De aceea doctorii poruncesc bolnavilor să se culce nemâncati, pentru ca toată puterea doctoriilor să lupte de la început direct cu sucurile stomacale pricinuitoare de boală. Tot aşa şi cu postul. Dacă azi te îmbeti, iar mâine iei doctoria postului, ai făcut nefolositoare şi zadarnică doctoria; înduri osteneala postului, dar nu culegi folosul postului, că s-a irosit toată puterea lui din pricina proaspătului păcat pricinuit de beţie. Dar dacă îţi faci uşor trupul şi primeşti doctoria cu mintea trează, vei putea curaţi multe din vechile păcate.

Să nu intrăm dar în post cu beție şi nici să ieşim din post tot cu beție, ca să nu ni se întâmple la fel ca unui om bolnav care, vrând să se ridice în picioare, este trântit iarăşi jos. Asta se întâmplă şi cu sufletul nostru când, din două părți şi la începutul şi la sfârşitul postului, umbrim trezvia pricinuită de post cu norul beției. După cum cei ce vor să lupte cu fiarele sălbatice, înainte de începerea luptei îşi acoperă mădularele mai de seamă cu multe arme şi apărători, tot aşa sunt acum mulți oameni care, când încep postul, ca şi cum ar avea de luptat cu postul ca şi cu o fiară sălbatică, îşi înarmează stomacul, mănâncă de plesnesc, îşi întunecă mintea şi întâmpină cu multă nebunie fata liniştită şi paşnică a postului.

Dacă te-aş întreba: Pentru ce te duci la baie astăzi?", ai să-mi răspunzi: "Ca să intru în post cu trupul curat". Dacă te-aş întreba din nou: "Pentru ce te îmbeti?", ai să-mi răspunzi iarăşi: "Pentru că am să intru în post!". Nu-i, oare, o nebunie să întâmpini această preafrumoasă sărbătoare (Este vorba de praznicul învierii Domnului, de la sfârşitul Postului Mare) cu trupul curat, dar cu sufletul necurat şi beat?

Ar fi trebuit să vă spun mai multe decât v-am spus, dar pentru cei înțelepți sunt de-ajuns şi acestea pentru îndreptare. De aceea e nevoie să termin cuvântul meu, că doresc să ascult şi glasul părintelui nostru(Al lui Flavian, episcopul Antiohiei).

Eu, ca un copil de cioban, aşezat la umbra acestui sfânt locaş ca la umbra unui stejar sau fag, am cântat dintr-un mic fluier; părintele nostru însă, ca un maestru cântăreț care, cu chitara de aur acordată, deşteaptă întreg teatrul cu simfonia cântecului său, tot aşa şi el, nu cu simfonia sunetelor coardelor chitarei, ci cu simfonia cuvintelor şi faptelor sale ne va da mult folos.

Că nişte învățători ca aceştia caută şi Hristos, când spune: *"Cel care va face şi va învăța, acela mare se va chema în împărăția cerurilor"*(Matei 5, 19). Aşa este părintele nostru. De aceea şi mare este în împărăția cerurilor. Facă Dumnezeu ca noi, cu rugăciunile lui şi ale tuturor celor dimpreună cu el întâistătători, să putem a ne învrednici de împărăția cerurilor, cu harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Care Tatălui slava, împreună cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A ŞASEA
Rostită în a şasea săptămână a Sfântului Post de patruzeci de zile

Cât de plăcute-mi sunt valurile acestei mări duhovniceştii Mai plăcute decât valurile mării! Valurile mării sunt ridicate de neorânduiala vânturilor, valurile acestea, de dorința ascultării predicii. Acelea, când se umflă, bagă spaima în sufletul cârmaciului, acestea, când se arată, dau multă îndrăznire predicatorului. Acelea sunt dovezi de mare furtunoasă, acestea, semne de suflete pline de veselie. Acelea, izbindu-se de stânci, scot sunete nedesluşite, acestea, izbindu-se de cuvântul de învățătură, slobozesc glasuri plăcute la auz. Aşa-s şi adierile zefirului: când trec peste holde, apleacă şi înaltă capetele spicelor, iar holdele ajung, pe uscat, valuri ale mării. Dar valurile acestea de oameni sunt mai plăcute decât valurile holdelor. Dar nu adierile zefirului, ci harul Duhului a ridicat sufletele voastre; le-a încălzit focul acela de care vorbea de demult Hristos: *"Foc am venit să aduc pe pământ; şi ce voiesc decât să şi fie aprins acum."*(Luca 12, 49)

Acest foc îl văd pogorându-se şi arzând în sufletele voastre. Aşadar, pentru că frica de Hristos a aprins atâtea candele în noi, haide să picurăm în ele untdelemnul învățăturii, pentru ca lumina să rămână în noi mai multă vreme.

Timpul postului se grăbeşte spre sfârşit. Am ajuns la mijlocul drumului şi ne îndreptăm spre sfârşit. După cum cel care a început postul ajunge la mijlocul lui, tot aşa şi cel ce a ajuns la mijloc să caute să ajungă la sfârşit. Timpul se grăbeşte spre sfârşitul postului, iar corabia vede portul; dar ceea ce căutăm nu-i să ajungem în port, ci să nu ajungem la țărm cu corabia goală de mărfuri.

Vă rog, dar, pe toți şi mă cuceresc vouă, să se uite fiecare în conştiința lui să vadă ce a negutătorit de pe urma postului. De vede că a câştigat mult, să mai adauge câştig la câştig; de vede că n-a adunat nimic, să folosească pentru negutătorie timpul ce i-a mai rămas. Atâta vreme cât iarmarocul e în toi, să facem bune afaceri, ca să nu plecăm cu mâinile goale, ca să nu îndurăm osteneala postului, dar să pierdem plata postului. Că se poate să înduri osteneala postului şi să nu iei plata postului.
- Cum?
- Când ne abținem de la mâncări, dar nu ne abținem de la păcate; când nu mâncăm carne, dar mâncăm casele săracilor; când nu ne îmbătăm cu vin, dar ne îmbătăm cu pofte rele; când stăm toată ziua nemâncați, dar ne petrecem toată ziua la spectacole pline de desfrânare. Iată osteneală pentru post, dar fără plată pentru post! Da, atunci când ne ducem la spectacolele teatrale cele nelegiuite! Nu spun asta despre voi! Ştiu că nu vă atinge această învinuire! Dar este obiceiul celor îndurerati sa-şi verse focul pe cei de fată, când nu pot pune mâna pe vinovați. Care e câştigul celor ce postesc, când se duc la spectacole teatrale nele-

giuite, când intră în şcoala obştească a desfrânării, în locul cel public de deprindere a desfrâului, ca să şadă pe scaunul ciumaților?(Ps. l, l)

N-ai greşi dacă ai da teatrului, locului aceluia prearău, plin de tot felul de boale, cuptorului din Babilon, toate aceste nume preaurâte: scaun de ciumați, şcoală de desfrânare, loc de deprindere a desfrâului. Când diavolul duce pe locuitorii oraşului la teatru(Este vorba despre teatrul care promovează imoralitatea; Sf. loan Gură de Aur a luat atitudine atât împotriva reprezentațiilor obscene, cât şi împotriva actorilor care le dădeau), îi azvârle ca într-un cuptor! Aşa îi arde! Nu pune dedesubt vreascuri, ca atunci barbarul acela din Babilon, nici păcură, nici căiți, nici smoală, ci alte materii, cu mult mai cumplite: chipuri desfrânate, cuvinte de ruşine, trupuri dezgolite, cântece pline de păcate.

Cuptorul cel din Babilon a fost aprins de mâini barbare; cuptorul acesta este aprins de gânduri mai nesocotite decât mâinile barbarilor. Mai cumplit este cuptorul acesta decât cel din Babilon, pentru că şi focul e mai cumplit; nu arde trupul, ci buna stare a sufletului; iar grozăvia e că cei care ard nici nu-şi dau seama; că de şi-ar da seama, n-ar râde cu gura plină de cele ce văd pe scenă.

Grozăvia cea mai mare e atunci când cel bolnav nu ştie că-i bolnav, când cel ce arde în chip ticălos şi netrebnic nu simte că stă pe jăratec. Care-i folosul postului, când opreşti trupul de la mâncările legiuite, dar dai sufletului hrană nelegiuită, stând toată ziua în teatru, ca să vezi cum se schimonosesc şi se fac de râs oamenii, ca să vezi femei desfrânate, ca să vezi oameni care adună păcatele din fiecare casă şi joacă scene de adulter?

La teatru vezi şi desfrânări şi adultere, şi auzi şi hule, ca boala să-ți intre în suflet şi prin ochi, şi prin urechi. Actorii prezintă lucruri de ruşine; de aceea şi numele ce-l poartă e nume de ruşine. Ce câştig ai de pe urma postului când îți hrăneşte sufletul cu o hrană ca aceasta? Cu ce ochi te vei mai uita la soția ta, când te întorci de la astfel de spectacole? Cu ce ochi vei privi pe copilul tău, pe sluga ta, pe prietenul tău?

Trebuie neapărat să te schimonoseşti, dacă vrei să povesteşti cele înfățişate pe scenă, sau să taci şi să-ți acoperi fața de ruşine. De aici, din biserică, nu pleci aşa: ci te duci acasă ca să povesteşti cu multă îndrăznire toate cele spuse aici: cuvintele profeților, învățăturile apostolilor, legile Stăpânului, şi ca să întinzi masa întregii virtuți; cu istorisirile auzite aici vei face mai cuminte pe soție, mai înțelept pe copil, mai ascultător pe vecin, mai iubitor pe prieten, iar pe duşman îl vei îndupleca să pună capăt vrajbei.

Vezi că cele auzite aici în biserică sunt pentru toți învățături mântuitoare, iar cele auzite la teatru pentru toți nefolositoare?

Spune-mi, te rog, ce folos ai de pe urma postului, când posteşti cu trupul, dar te desfrânezi cu ochii? Că desfrânare nu-i numai împreunarea trupurilor, ci şi privirea desfrânată. Ce folos ai de pe urma postului când vii şi la biserică, şi te duci şi la teatru? Eu te învăț, acela te strică. Eu îți dau doctorii pentru boala ta, acela îți măreşte boala. Eu îți sting aprinderea trupului, acela îți aprinde flacăra poftei.

Spune-mi, care-i folosul? *"Când unul zideşte, iar altul dărâmă, ce folos au mai mult decât osteneală?"*(Isus Sirah 34, 25). Să nu fim dar, şi aici şi acolo,

ci numai aici să stăm, ca să ne fie de folos venirea aici, ca să nu venim în zadar aici, ca să nu venim fără câştig, nici spre osândă.

"Când unul zideşte, iar altul dărâmă, ce folos au mai mult decât osteneală?”. Chiar de-ar fi mulţi cei ce zidesc şi numai unul cel care dărâmă, uşurinţa dărâmării biruieşte mulţimea mâinilor ziditorilor.

Mare-i într-adevăr ruşinea, şi pentru tineri, şi pentru bătrâni, să alerge la teatru cu zor. Dar de s-ar mărgini răul numai la ruşine! Deşi nici asta nu-i de îndurat pentru un bărbat liber, ci ruşine, blam şi cea mai mare pagubă pentru un om cu judecată!

Dar răul nu se mărgineşte numai la ruşine, ci atrage şi mare pedeapsă şi mare osândă. Că toţi cei care se duc la teatru sunt neapărat cuprinşi de păcatul desfrânării; nu pentru că fac desfrânare cu femeile de acolo, ci pentru că le privesc cu ochi desfrânaţi. Că şi aceştia sunt cuprinşi de desfrâu! Nu vă voi spune cuvântul meu, ca să nu-mi dispreţuiţi cuvântul, ci vă voi citi Legea dumnezeiască pe care n-o puteţi dispretui.

- Ce spune dar Legea cea dumnezeiască?

- *"Aţi auzit că s-a zis celor de demult: Să nu faci desfrânare. Iar Eu vă spun vouă: Oricine se uită la o femeie, ca să o poftească, a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui"*(Matei 5, 27-28). Ai văzut că desfrânarea s-a săvârşit deplin? Ai văzut că păcatul s-a împlinit? Şi ceea ce-i mai cumplit e că cel ce a săvârşit desfrânarea va da socoteală de păcatul său nu în fata unui tribunal omenesc, ci înaintea tribunalului lui Dumnezeu, unde pedepsele sunt veşnice: *"Oricine se uită la o femeie, ca să o poftească, a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui".* Legea aceasta nu stârpeşte numai boala, ci şi rădăcina bolii; iar rădăcina desfrânării este pofta desfrânată. De aceea Dumnezeu pedepseşte nu numai desfrânarea, ci şi pofta, mama desfrânării. Aşa fac şi doctorii. Nu vindecă numai bolile, ci şi cauzele bolilor. Când vindecă pe cei bolnavi de ochi, îndepărtează tumoarea cea rea, care-i mai sus de ochi, din tâmplă. Hristos face la fel. Desfrânarea este o boală rea de ochi; nu a ochilor trupului, ci a ochilor sufletului mai întâi. De asta Domnul îndepărtează din suflet tumoarea desfrânării cu frica de Lege; de asta a pedepsit nu numai desfrânarea, ci şi pofta: *"...a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui”.*

Când inima ti-e stricată, ce folos de restul trupului? Ca şi cu plantele şi cu arborii: când vedem că măduva le e putredă, restul e de aruncat. Tot aşa şi cu omul: când inima e pierdută, în zadar e sănătos restul trupului. Când vizitiul a pierit, căzând de pe capră, în zadar mai aleargă caii. Legea aceasta a lui Hristos este grea şi tare împovărătoare, dar are şi mare cunună. Aşa sunt lucrurile pline de osteneală! Au mare răsplată. Tu însă nu te uita la osteneală, ci gândeşte-te la răsplată. Să faci cum faci cu lucrurile din viata de toate zilele! Dacă te uiţi la osteneala celor ce ai de săvârşit ti se pare greu şi împovărător; dar dacă te uiti la răsplată, treaba ce-ti stă în fafă este uşoară, lesnicioasă. Aşa e şi cu cel care face comerţ pe mare. Dacă s-ar uita numai la valuri, niciodată n-ar mai scoate corabia din port; dar, înainte de valuri, se uită la câştig, şi de aceea îndrăzneşte să străbată întinsul oceanului. Tot aşa şi ostaşul. Dacă s-ar uita la răni, la moarte, n-ar mai îmbrăca niciodată platoşa; dar, înainte de răni, se uită la trofee şi la

biruință, şi de aceea aleargă pe câmpul de luptă ca şi cum s-ar duce într-o grădină cu flori.

Cele grele prin fire ajung uşoare când nu ne gândim la osteneli, ci ne uităm la răsplata ostenelilor. Vrei să afli cum ajung uşoare cele grele prin firea lor? Ascultă-1 pe Pavel, care spune: *"Necazul nostru trecător şi uşor ne aduce mărime veşnică de slavă mai presus de măsură"*(II Corinteni 4, 17). Cuvintele acestea sunt o enigmă. Dacă e necaz, cum e uşor? Dacă e uşor, cum e necaz? Acestea sunt contradictorii! Dar Pavel a dezlegat enigma, arătând, prin cele ce adaugă, cum ajunge necazul uşor.

-Cum?

- "*Neprivind noi la cele ce se văd*"(II Corinteni 4, 18). A pus înainte cununa, şi a făcut uşoară lupta. A arătat răsplata, şi a uşurat sudorile.

Şi tu, dar, când vezi o femeie frumoasă la chip şi minunat îmbrăcată, când vezi că pofta te atâta, când vezi că sufletul doreşte s-o privească, ridică atunci ochii la cununa ce ti-e gătită sus, ca să treci cu vederea peste un astfel de chip!... Copiii, când sunt însoțiți de pedagog, nu aleargă de colo-colo, nu stau pe drum cu gurile căscate, nici nu se minunează de orice; cu atât mai mult tu n-ai să faci asta când vezi că Hristos este alături de gândurile tale! *"Cel care se uită la o femeie ca să o poftească a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui"*.

Imi place să vă citesc mai des cuvintele Legii! O, de-aş putea să vi le citesc toată ziua! Dar, mai bine spus, nu vouă, ci celor vinovați de păcate; dar şi vouă, că şi voi veți ajunge mai întăriți, iar cei bolnavi îşi vor redobândi iute sănătatea. *"Cel care se uită la o femeie, ca să o poftească, a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui"*.

E de-ajuns numai simpla citire a acestor cuvinte, ca să curățiți tot puroiul păcatului. Dar, iertati-mă! Eu caut să curăț răni; iar cel ce curăță răni trebuie neapărat să pună pe răni şi doctorii usturătoare. Cu cât veți auzi mai mult cuvintele acestea, cu atât mai mult se va curați şi veninul păcatului. După cum focul, cu cât stă mai mult lângă aur, cu atât mai mult macină zgura din aur, tot aşa şi frica de aceste cuvinte, cu cât glăsuieşte mai mult în sufletul nostru, cu atât mai mult curăteşte tot păcatul desfrânării. Să ardem aici desfrânarea cu cuvântul învățăturii, ca să nu fim siliți să o ardem acolo cu focul gheenei. Dacă plecăm de aici cu sufletul curat, focul acela nu ne va vătăma; dar dacă plecăm de aici cu sufletul plin de păcate, focul acela ne va primi. *"Lucrul fiecăruia,* spune Pavel, *il va încerca focul, ca să arate ce fel este"* (I Corinteni 3, 13). Să ne punem la probă acum, fără durere, ca să nu fim puşi atunci la probă, cu durere.

- Orice-ai zice, mi se poate spune, Legea este greu de împlinit!

- Şi ce-i cu asta? Oare, Dumnezeu ne porunceşte lucruri cu neputință de împlinit?

- Nu spun asta!

- Atunci, taci! nu învinui pe Stăpân. Aceste cuvinte nu-s cuvinte de apărare, ci adaos de păcat, mai cumplit decât cel dintâi. Mulți păcătoşi au obiceiul să dea vina pe Dumnezeu pentru păcatele lor. Ascultă! A venit la stăpân cel ce primise cinci talanti şi a mai adus alți cinci; a venit şi cel ce primise doi talanti şi a mai adus alți doi(Matei 25, 14-23); a venit şi cel ce primise un talant; şi pentru că n-a

avut să mai aducă încă un talant, a adus în locul talantului învinuire.
- Ce-a spus?
- "*Am ştiut că eşti om aspru*" (Matei 25, 24). Ce slugă nerecunoscătoare! Nu-i este de-ajuns păcatul! Mai şi învinuieşte pe Stăpân, spunându-i: *"Seceri de unde n-ai semănat şi aduni de unde n-ai risipit!"*(Matei 25, 24). Tot aşa şi în viata cea de toate zilele; toti câți nu fac nimic bun îşi înmulțesc păcatele învinuind pe Stăpân.

Nu învinui dar Stăpânul! Nu ti-a dat porunci cu neputință de îndeplinit. Vrei să afli că nu ti-a poruncit lucruri imposibile? Iată, mulți au făcut mai mult decât li s-a poruncit; dacă poruncile ar fi fost cu neputință de îndeplinit, nu le-ar fi depăşit prin propria lor voință. Dumnezeu n-a poruncit fecioria şi totuşi mulți trăiesc în feciorie. Dumnezeu n-a poruncit sărăcia de bunăvoie şi totuşi mulți aruncă averile lor, mărturisind cu fapta cât de uşoare sunt poruncile. Nu le-ar fi depăşit dacă poruncile n-ar fi fost uşoare.

Dumnezeu n-a poruncit fecioria; poruncind-o, ar fi adus sub constrângerea Legii şi pe cel care n-ar fi vrut s-o păzească; îndemnând însă la feciorie, lasă pe om stăpân pe voia lui. De aceea şi Pavel a spus: *"Despre fecioare nu am poruncă a Domnului dar dau sfat"*(I Corinteni 7, 25). Vezi că nu-i poruncă, ci sfat? Vezi că nu-i lege, ci îndemn? E mare deosebirea între una şi alta: una e constrângătoare, cealaltă e de bunăvoie. "Nu poruncesc, spune Pavel, ca să nu îngreunez, îndemn şi sfătuiesc, ca să atrag". Tot aşa, nici Hristos n-a spus: "Trăiți toți în feciorie!". Dacă ar fi poruncit ca toți oamenii să trăiască în feciorie şi ar fi făcut din asta lege, cel care ar fi îndeplinit porunca nu s-ar fi bucurat de atâta cinste ca acum, iar cel care ar fi călcat porunca ar fi primit cea mai mare pedeapsă.

Ai văzut cum ne cruță Legiuitorul şi cum se îngrijeşte de mântuirea noastră? N-ar fi putut oare să facă şi din asta o poruncă şi să spună: "Cei ce trăiesc în feciorie să fie încărcați de cinste, iar cei care nu trăiesc în feciorie să fie osândiți"? Ar fi pus însă mare povară pe oameni; dar El ne cruță. A lăsat fecioria în afară de stadion, a pus-o în afara luptelor din stadion, pentru ca cei care păzesc fecioria să-şi arate măreția sufletului lor, iar cei care n-o păzesc să se bucure de îngăduința Stăpânului.

Tot aşa şi cu sărăcia de bunăvoie. N-a făcut din ea o poruncă. N-a spus atât: "Vinde-ti averile tale!", ci: *"Dacă vrei să fii desăvârşit, mergi, vinde-ți averile tale!"*(Matei 19, 21). Stă în voia ta! Tu eşti stăpân pe hotărârea ta! Nu te silesc, nu te împovărez! Incununez pe cel care o face, dar nu-1 osândesc pe cel ce nu o face! Faptele săvârşite din poruncă şi din datorie n-au atâta plată; dar cele săvârşite din proprie voie şi din mărinimie sufletească au cununi strălucitoare. Aduc pe Pavel ca martor: *"Dacă binevestesc,* spune el, *nu-mi este mie laudă"*(I Corinteni 9, 16).
- Pentru ce?
- *"Pentru că stă deasupra mea datoria. Şi, vai mie dacă nu binevestesc"*(I Corinteni 9, 16).

Vezi că nu are multă plată cel ce împlineşte legea - că este obligat s-o împlinească -, dar cel care nu o împlineşte este supus pedepsei şi osândei. *"Vai*

mie, spune Pavel, dacă *nu binevestesc!".* Cu celelalte fapte, cu cele ce stau în voia noastră, nu-i aşa.

- Dar cum?

- "*Care este deci plata mea?*(l Corinteni 9, 18)*,* spune Pavel. *"Ca, binevestind, să pun fără plată Evanghelia lui Dumnezeu, ca să nu mă folosesc de dreptul meu",* într-un caz era lege, de aceea nu avea plată mare; în celălalt caz, fapta lui era pornită din propria sa voie, de aceea avea mare plată.

N-am spus toate acestea fără rost, ci ca să arăt că Legea dumnezeiască nu e grea, nu e împovărătoare, nu e plină de osteneli şi nici cu neputință de îndeplinit.

Haide acum să arăt aceasta chiar cu cuvintele lui Hristos: *"Cel care se uită la o femeie, ca să o poftească, a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui"* . A văzut şi Hristos că mulți au să învinuiască Legea Sa că e grea; de aceea n-a spus numai Legea Sa, ci a amintit şi Legea Veche, ca prin comparația uneia cu cealaltă să iasă la iveală şi uşurința Legii Sale, şi iubirea Lui de oameni. Şi ascultați cum. M-a spus atât: *"Cel care se uită la o femeie, ca să o poftească, a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui"* - aici fiți cu mare luare-aminte -, ci mai întâi a amintit Legea Veche, grăind aşa: *"Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu faci desfrânare*(Ieşire 20, 14). *Iar Eu vă spun vouă: Cel care se uită la o femeie, ca să o poftească, a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui"*(Matei 5, 27-28). Ai văzut cele două legi, pe cea veche şi pe cea nouă, pe aceea pe care a dat-o Moise şi pe aceea pe care a dat-o El? Dar, mai bine spus, şi pe aceea tot El a dat-o, că El a grăit prin Moise.

- De unde ştim că El a dat-o şi pe aceea?

- Nu vă voi aduce mărturia de la Ioan Botezătorul, nici de la Apostoli, ci de la profeți; din profeți voi dovedi că Vechiul şi Noul Testament au un singur Legiuitor.

Ce spune dar Ieremia? *"Voi face cu voi legământ nou"*(Ieremia 31, 31). Ai văzut în Vechiul Testament numele Noului Testament? Ai văzut că acest nume străluceşte cu multă vreme înainte?" *Voi face cu voi legământ nou".*

- Dar de unde se vede că Hristos a dat şi Legea Veche?

- După ce a spus: " *Voi face cu voi legământ nou",* a adăugat: *"Nu ca legământul pe care 1-am făcut cu părinții voştri"*(Ieremia 31, 32).

Da! Dar n-am făcut încă dovada deplină. Trebuie să aduc înaintea voastră toate obiecțiile şi să le fac cunoscute, pentru a fi limpede cuvântul meu în toate privințele. *"Voi face cu voi legământ nou, nu ca legământul pe care 1-am făcut cu părinții voştri".* A făcut un legământ cu Noe, când a fost potopul. Prin acest legământ a voit să ne scape de frică, ca să nu ne mai aşteptăm la un prăpăd ca acela, când vedem că plouă fără încetare, când vedem furtună neîntreruptă. De asta a spus: *"Voi face legământ cu tine şi cu tot trupul"*(Facere 9, 9). A mai făcut apoi un legământ cu Avraam, legământul tăierii împrejur(Facere 17, 10). A mai făcut apoi un legământ cu Moise, legământul cunoscut de toți(Ieşire 6, 4). A spus leremia: *"Voi face cu voi legământ nou, nu ca legământul pe care 1-am făcut cu părinții voştri".*

- Spune-mi, cu care părinți? Că şi Noe era părinte, şi Avraam era părinte!

Aşadar, de care părinţi vorbeşte proorocul? Că neprecizarea persoanei dă naştere la confuzie!

- Aici, fiţi cu luare-aminte: *"...nu ca legământul pe care 1-am făcut cu părinţii voştri".* Ca să nu spui că vorbeşte de legământul de pe timpul lui Noe, ca să nu spui că vorbeşte de legământul de pe timpul lui Avraam, profetul a amintit chiar de timpul legământului. Că după ce a spus: *"Voi face cu voi legământ nu ca legământul pe care 1-am făcut cu părinţii voştri",* a adăugat şi timpul: *"...în ziua în care i-am lua de mână, ca să-i scot din pământul Egiptului"*(Ieremia 31,32). Ai văzui, câtă lumină a făcut precizarea timpului? Adu-ti aminte de timp şi ai aflat şi legământul: *în ziua în care i-am luat de mână.*

- Dar pentru ce vorbeşte şi de chipul scoaterii din Egipt: *"Când i-am luat de mână, ca să-i scot din pământul Egiptului"?*

- Ca să arate dragostea Sa părintească. Nu i-a scos ca pe nişte robi, ci, precum ia un părinte pe copilul său, aşa i-a slobozit. Nu i-a mânat din urmă, poruncindu-le ca unei slugi, ci ca un părinte i-a luat de mână; ca pe un fiu de bun neam şi liber, aşa i-a scos.

Ai văzut că unul este Legiuitorul celor două Testamente? Acum să-ti dovedesc acest lucru şi cu texte din Noul Testament, ca să vezi armonia dintre cele două Testamente.

Ai văzut profeţia prin cuvinte? Ascultă acum o profeţie prin tipuri. Dar pentru că aceşti termeni îţi sunt iarăşi nelămuriţi, îţi voi lămuri, în puţine cuvinte, ce este o profeţie prin cuvânt şi ce este o profeţie prin tipuri.

Profeţia prin tipuri este o profeţie prin fapte; cealaltă profeţie este o profeţie făcută cu cuvântul. Pe oamenii mai pricepuţi Dumnezeu îi convinge cu cuvântul; pe cei mai puţin pricepuţi îi înduplecă şi prin vederea faptelor. Pentru că avea să se săvârşească un lucru mare, anume că Dumnezeu avea să ia trup; pentru că pământul avea să ajungă cer, anume că firea omenească avea să se urce la nobleţea îngerilor; pentru că învăţătura despre bunătăţile viitoare avea să depăşească orice nădejde şi aşteptare, de aceea, pentru ca noutatea aceasta, faptul acesta nemaivăzut şi nemaiauzit să nu tulbure prin apariţia lui neaşteptată pe cei ce-1 vor vedea şi-1 vor auzi, 1-a preînchipuit mai dinainte prin fapte şi prin cuvinte, în felul acesta ne-a obişnuit auzul şi văzul şi ne-a pregătit pentru primirea lui la înfăptuirea lui.

Acestea sunt cele două feluri de profeţii de care vorbeam: profeţia prin tipuri şi profeţia prin cuvânt; una se face prin fapte, cealaltă prin cuvinte.

Să-ti dau pildă de o profeţie prin fapte şi de o profeţie prin cuvânt, care să profeţească acelaşi lucru. *"Ca o oaie lajunghiere s-a adus şi ca un miel înaintea celui ce-1 tunde pe el* "(Isaia 53, 7). Aceasta este o profeţie prin cuvânt. Iar când Avraam a adus jertfă pe Isaac, a văzut o oaie încurcată într-un tufiş şi a adus-o pe ea jertfă, prin faptă, vestindu-ne mai dinainte, ca în tip, mântuitoarea Patimă.

Vrei să-ti arăt, după cum spuneam, o profeţie prin fapte despre aceste două Testamente? După cum ai văzut, profeţia despre "oaie" arătată în cuvânt, afl-o arătată şi în faptă. Pavel a spus: *"Spuneţi-mi voi, care vreţi să fiţi sub lege*"(Galateni 4, 21). Bine a spus: "*Care vreţi să fiţi",* că nu erau; că dacă erau sub lege, Pavel n-ar fi spus: *"care vreţi să fiţi sub lege."* Cuvintele acestea sunt poate

o enigmă.

Iată explicația: legea trimitea pe cei ce țin legea la Hristos(Galateni 3, 24); că cel care nu tine seamă de dascăl, nu tine seamă nici de pedagog. De aceea spune Pavel: *"Spuneți-mi, voi, care vreți să fiți sub lege, nu auziți legea, că Avraam a avut doi fii: unul din roabă, iar altul din cea slobodă...; acestea au un înțeles alegoric"*(Galateni 4, 21-24). Ai văzut profeția în faptă?

Că Avraam a avut două femei nu sunt cuvinte, ci fapte; şi ti-am arătat prin cuvânt pe cea roabă şi pe cea slobodă, şi că unul este Legiuitorul celor două Testamente. Află şi prin tipuri acelaşi lucru! Avraam a avut două femei; acestea erau cele două Testamente, iar Legiuitorul, unul. După cum acolo a fost vorba de oaie şi oaie, o dată în cuvânt, iar altă dată în faptă (şi mare este armonia între profeția în cuvânt şi profeția în faptă), tot aşa şi aici este vorba de două Testamente; pe acestea le-a profețit Ieremia cu cuvântul, iar Avraam le-a profețit cu fapta, prin aceea că a avut două femei. După cum au fost un singur bărbat şi două femei, tot aşa sunt un singur Legiuitor şi două Testamente. Lucrurile stau deci aşa cum vă spuneam; că pentru asta am vorbit despre toate acestea.

Totuşi nu trebuie să ne abatem de la firul predicii. *"Cel ce se uită la o femeie, ca să o poftească, a şi făcut desfrânare cu ea în inima lui?"*(Matei 5, 28). Da! Dar pentru ce Hristos citează Legea Veche (că pentru asta am făcut digresiunea de mai înainte)? Că a spus: *"Ați auzit că s-a zis celor de demult: "Să nu faci desfrânare"* (Matei 5, 27).

Hristos ştia că porunca aceasta e grea, nu prin natura ei, ci din pricina trândăviei ascultătorilor. Multe lucruri, chiar uşoare prin firea lor, ajung foarte grele când ne trândăvim; după cum altele, care sunt chiar grele, ajung lesnicioase şi uşoare când le facem cu tragere de inimă.

Greutatea nu stă în natura lucrurilor, ci în voința celor ce fac un lucru sau altul. Că acesta e adevărul, se va vedea din cele ce-am să spun.

Mierea, prin natura ei, este dulce şi foarte plăcută; celor bolnavi însă le este amara şi neplăcută, nu din pricina naturii mierii, ci din pricina bolii acestora. Tot aşa şi cu porunca aceasta! Dacă pare a fi împovărătoare, apoi nu-i din pricina naturii ei, ci din pricina trândăviei noastre. Şi nu mi-e mare oboseala să arăt că porunca asta se îndeplineşte uşor. Ca să o facă grea, Hristos ar fi trebuit să grăiască altfel. Aşa însă a spus: "Fugi din fața femeii! Depărtează-te de desfrânare!". Deci, ca să o facă grea, ar fi trebuit să spună cu totul altfel: "Uită-te la femei! Iscodeşte frumusețile cele străine! Şi, totuşi, căuta de-fi înfrânge pofta!”. De ne-ar fi dat o astfel de porunca, porunca asta ar fi fost grea! Dar când ne spune: “Fugi de cuptor, depărtează-te de foc, nu te apropia de văpaie, ca să rămâi nevătămat!", atunci porunca e tare uşoară. Că porunca este potrivită firii.

"Ați auzit că s-a zis celor de demult: "Să nu faci desfrânare".

- Dar pentru ce ne aminteşte de Legea cea Veche, o dată ce avea să ne dea alta?
- Ca din comparație să afli că nu se contrazice o lege cu alta. Când le compari, atunci le poți judeca mai bine.

Pentru că unii aveau să-I aducă vina că da legi potrivnice Legii Vechi, Domnul le spune: "lată, pun una lângă alta amândouă legile! încercati-le şi cunoaşteți armonia dintre ele!". Dar nu numai din pricina asta, ci ca să şi arate că

e uşoară porunca Lui şi că e dată la timp. De aceea a spus: *"Aţi auzit că s-a zis celor de demult: Să nu faci desfrânare.* Aţi învăţat atâta vreme Legea cea Veche!".

Domnul, voind să-i ridice la nişte porunci mai înalte, le grăieşte cum ar grăi un dascăl unui copil leneş, care vrea să rămână încă la lecţiile cele vechi: Gândeşte-te de câtă vreme înveţi lecţia asta!". Tot aşa şi Hristos, amintindu-le că au învăţat şi au practicat multă vreme Legea Veche, le spune că a sosit timpul să se ridice la una mai înaltă. De aceea le pune în fată legiuirea dată părinţilor, spunând: *"Aţi auzit că s-a zis celor de demult: Să nu faci desfrânare".* Porunca aceea s-a dat celor de demult, *"dar Eu vă spun vouă: cel care se uită la o femeie, ca să o poftească, a şi făcut desfrânare cu ea in inima lui".*

Dacă Domnul ar fi grăit aşa celor de demult, pe bună dreptate te-ai fi supărat, zicând: "Cum, atunci când firea omenească nu era desăvârşită?". Dar acum, când omul s-a mai deşteptat, când a ajuns mai desăvârşit, acum a venit vremea unor învăţături mai desăvârşite. De aceea Domnul, chiar la începutul legiuirii Sale, ca nu cumva cineva, văzând înălţimea filozofiei Sale, să se trândăvească şi să pregete, a spus: “*Dacă nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor şi fariseilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor"*(Matei 5, 20).

Deci, ca să nu spună cineva: "îmi ceri mai multă osteneală? Pentru ce? N-am şi eu aceeaşi fire ca şi cei de demult? Nu sunt şi eu om ca şi aceia?". Deci, ca să nu spună oamenii: "Pentru ce ne măreşti ostenelile? Pentru ce ne faci mai grele luptele?", Domnul le-a vorbit de împărăţia cerurilor şi cu asta a zdrobit mai dinainte orice obiecţie, spunându-le: "Vă aduc mai mare răsplată!".

După ce a vorbit de lupte, după ce a vorbit de înălţimea noii legiuiri, a amintit şi de răsplăti, spunându-le: "Nu vă dau Palestina, nici un pământ în care curg miere şi lapte(Ieşire 3, 8), ci vă aduc însuşi Cerul!".

Acum nu ne este numai răsplata mai mare pentru faptele noastre bune, ci şi pedeapsa mai aspră pentru căderile în păcate. După cum cei care au trăit înainte de Lege sunt pedepsiţi mai blând decât cei din timpul Legii (că *"toţi câţi au păcătuit fără Lege vor şi pieri fără Lege"*(Romani 2, 12), adică nu îi învinuieşte Legea, ci-i osândeşte firea lor, pentru că *"gândurile lor se învinuiesc sau chiar se apără între ele"*(Romani 2, 15), după cum spune Pavel, tot aşa şi cei care au păcătuit în timpul harului vor suferi o pedeapsă mai cumplită decât cei care au păcătuit în timpul Legii. Pavel a arătat deosebirea dintre aceste diferite categorii de păcătoşi, grăind aşa: *"De calcă cineva Legea lui Moise, este omorât fără milă pe mărturia a doi sau trei martori. Gândiţi-vă cu cât mai aspră va fi pedeapsa cuvenită celui ce a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, care a socotit ceva de rând sângele Legământului şi a făcut de ocară darul harului?”*(Evrei 10, 28-29).

Vezi că, pe timpul harului, mai mare e pedeapsa, după cum mai mari sunt şi rasplatile?

Dar pentru că am amintit de înfricoşătoarele şi duhovniceştile Taine, vă rog, mă cuceresc vouă şi vă cer să lepădaţi de la voi orice păcat şi aşa să vă apropiaţi de această înfricoşătoare Masă.

“Căutați pacea cu toți, spune Pavel, *si sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul”*(Evrei 12, 14).

Cel care nu-i vrednic să vadă pe Domnul, nu-i vrednic nici de împărtăşirea cu Trupul Stăpânului. De aceea spune Pavel: *"Fiecare să se cerceteze pe sine si aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar"*(I Corinteni l l, 28).

Nu-ti spune să descoperi tuturor rana, nu te pune să te învinuieşti în sobor de oameni, nu-ti cere să chemi în jur martori ai păcatelor tale, ci înăuntru, în conştiința ta, fără să fie nimeni de fată, afară de Dumnezeu, Care le vede pe toate, judecă-te, cercetează-ti păcatele, treci prin fata mintii toată viata ta şi du-ti păcatele în fata Scaunului de judecată, îndreapta-ti greşelile, şi aşa, cu conştiința curată, apropie-te de Sfânta Masă şi împărtăşeşte-te cu Sfânta Jerftă.

Având acestea în cuget, să ne aducem aminte de cele spuse despre neînfrânare, să ne aducem aminte de pedeapsa mare ce stă înaintea celor ce se uită din curiozitate şi cu poftă la chipurile femeilor, să avem înaintea ochilor, înainte de gheenă, frica şi dragostea de Dumnezeu, să ne curățim în toate privințele şi aşa să ne apropiem de Sfintele Taine, ca să ne împărtăşim cu aceste mântuitoare Taine nu spre judecată şi osândă, ci spre mântuirea şi sănătatea sufletului şi spre îndrăznire neîntreruptă, în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia se cuvine slavă şi putere, în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A ŞAPTEA

Dumnezeu este grabnic la mântuire şi zăbavnic la mânie. In acest cuvânt şi minunata istorie a lui Rahav

Totdeauna dumnezeiescul Apostol foloseşte o limbă dumnezeiască şi cerească şi țese, cu multă ştiință, cuvântul evanghelic. Nu grăieşte numai de la el, ci rosteşte învățăturile sale din autoritate împărătească; în chip deosebit foloseşte această ştiință când vorbeşte celor păcătoşi despre pocăință. Şi eu vă voi vorbi astăzi tot despre pocăință!

Ați auzit, ca să amintesc câteva din cuvintele lui, ce spunea de curând Pavel, acest vrednic şi minunat bărbat, scriind corintenilor: "*Ca nu cumva, venind, să plâng pe mulți care au păcătuit înainte şi nu s-au pocăit"*(II Cor. 12, 21).

Om era cu firea acest mare dascăl, dar cu voința slujitor al lui Dumnezeu; de aceea foloseşte o limbă cerească; şi, ca şi cum ar grăi chiar din ceruri, aşa îi amenință pe păcătoşi şi făgăduieşte îndurare celor ce se pocăiesc. Când spun aceasta, nu atribui autoritatea aceasta limbii lui Pavel, ci atribui totul harului lui Dumnezeu, despre care el însuşi spunea: *"De vreme ce căutați dovadă a lui Hristos, Care grăieşte în mine"*(II Cor. 13, 3).

Dar astăzi, o dată cu citirea din Apostol, s-au citit şi cuvintele evanghelice pline de autoritate ale Mântuitorului, Care a dăruit cu îmbelşugare iertare de păcate. Vindecând pe slăbănog, aşa precum de curând ați auzit, Mântuitorul spunea: *"Fiule, iertate îți sunt păcatele tale cele multe"*(Marcu 2, 5).

Iertarea păcatelor este izvor al mântuirii şi răsplată a pocăinței; că pocăința este spital ce curăță păcatul, este dar ceresc, putere minunată care biruie, cu harul ei, şir de legi. De aceea Hristos nu doboară pe desfrânat, nu alungă pe cel ce face adulter, nu întoarce spatele bețivului, nu Se îngretoşează de închinătorul la idoli, nu izgoneşte pe hulitor, nici pe îngâmfat, ci pe toți îi schimbă. Pocăința este un cuptor în care păcatul se topeşte.

Este de neapărată trebuință să cunoaştem mai întâi care este scopul lui Dumnezeu. N-am să arăt acest lucru cu vorbele mele, ci am să înfățişez adevărul aşa cum este mărturisit de dumnezeieştile Scripturi.

Dumnezeu, răbdând îndelung pe păcătoşi, are un îndoit scop, propriu mântuirii: doreşte mântuirea celor ce se pocăiesc şi pregăteşte binefaceri urmaşilor păcătoşilor, acelor urmaşi care au să trăiască virtuoşi. Să repet, cu alte cuvinte, ce am spus: Dumnezeu rabdă îndelung pe păcătoşi, ca şi păcătosul să se mântuiască, dar şi ca să nu-i excludă de la mântuire pe urmaşii lui.

Chiar dacă păcătosul nu se pocăieşte, Dumnezeu de multe ori cruță rădăcina, ca să ferească roadele; adeseori schimbă chiar rădăcina, după cum am spus

mai înainte; iar când rădăcina se înrăutăţeşte desăvârşit, Dumnezeu întârzie cu folos pedeapsa, aşteptând mântuirea celor ce au să se pocăiască.

Şi acum, ascultă! Terah(Facere l l, 24-32), tatăl lui Avraam, era închinător la idoli. Cu toate acestea nu 1-a pedepsit aici pentru necredința sa; şi pe bună dreptate.

Dacă Dumnezeu ar fi tăiat mai înainte această rădăcină, cum ar mai fi dat un fruct de credință atât de mare? Cine a fost mai rău ca Isav? Vezi-mi aici temeiul unei alte iubiri de oameni a lui Dumnezeu! Ce răutate este mai mare ca răutatea lui Isav? Nu era el desfrânat şi spurcat, precum spune Apostolul?(Evrei 12, 16). Nu era, cu gândul, ucigaş de mamă, ucigaş de tată, ucigaş de frate? Nu era urât de Dumnezeu? Scriptura o mărturiseşte spunând: *"Pe lacov 1-am iubit, iar pe Isav l-am urât"*(Maleahi l, 2; Romani 9, 13). Pentru ce nu l-a nimicit Dumnezeu dacă era desfrânat, ucigaş de frate, spurcat şi urât de Dumnezeu? Pentru ce nu i-a curmat viața? Pentru ce nu i-a dat îndată pedeapsa ce i se cuvenea? Pentru ce? E bine, intr-adevăr, să va spun şi pricina. Dacă i-ar fi curmat viața, lumea ar fi pierdut, o dată cu el, cel mai mare fruct de dreptate. Şi care fruct, ascultă: *"Isav a născut pe Raguel; Raguel a născut pe Zara; Zara a născut pe Iov"*(Facere 36, 1-34). Vezi, dar, ce minunată floare de răbdare ar fi pierit dacă Dumnezeu tăia mai dinainte rădăcina?

In interpretarea tuturor faptelor din Scriptură să ai în vedere deci acest principiu. Pentru aceasta i-a răbdat îndelung pe egipteni, care huleau pe Dumnezeu cum nu se putea mai mult; i-a răbdat pentru bisericile care înfloresc acum în Egipt, pentru mănăstirile de acolo şi pentru cei care au îmbrățişat viață îngerească.

Şi după cum spun cei ce cunosc legile civile şi după cum hotărăsc legile romane, o femeie însărcinată, condamnată la moarte, nu este executată înainte de a naşte copilul; şi pe bună dreptate; că au judecat drept cei ce au făcut legile, că nu trebuie să dispară o dată cu cea vinovată şi cel nevinovat.

Deci dacă legile omeneşti cruță pe cei care n-au păcătuit cu nimic, apoi pe bună dreptate cu mult mai mult va păstra Dumnezeu rădăcina pentru a păstra, pentru roadele ei, binefacerile pocăinței. Vezi dar că şi asupra celor păcătoşi se revarsă binefacerile pocăinței, că şi ei au parte de iubirea de oameni a lui Dumnezeu!

Dacă judecata lui Dumnezeu ar fi luat-o înaintea îndreptării oamenilor, lumea ar fi pierit în întregime; dacă Dumnezeu ar fi fost grabnic la pedeapsă, Biserica n-ar fi avut pe Pavel, n-ar fi primit în sânul ei un om atât de mare, un om ca acesta.

De aceea Dumnezeu a amânat pedepsirea celui ce a hulit, ca să arate pe cel ce s-a pocăit, îndelunga răbdare a lui Dumnezeu a făcut pe prigonitor propovăduitor; îndelunga răbdare a lui Dumnezeu a schimbat pe lup în păstor; îndelunga răbdare a lui Dumnezeu a făcut din vameş, evanghelist; îndelunga răbdare a lui Dumnezeu ne-a miluit pe toți, pe toți ne-a schimbat, pe toți ne-a întors la Dumnezeu. Dacă vezi pe vreunul, care era altădată bețiv, că posteşte; dacă vezi pe vreunul, care altădată hulea, că vorbeşte despre Dumnezeu; dacă vezi pe vreunul, care altădată îşi murdărea gura cu cântece ruşinoase, că acum îşi

curăţă sufletul cu cântece dumnezeieşti, admiră îndelunga răbdare a lui Dumnezeu şi laudă pocăinţa; iar din schimbarea aceasta ia prilej ca să zici: *"Aceasta este schimbarea dreptei Celui Preaînalt"*(Ps. 76, 10).

Dumnezeu este bun cu toţi, dar în chip deosebit îşi arată îndelunga Lui răbdare cu păcătoşii.

Şi dacă vrei să auzi un cuvânt nemaiîntâlnit - nemaiîntâlnit în ce priveşte obişnuinţa, dar adevărat în ce priveşte credinţa -, ascultă!

Dumnezeu pare totdeauna aspru cu drepţii, dar cu păcătoşii, bun şi grabnic în iubire de oameni. Ridică pe cel ce păcătuieşte, pe cel ce cade, şi-i spune: "*Oare, cel ce cade nu se scoală? Sau cel ce se abate nu se întoarce?"*(Ier. 8, 4). Şi: *"Pentru ce s-a abătut cu abatere fără de ruşine fiica lui Iuda cea nepricepută?*(Ier. 8, 5).

Şi iarăşi: *"întoarceţi-vă la Mine şi Mă voi întoarce la voi"*(Zaharia l, 3). Iar în altă parte, din pricina marii Lui iubiri de oameni, întăreşte cu jurământ mântuirea prin pocăinţă: " *Viu sunt Eu, zice Domnul: Nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu"*(Iez. 33, 11).

Dreptului însă îi spune: *"Dacă va face omul toată dreptatea şi tot adevărul şi dacă, întorcându-se, va păcătui, nu-Mi voi aduce aminte de dreptatea lui, ci în păcatul lui va muri"*(Iez. 18, 24).

Cât de mare asprime cu omul drept! Cât de multă bunătate cu omul păcătos! Aşa de felurit şi aşa de deosebit lucrează cu măiestrie Dumnezeu, fără să Se schimbe, ci împărţind cu folos darurile bunătăţii Lui. Şi cum, ascultă! Dacă Dumnezeu ar înfricoşa pe cel păcătos, pe cel ce cade în păcate, 1-ar împinge la deznădejde; dacă 1-ar ferici pe omul drept, i-ar slăbi tăria virtuţii lui, 1-ar face să nu mai fie atât de sârguincios, o dată ce se şi vede fericit de Dumnezeu.

De aceea pe păcătos îl miluieşte, iar pe cel drept îl înfricoşează. "*Infricoşător este pentru toţi cei din jurul Lui"*(Ps. 88, 8) şi: *"Bun este Domnul cu toţi"*(Ps. 144, 9). A spus: *"înfricoşător este pentru toţi cei din jurul Lui."*

Şi cine sunt aceia decât sfinţii? David spune: *"Dumnezeu cel preaslăvit în sfatul sfinţilor, mare şi înfricoşător este pentru toţi cei din jurul Lui"*(Ps. 88, 8).

Dacă vede pe cineva căzând, Dumnezeu îi întinde mâna iubirii de oameni; dacă vede pe altul stând, îi bagă frica în oase. Aceasta este o faptă de dreptate şi de dreaptă judecată. Pe omul drept îl întăreşte prin frică, iar pe cel păcătos îl ridică prin iubire de oameni. Vrei să cunoşti bunătatea Lui venită la timp şi asprimea Lui folositoare şi potrivită nouă? Fii cu mare luare-aminte, ca să nu-ţi scape măreţia acestui principiu. Femeia aceea păcătoasă(Luca 7, 37-50), ştiută de toţi că a săvârşit tot păcatul şi toată nelegiuirea, femeia aceea care a păcătuit atât şi s-a înglodat în atâtea fapte de păcate, aceea, însetând după mântuirea prin pocăinţă, s-a strecurat la ospăţul sfinţilor; îl numesc ospăţ al sfinţilor, pentru că era de faţă Sfântul sfinţilor, în timp ce Mântuitorul Se afla la masă, în casa lui Simon fariseul, s-a strecurat femeiea aceea păcătoasă şi s-a atins de picioarele Mântuitorului; a spălat cu lacrimi picioarele Lui şi le-a şters cu părul capului ei.

Şi pe această femeie, acoperită cu atâtea păcate, o ridică Iubitorul de oameni, spunându-i: *"Iertate sunt păcatele ei!"*(Luca 7, 47). N-am de gând acum să spun toată istoria acestei femei, ci să dau numai mărturia. Uită-te la dărnicia Mântuitorului: *"De aceea îți spun ție: Iertate sunt păcatele ei cele multe, că a iubit mult"*(Luca 7, 47). Femeia păcătoasă a primit iertarea atâtor păcate; dar Maria, sora lui Moise, numai pentru că a cârtit puțin, a fost osândită cu lepră(Numeri 12, 1-10).

Celor păcătoşi Dumnezeu le spune: "*De vor fi păcatele voastre stacojii ca zăpada le voi înălbi"*(Is. 1, 18)*;* preface întunericul în lumină, prin schimbarea ce o face pocăința în sufletul păcătosului şi risipeşte atâta noian de păcate prin glasul bunătății Sale; dar celor care merg pe calea dreptății le spune: *"Cel care va zice fratelui său: 'nebunule', vinovat va fi de gheena focului"*(Matei 5, 22).

Atâta asprime pentru un singur cuvânt şi atâta dărnicie pentru atâtea păcate!

Uită-te şi la alt lucru minunat!

Dumnezeu socoteşte păcatele noastre ca o datorie ce o avem de plătit; păcătoşilor care se pocăiesc, le iartă şi capitalul; drepților însă, le cere şi dobânda. S-a apropiat de El unul, care-I era dator mulți talanti; prin pocăință şi prin multă rugăminte, a îmblânzit judecata, zicând: *"Doamne, îngăduieşte-mi şi-ți voi plăti toată datoria"*(Matei 18, 26).

Iubitorul de oameni Dumnezeu n-a mai aşteptat plata datoriei, ci a făcut din mărturisirea lui temei de iertarea datoriei şi celui dator cu zece mii de talanti i-a iertat totul, chiar şi capitalul; celor drepți însă, le spune că le va cere şi dobânda: *"Pentru ce n-ați dat argintul Meu la zarafi şi, venind, Eu l-aş fi luat cu dobândă?"*(Matei 25, 27).

Când spun asta, nu vreau să spun că Dumnezeu urăşte pe drepți - că nimic nu-i mai plăcut lui Dumnezeu ca omul drept -, ci că Dumnezeu, aşa cum am spus şi mai înainte, mângâie pe păcătos, ca să-1 ridice din păcate, şi înfricoşează pe drept, ca să-1 întărească; unora le iartă multele lor greşeli, ca unor duşmani şi încrezuți, altora le cere socoteală exactă şi de cele mai mici păcate, pentru ca să nu le lipsească nimic din desăvârşire.

Ceea ce este bogatul în lumea aceasta, aceea este dreptul înaintea lui Dumnezeu; şi ceea ce este săracul în lumea aceasta, aceea este păcătosul înaintea lui Dumnezeu, nimeni nu-i mai sărac decât păcătosul şi nimeni nu-i mai bogat decât făcătorul de dreptate. De aceea Pavel spune despre cei ce trăiesc în credință şi în bogăție de fapte bune: *"Mulțumesc lui Dumnezeu că în toate v-ați îmbogățit în El, în tot cuvântul şi în toată cunoştința"*(I Cor. 1,4-5).

Iar despre cei necredincioşi, fericitul Ieremia spune: *"Poate că sunt săraci, de aceea n-au putut să asculte cuvântul Domnului"*(Ier. 5, 4).

Vezi că numeşte săraci pe cei ce stau departe de dreapta credință?

Dumnezeu miluieşte, deci, pe păcătoşi ca pe nişte săraci şi cere celor drepți ca unor bogați; unora le dăruieşte din pricina sărăciei lor, altora le cere socoteală, cu multă asprime, chiar pentru cuvintele lor, din pricina bogăției credinței lor.

Ceea ce face cu drepții şi păcătoşii, aceea face şi cu bogații şi cu săracii.

Şi, după cum ridică pe cel păcătos pentru iubirea Sa de oameni, iar pe drept îl înfricoşează prin asprimea Sa, tot aşa orânduieşte şi lucrurile din lumea aceasta. Dacă vede pe cei puternici, mândri de dregătoriile lor, pe împăraţi, pe boieri, pe toţi cei care se laudă cu averea lor, tuturor le vorbeşte înfricoşându-i şi pune, spre folosul lor, frica peste puterea lor: *"Şi acum, împăraţi, înţelegeţi! învăţaţi-vă toţi cei ce judecaţi pământul! Slujiţi Domnului cu frică şi vă bucuraţi Lui cu cutremu"*(Ps. 2, 10-11)*,* că este *"împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor"*(I Tim. 6, 15).

Unde este o conducere silnică, Dumnezeu pune frica de împărăţia Lui; unde este smerenia nimicniciei, dă leacul iubirii Sale de oameni. Că acest Dumnezeu mare este împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor. Dar tot El, coborându-Se din slava Lui, este, după cum spune Sfânta Scriptură, Tatăl orfanilor şi Judecătorul văduvelor(Ps. 67, 5).

Vezi marea bogăţie a iubirii Lui de oameni?

Vezi frica de Dumnezeu, folositoare şi omului credincios şi omului cu stăpânire?

Acolo unde vede că stăpânirea e de ajuns spre mângâiere, a pus frica spre folos; acolo unde vede că orfanul se pierde din pricina nimicniciei sale, iar văduva din pricina sărăciei, adaugă iubirea Sa de oameni spre mângâiere.

Eu sunt Tatăl orfanilor! Prin asta face două lucruri: îşi arată şi iubirea Sa de oameni, şi pedepseşte şi împilarea. Se numeşte Tatăl orfanilor, ca să şi mângâie pe cei sărmani, dar să şi lovească pe cei ce împilează, spre a nu mai face rău orfanilor şi văduvelor. Pe unul moartea 1-a lipsit de tată, pe cealaltă a lipsit-o de bărbat; de aceea marea Lui iubire de oameni ridică în picioare pe aceia pe care legea firii i-a doborât la pământ.

Acelaşi har a dat pe împăratul sfinţilor unuia Judecător, iar altuia Tată. Incât Dumnezeu spune: "Omule nedrept, dacă faci rău văduvelor, mânii pe Cel ce poartă grijă de văduve! Dacă nedreptăţeşti pe orfani, nedreptăţeşti pe fiii lui Dumnezeu! Eu sunt Tatăl orfanilor şi Judecătorul văduvelor!". Cine este atât de îndrăzneţ în necredinţă, încât să nedreptăţească pe fiii lui Dumnezeu şi să facă rău văduvelor, de care Dumnezeu are grijă?

Vezi cum Dumnezeu întrebuinţează mijloacele credinţei? Pe unii îi înfricoşează, pe alţii îi miluieşte. Asta nu înseamnă că este părtinitor, ci că dă leacuri potrivite sufletului fiecărui om.

Să ne aducem, dar, fraţilor, nouă înşine leac de mântuire, pocăinţa! Dar, mai bine spus, să primim de la Dumnezeu pocăinţa, care ne vindecă pe noi! Că nu noi i-o aducem Lui, ci El ne-a dat-o nouă! Uită-te cât de aspru era El pe vremea legii vechi! Uită-te cât de iubitor de oameni este pe vremea harului! Când vorbesc de asprimea de pe timpul legii vechi nu hulesc judecata lui Dumnezeu, ci propovăduiesc iubirea de oameni a harului evanghelic.

Legea veche pedepsea fără nici o milă pe păcătoşi; harul însă amână, cu multă îndelungă răbdare, pedeapsa, ca să aducă îndreptarea. Să primim, dar, fraţilor, pocăinţa, leac spre mântuire. Să primim leacul care ne şterge păcatele. Iar pocăinţă nu-i cea spusă cu cuvântul, ci cea întărită cu fapta!

Pocăinţa cea din toată inima şterge murdăria necredinţei. *"Spălati-vă,*

spune Dumnezeu, *curățiți-vă! Ştergeți răutățile din inimile voastre, dinaintea ochilor Mei"*(Is. l, 16).

- Ce vor să spună cuvintele acestea de la urmă, care par de prisos? N-au spus, oare, totul cuvintele: *"Ştergeți răutățile din inimile voastre"?* Pentru ce a mai adăugat: *"dinaintea ochilor Mei"?*

- Pentru că altfel văd ochii oamenilor şi altfel vede ochiul lui Dumnezeu. *"Omul vede la față, iar Dumnezeu în inimă"*(I Regi 16, 7). "Nu vă pocăiți de formă, zice Dumnezeu, ci arătați roadele pocăinței înaintea ochilor Mei, care cercetează cele ascunse!".

După ce ne-am curăfit de păcate, trebuie să păstrăm înaintea ochilor păcatele acestea. Dumnezeu, din iubirea Sa de oameni, îți iartă păcatul, dar tu, pentru siguranța sufletului tău, să ai înaintea ochilor păcatul. Amintirea păcatelor trecute este oprire a păcatelor viitoare. Cel care se întristează de păcatele trecute este mai hotărât să nu le mai repete. De asta şi David spunea: *"Si păcatul meu înaintea mea este pururea"*(Ps. 50, 4). Avea înaintea ochilor păcatele trecute, ca să nu cadă în altele viitoare.

Că o stare sufletească ca aceasta cere Dumnezeu de la noi, ascultă că Insuşi o spune: *"Eu sunt Cel ce şterg păcatele tale şi nu-mi voi aduce aminte de ele! Tu însă adu-ți aminte de ele şi să ne judecăm, zice Domnul. Spune tu mai întâi păcatele tale, ca să te îndreptezi!"*(Is. 43, 25-26).

Dumnezeu nu cere mult timp de pocăință! Ți-ai spus păcatul, te-ai îndreptat! Te-ai pocăit, ai fost miluit! Nu timpul te îndreptățeşte, ci chipul cum te pocăieşti îți stinge păcatul. Se poate ca timpul cât te pocăieşti să fie lung şi să nu capeți mântuire; şi se poate ca, în scurtă vreme, mărturisindu-te din inimă, să lepezi păcatul.

Mult timp a irosit fericitul Samuel rugându-se pentru Saul şi multe nopți a petrecut priveghind pentru mântuirea celui ce păcătuise! Dar Dumnezeu n-a primit timpul; (că pocăința păcătosului nu însoțea rugăciunea profetului) şi i-a spus profetului Său: *"Până când vei plânge pentru Saul, că Eu 1-am lepădat?"*(I Regi 16, 1).

Cuvintele "până când" arată timpul şi stăruința celui ce se ruga. Dumnezeu însă n-a primit timpul rugăciunii profetului, că pocăința împăratului nu însoțea rugăciunea dreptului. Fericitul David însă, care a primit prin profetul Natan mustrarea pentru păcat, în fața amenințării a arătat îndată întoarcere sinceră şi a spus: *Am păcătuit Domnului*(II Regi 12, 12)*;* ei bine, acest singur cuvânt a adus fericitului David, care s-a pocăit din toată inima, într-o clipită, întreaga mântuire. Pocăința a schimbat îndată hotărârea, că Natan i-a spus: *"Şi Domnul a iertat păcatul tău"*(II Regi 12, 13). Vezi, dar, că Dumnezeu este zăbavnic la pedeapsă şi grabnic la mântuire? Mai întâi, gândeşte-te că iubitorul de oameni Dumnezeu a mustrat pe împăratul David după ce trecuse multă vreme de la săvârşirea păcatului. David a păcătuit; femeia rămăsese grea şi nici o mustrare nu urmase păcatului; ci, după ce se născuse copilul cel din păcat, este trimis doctorul păcatului.

- Dar pentru ce Dumnezeu n-a mustrat pe păcătos îndată?

- Pentru că Dumnezeu ştie că sufletul păcătoşilor e orb când păcătoşii sunt

în furiile păcatelor, pentru că surde sunt urechile celor cufundaţi în adâncul păcatului. De asta Dumnezeu întârzie să dea ajutor celui aprins de patimă şi mustră după atâta vreme. Dar într-o clipită de vreme este şi pocăinţă, şi iertare: *"Şi Domnul a iertat păcatul tău!"*. Cât este de mare înţelepciunea Celui ce ameninţă!

Ai văzut că Dumnezeu este grabnic la mântuire? Aceasta o face şi cu toate cele din jurul nostru. Zăboveşte când este vorba să dărâme şi zoreşte când e vorba să dea ajutor.

Iată ce vreau să spun: Noi, oamenii, avem nevoie de mulţi ani ca să ridicăm nişte clădiri şi de multă vreme ca să zidim o casă; ca să zidim ne trebuie mult timp, dar ca să dărâmăm, puţin. La Dumnezeu lucrurile se petrec tocmai dimpotrivă; când zideşte Dumnezeu, zideşte degrabă; când dărâmă, dărâmă cu zăbavă. Iute este Dumnezeu la zidit, zăbavnic la dărâmat! Pentru că acestea două sunt potrivite lui Dumnezeu: iuţeala, potrivit puterii Lui; zăbava, potrivit bunătăţii Lui. Din pricina covârşitoarei Lui puteri, este iute; din pricina marii Lui bunătăţi, este zăbavnic. Dovada spuselor mele sunt faptele!

In şase zile a făcut Dumnezeu cerul şi pământul, măreţia munţilor, câmpiile, văile, dealurile, copacii, plantele, izvoarele, râurile, grădinile, toată varietatea pe care o vedem, marea aceasta cea mare şi lată, insulele, ţările de la marginea mărilor şi cele dinăuntru; toată lumea aceasta văzută, şi frumuseţea din ea, a făcut-o Dumnezeu în şase zile. Fiinţele cele cuvântătoare şi cele necuvântătoare din lume, toată întocmirea aceasta văzută, în şase zile a făcut-o. Ei bine, acest Dumnezeu, Care e iute la zidit, când a fost vorba să dărâme o cetate, S-a aflat zăbavnic, din pricina bunătăţii Lui. Vrea să dărâme Ierihonul şi spune lui Israel: *"înconjuraţi cetatea timp de şapte zile şi în a şaptea zi va cădea zidul"*(Iosua Navi 6, 2-5).

- Cum, Doamne, ai făcut lumea toată în şase zile, şi o cetate o dărâmi în şapte zile? Ce pune piedică puterii Tale? Pentru ce nu o dărâmi dintr-o dată? Nu strigă despre Tine profetul, spunând: "*De vei deschide cerul se vor cutremura de Tine munţii şi se vor topi ca ceara de la faţa focului"?*(Is. 64, 1)

Nu spune, oare, David, vorbind de lucrurile puterii Tale: *"Nu ne vom teme când se va tulbura pământul şi se vor muta munţii în inimile mărilor"*(Ps. 45, 2)? Poţi, Doamne, să muţi munţii şi să-i arunci în mare şi nu vrei să dărâmi un oraş care Ţi se împotriveşte, ci dai răgaz de şapte zile pentru dărâmarea lui? Pentru ce?

- Nu Mi-a slăbit puterea, răspunde Dumnezeu, ci iubirea Mea de oameni îndelung rabdă, îi dau răgaz şapte zile, cum am dat şi cetăţii ninive, trei zile. Poate va primi predica de pocăinţă şi se va mântui.

- Dar cine-i pentru locuitorii Ierihonului predicatorul pocăinţei? Duşmanii înconjuraseră cetatea; generalul supraveghea zidurile cetăţii! Frica era mare, tulburarea multă! Ce cale de pocăinţă le-ai deschis? Le-ai trimis vreun profet? Le-ai trimis vreun binevestitor? Era, oare, cineva între ei care să le arate care le este folosul?

- Da, răspunde Dumnezeu, aveau în mijlocul lor un dascăl al pocăinţei, pe minunata Rahav(Iosua Navi 2, 1-21; 6, 22-25), pe care am mântuit-o prin

pocăință. Era şi ea din acelaşi aluat ca şi ei; dar pentru că nu era de acelaşi gând cu ei, n-a luat parte la păcatul lor, de vreme ce nu luase parte nici la necredința lor.

Vezi cât e de neobişnuită predica iubirii de oameni! Dumnezeu, Care a spus în lege: "Să nu faci desfrânare"(Ieşire 20, 14), datorită iubirii Sale de oameni, a schimbat cuvântul şi a strigat prin fericitul Isus Navi: *"Rahav, desfrânata, să trăiască".* Acel Isus, fiul lui Navi, care a spus: *"Rahav, desfrânata, să trăiască",* a fost icoana Domnului Iisus, Care a zis: *"Desfrânatele şi vameşii merg înaintea voastră în împărăția cerururilor"*(Matei 21, 31).

- Dacă trebuie să trăiască, pentru ce este desfrânată? Iar dacă este desfrânată, pentru ce să trăiască?

- Am vorbit de starea ei de mai inainte, ca să te minunezi de schimbarea de pe urmă.

- Şi ce a făcut Rahav, ca să-i aducă mântuirea? Că a primit iscoadele cu pace? Asta o face şi o hangiță!

- Dar Rahav n-a cules mântuirea numai de pe urma vorbelor ei, ci, înainte de asta, de pe urma credinței şi a dragostei ei fată de Dumnezeu. Şi ca să cunoşti credința ei covârşitoare, ascultă că însăşi Scriptura dă mărturie de faptele ei! Era în casa de desfrâu, ca mărgăritarul aruncat în noroi, ca aurul azvârlit în mocirlă, ca o floare a credinței înăbuşită de spini! Un suflet credincios era închis într-un loc al necredinței! Ascultă-mă cu mare luare-aminte! Rahav a primit iscoadele. Și pe Dumnezeul pe care Israel l-a trădat în pustie, pe acesta L-a predicat Rahav în casa de desfrâu. Dar pentru ce spun: în pustie? Israel L-a trădat când muntele era plin de nori, de ceată, de sunet de trâmbițe, de fulgere şi de celelalte lucruri înfricoşătoare, când a auzit de la Dumnezeu, din mijlocul focului: *Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeul tău este un singur Domn*(Deut. 6, 4); *să nu ai alți dumnezei*(Ieşire 20, 3)*; Eu sunt în cer, sus, şi pe pământ jos, şi afară de Mine nu este alt dumnezeu*(Deut. 4, 39)*;* şi cu toate că Israel a auzit aceste cuvinte, totuşi a făcut vitei şi s-a lepădat de Dumnezeu. N-a mai vrut să ştie de Stăpân, n-a mai cunoscut pe Binefăcător şi a spus lui Aaron: *"Fă-ne dumnezei*(Ieşire 32, 1). Dacă-s dumnezei, pentru ce spui: "Fă-ne?". Cum pot fi dumnezei cele făcute de mână? Aşa e păcatul? Orbeşte! Se luptă cu el însuşi, se distruge singur! A fost făcut un vitel şi nerecunoscătorul Israel strigă: *"Aceştia sunt dumnezeii tăi Israele, care te-au scos din pământul Egiptului"*(Ieşire 32, 4). Israel spunea: *"Aceştia sunt dumnezei"* şi vedea un vitel! Era un idol!

- Pentru ce, atunci, strigau: *"Aceştia sunt dumnezei"?*

- Ca să arate că nu se închinau numai la ceea ce vedeau, ci că în mintea lor era închinarea la mai mulți dumnezei. Ei tălmăceau cu cuvântul ce gândeau, nu gândeau ce vedeau.

Dar să ne întoarcem iarăşi la subiect. Ceea ce auzise Israel, care fusese întărit cu atâtea minuni, care fusese învățat cu atâtea porunci, pe care le tăgăduia, aceea a predicat Rahav, închisă într-o casă de desfrâu. Le-a spus iscoadelor: *"Am aflat câte a făcut Dumnezeul vostru egiptenilor*"!(Iosua Navi 2, 9). Iudeul spunea: *"Aceştia sunt dumnezeii tăi care te-au scos din pământul Egiptului"*(Ieşire 32, 4), iar femeia desfrânată nu atribuie zeilor mântuirea lui

Israel, ci lui Dumnezeu: *"Am aflat câte a făcut Dumnezeul vostru egiptenilor în pustie şi am auzit; şi s-a topit inima noastră şi tărie nu este în noi. Am aflat câte a făcut Dumnezeul vostru"*(Iosua Navi 2, 9-11). Ai văzut cum repetă, prin credinţă, cuvintele Legiuitorului?(Iosua Navi 2, 11) Că a spus: *"Şi ştiu că Dumnezeul vostru este în cer, sus, şi pe pământ, jos, şi afară de El nu este alt dumnezeu"*(Deut. 4, 39).

Rahav este icoană a Bisericii celei întinate altădată cu desfrânarea demonilor, care, primind acum iscoadele lui Hristos - nu iscoadele trimise de Isus al lui Navi, ci pe Apostolii trimişi de Iisus, adevăratul Mântuitor - spune: *"Am aflat că Dumnezeul vostru este în cer, sus, şi pe pământ, jos, şi afară de El nu este alt dumnezeu".* Aceste cuvinte le-au primit iudeii şi nu le-au păzit; pe acestea le-a auzit Biserica şi le-a păstrat.

Este vrednică dar de toată lauda Rahav, icoana Bisericii.

De aceea şi marele Pavel, cunoscând vrednicia credinţei ei, n-a socotit-o nevrednică din pricina stării ei de mai'nainte, ci vrednică din pricina schimbării dumnezeieşti petrecute cu ea; a numărat-o între toţi sfinţii, spunând: *Prin credinţă a adus Abel jertfă; prin credinţă Avraam a făcut cutare şi cutare; prin credinţă Noe a lucrat corabia; prin credinţă Moise a făcut şi a săvârşit atâtea şi atâtea;* şi după ce pomeneşte pe rând pe mulţi sfinţi, la urmă a adăugat: *"Prin credinţă Rahav, desfrânata, n-a pierit împreună cu cei necredincioşi, pentru că a primit iscoadele şi le-a scos pe altă cale"*(Evr. 11, 4, 31).

Uită-te că Rahav îşi acoperă cu multă înţelepciune gândurile ei cele bune. Când trimişii împăratului pentru căutarea iscoadelor au întrebat-o: "Au intrat oameni la tine?", ea le-a răspuns: "Da, au intrat". A spus mai întâi adevărul, apoi a adăugat minciuna, niciodată minciuna nu-i crezută dacă nu-i adaugi la început şi o umbră de adevăr. De aceea, cei ce mint cu aparenţă de adevăr, spun mai întâi adevărul, ceea ce se ştie de toată lumea, şi apoi adaugă minciunile şi neadevărul. "Au intrat la tine iscoadele?". "Da", le-a răspuns femeia. Dacă ar fi răspuns de la început "Nu", ar fi îndemnat pe trimişii împăratului să-i caute în casă. Dar ea le-a răspuns: *"Da, au intrat şi au plecat pe acest drum! Urmăriti-i şi-i veţi prinde"*(Iosua Navi 2, 1-4). Ce minciună bună! Ce viclenie bună, care n-a trădat cele dumnezeieşti, ci a păstrat credinţa!

Dacă pocăinţa a învrednicit-o pe Rahav aceea de o atât de mare mântuire, încât să fie propovăduită de gura sfinţilor - Isus al lui Navi să strige în pustie: "*Să trăiască Rahav, desfrânata"*(Iosua Navi6, 17), iar Pavel să spună: *"Prin credintă, Rahav, desfrânata, n-a pierit împreună cu cei necredincios"*(Evr. 11, 31) - cu cât mai mult nu ne vom mântui noi, dacă ne pocăim? Timpul de acum e timp de pocăinţă. Mare să ne fie teama de păcatele ce le avem în spate, dacă pocăinţa n-o ia înaintea pedepsei! *"Să întâmpinăm faţa Lui intru mărturisire"*(Ps. 94, 2). Să stingem vâlvătaia păcatelor, nu cu apă multă, ci cu puţine lacrimi.

Multul foc al păcatului e stins şi cu o picătură de lacrimi; că lacrimile sting vâlvătaia păcatelor şi spală mirosul greu al păcatului, o mărturiseşte fericitul David, spunând şi arătând cât de mare e puterea lacrimilor: *"Spăla-voi în fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele aşternutul meu voi uda"*(Ps. 6, 6). Dacă ar fi vrut să arate numai belşugul de lacrimi, ar fi fost de ajuns să spună

atât: *Cu lacrimile mele aşternutul meu voi uda.*
- Dar atunci, pentru ce a spus înainte: *Spăla-voi?*
- Ca să arate că lacrimile sunt baie şi mijloc de curățire de păcate.

Păcatele sunt pricina tuturor relelor. Din pricina păcatelor - supărările, din pricina păcatelor - tulburările, din pricina păcatelor - războaiele, din pricina păcatelor - bolile şi toate suferințele greu de vindecat ce vin peste noi. După cum doctorii iscusiți nu cercetează numai cele ce arată bolile pe dinafară, ci caută să afle şi cauza bolilor, tot aşa şi Mântuitorul, vrând să arate că păcatul este pricina tuturor relelor ce vin peste oameni, a spus celui slăbănogit cu trupul: *"Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greşeşti, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău"*(Ioan 5, 14), pentru că Doctorul sufletelor a văzut că sufletul îi e slăbănogit, iar din pricina lui şi trupul. Aşadar, păcatul fusese pricina bolii de care zăcuse slăbănogul.

Păcatul e pricina pagubei, păcatul e pricina supărării, păcatul e pricina oricărei suferințe. Eu însă mă minunez de aceea că Dumnezeu, Care la început a hotărât omului suferința pentru păcatul săvârşit, pune capăt hotărârii acesteia printr-o altă hotărâre şi alungă osânda chiar prin osândă. Să-ti explic cum!

Dumnezeu a dat omului suferința din pricina păcatului; dar prin suferință pune capăt păcatului. Fii cu mare luare-aminte!

Când Dumnezeu a amenințat pe femeie şi a osândit-o pentru călcarea de poruncă, i-a spus: *"în dureri vei naşte fii"*(Facere 3, 16). A arătat că suferința este fructul păcatului. Dar cât e de darnic Dumnezeu! Ceea ce dăduse ca pedeapsă, aceea Dumnezeu a prefăcut în mijloc de mântuire.

Păcatul a dat naştere suferinței, dar suferința şterge păcatul; şi după cum cariul se naşte din lemn şi macină lemnul, tot aşa şi suferința se naşte din păcat, dar distruge păcatul când e însoțită de pocăință. De aceea Pavel spunea: *"întristarea cea după Dumnezeu lucrează pocăință spre mântuire, de care nu-ți pare rău"*(II Cor. 7, 10). Bună este întristarea pentru cei ce se pocăiesc sincer.

Cei ce păcătuiesc trebuie să plângă pentru păcatul lor, că *"fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia"*(Matei 5, 4). Plânge-ti dar păcatul, ca să nu jeleşti osânda! Apără-te înaintea judecătorului înainte de a te duce la scaunul de judecată. Nu ştii, oare, că toți cei care vor să roage pe judecător, nu fac aceasta atunci când are loc judecata, ci înainte de a se duce la scaunul de judecată, fie prin prieteni, fie prin protectori, fie în vreun alt chip?

Aşa şi cu Dumnezeu! în timpul judecății n-ai să-L îndupleci pe Judecător; dar înainte de judecată, poți să-L îndupleci. De aceea David spunea: *"Să întâmpinăm fața Lui întru mărturisire"*(Ps. 94, 2), înaintea scaunului de judecată arta oratorică a apărătorilor nu poate înşela pe marele Judecător; puterea nu-L înduplecă; dregătoria înaltă nu-L convinge; de fata omului nu tine seamă; de bani nu e corupt, ci dreapta Lui judecată este înfricoşătoare şi ne-îndurătoare.

Aici, pe pământ, aşadar, să înduplecăm pe Judecător şi să I ne rugăm; aici, pe pământ, să-L rugăm din toată puterea, dar nu cu bani. Dar, mai bine zis, dacă trebuie să spun adevărul, iubitorul de oameni Dumnezeu este înduplecat şi cu bani; nu-i primeşte El, ci prin săraci.

Dă celui nevoiaş bani, şi-ai înduplecat pe Judecător. Asta v-o spun prieteneşte; pentru că pocăința fără milostenie este moartă şi fără aripi. Pocăința nu poate zbura dacă nu are aripa milosteniei. De aceea lui Corneliu, cel ce s-a pocăit bine, milostenia i-a fost aripa credinței: *"Milosteniile tale,* spune Scriptura, *şi rugăciunile tale s-au suit la cer"*(Fapte 10, 4).

Dacă pocăința n-ar fi avut milostenia aripă, nu s-ar fi urcat la cer. Astăzi, iarmarocul milosteniei e deschis; vedem pe prinşii de război şi pe săraci; vedem pe cei ce strigă; vedem pe cei ce lăcrimează; vedem pe cei ce oftează. Iarmaroc minunat stă în fata noastră; iarmarocul nu are alt rost, iar negustorul nu se gândeşte la altceva decât să cumpere ieftin şi să vândă scump. Nu-i, oare, acesta scopul oricărui negustor? Nimeni nu se apucă de negustorie cu alt gând decât ca să vândă mai scump mărfurile cumpărate cu bani putini şi să scoată câştig mare de pe urma negoțului. Un astfel de iarmaroc ne-a pus nouă în fată Dumnezeu.

Cumpără fapte de dreptate cu putini bani, ca să le vinzi în viata ce va să fie cu bani grei. Dacă trebuie totuşi să numeşti vânzare răsplata pe care o vei primi dincolo! Aici, pe pământ, cumperi dreptatea cu puțini bani, cu un codru de pâine, cu o haină ponosită, cu un pahar cu apă rece: "*Cel care va da un pahar cu apă rece, amin zic vouă,* spune Dascălul negutătoriei celei duhovniceşti, *nu-şi va pierde plata sa"*(Matei 10, 42). Să-şi aibă plata sa un pahar cu apă rece, iar hainele şi banii, dați ca să faci bine, să nu-şi aibă plata lor? Dimpotrivă, chiar multă plată!

- Dar pentru ce Domnul a vorbit de un pahar cu apă rece?
- Ca să-ti arate că milostenia nu înseamnă cheltuială. Ca să dai un pahar cu apă rece, n-ai nevoie să-ti goleşti lada, nici să faci vreo altă cheltuială.

Dacă acolo unde datul este fără cheltuială, harul binefacerii este atât de mare, cât de mare trebuie să fie plata primită de la Dreptul Judecător acolo unde datul stă în belşug de haine, de bani şi de alte bunuri?

Deci atâta vreme cât putem cumpăra virtuțile la un preț atât de scăzut, să le luăm, să le răpim, să le cumpărăm de la marele Dăruitor: *"Cei însetați,* spune Domnul, *mergeți la apă şi toii câți nu aveți argint, mergeți şi vă cumpărați"*(Is. 55, 1).

Atâta vreme cât iarmarocul e în toi, să cumpărăm milostenii; dar, mai bine spus, prin milostenie să cumpărăm mântuirea, îmbrăcând un sărac, îmbraci pe Hristos.

- Asta o ştiu şi eu, şi o ştiu prea bine, îmi poți răspunde. Am învățat asta mai înainte! Nu eşti tu primul care să mă înveți. Nu am auzit asta întâi de la tine! Nu-mi predici o noutate, ci cele ce m-au învățat de multe ori mulți din cei de fată!
- Ştiu şi eu, ştiu că acestea şi altele ca acestea le-ai fi auzit de multe ori. Dar facă Dumnezeu să le auzim de multe ori, ca să facem puțin bine!

"Cel ce miluieşte pe sărac, împrumută pe Dumnezeu"(Pilde 19, 17). Să împrumutăm lui Dumnezeu milostenia, ca să luăm de la El, în schimb, ca răsplată, iubirea de oameni. Cât de înțelepte sunt aceste cuvinte: "Cel ce miluieşte pe sărac, împrumută pe Dumnezeu"!

- Dar pentru ce Scriptura n-a spus: *Cine miluieşte pe sărac, dă lui Dumnezeu,* ci: *împrumută pe Dumnezeu?*

- Scriptura cunoaşte lăcomia noastră. A văzut că nesațul nostru caută să aibă cât mai mult. De asta n-a spus simplu: "Cel ce miluieşte pe sărac, dă lui Dumnezeu", ca să nu socoteşti milostenia un simplu schimb de bani, ci: *Cel ce miluieşte pe sărac, împrumută pe Dumnezeu.* Dacă Dumnezeu Se împrumută de la noi, înseamnă că Dumnezeu este datornicul nostru. Cum vrei să-L ai pe Dumnezeu: Judecător sau datornic? Datornicul are respect de cel de la care s-a împrumutat; judecătorul însă nu se sfieşte de cel pe care 1-a împrumutat.

Trebuie însă să vedem neapărat şi în alt chip pentru ce Dumnezeu a spus: *Pe Mine Mă împrumută cel ce dă săracului.*

Dumnezeu a văzut că lăcomia noastră tinde spre înmulțirea averilor şi că cel ce are bani nu vrea deloc să împrumute fără garanție. Cel ce dă cu împrumut cere sau ipotecă, sau amanet, sau girant; cu aceste trei garanții încredințează banii săi; fie că primeşte amanet, fie ipotecă, fie girant.

Dumnezeu a văzut, deci, că fără aceste garanții nimeni nu dă cu împrumut, nici nu se pleacă spre milă, ci se uită numai la câştig; săracul este lipsit de toate acestea; nu are ce ipoteca, că nu posedă nimic; nu are ce amaneta, că este gol; nu are girant, că, din pricina sărăciei, nimeni n-are încredere în el.

Dumnezeu văzând, deci, că săracul se primejduieşte din pricina sărăciei, iar bogatul se primejduieşte din pricina neomeniei, s-a pus pe El la mijloc girant pentru sărac, zălog pentru cel care dă împrumut. Şi-i spune bogatului: "N-ai încredere în el, că-i sărac? încrede-te în Mine, că-s bogat!". Dumnezeu a văzut pe sărac şi a avut milă de el; a văzut pe sărac, şi nu 1-a trecut cu vederea, ci S-a dat pe Sine chezaş pentru cel ce nu are nimic şi a stat alături de cel sărman pentru multa Lui bunătate. Despre această bunătate dă mărturie fericitul David când spune: *"A stat în dreapta săracului"*(Ps. 108, 30).

"Cel ce miluieşte pe sărac, împrumută pe Dumnezeu". "Ai încredere, spune Dumnezeu, că pe Mine Mă împrumuți!".

- Dar ce câştig atât de mare am dacă Te împrumut pe Tine?

- E cea mai mare nelegiuire să ceri socoteală lui Dumnezeu. Totuşi, Mă plec nelegiuirii tale şi cu iubirea de oameni voi pune capăt neomeniei tale. Să stăm, dar, de vorbă şi să ne socotim. Cât câştigi când împrumuți pe ceilalți oameni? Ce dobândă le ceri? Nu-i aşa că unu la sută, dacă ceri o dobândă legală? Dacă lăcomia ți-e mai mare, iei o dobândă nedreaptă, de două sau de trei ori mai mare. Eu însă am să-ți satur lăcomia ta. Iți voi da mai mult decât ți-e pofta nesațului tău. Acopăr cu dărnicia Mea nesațul tău. Pretinzi o dobândă de unu la sută? Eu îți dau de o sută de ori mai mult.

- Dacă-i aşa, Te împrumut, Doamne! Te împrumut cu milostenia pe care o dau aici săracului! Dar când ai să-mi dai înapoi împrumutul? Vreau să hotărâm condițiile. Vreau să întărim învoiala. Spune-mi timpul înapoierii banilor! Hotărăşte scadența!

Intrebarea asta, mai ales, este de prisos! "*Că Dumnezeu este credincios în toate cuvintele Lui"*(Ps. 144, 13). Dar pentru că un bun platnic are obiceiul şi intenția de a măsura timpul şi de a hotărî ziua scadenței, ascultă când şi unde îți va plăti datoria Cel ce S-a împrumutat de la tine prin mâna săracului: *"Când va şedea Fiul Omului pe tronul slavei Lui şi va pune oile de-a dreapta Lui şi*

caprele de-a stânga Lui, va zice celor din dreapta...!”.

Aici ia aminte cum grăieşte Datornicul cel recunoscător creditorului Său, cum îi mulţumeşte Datornicul: *"Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, de moşteniţi împărăţia gătită vouă de la întemeierea lumii."* Şi pentru ce? *"Că am flămânzit, şi Mi-aţi dat să mănânc; am însetat, şi Mi-aţi dat să beau; gol am fost, şi M-aţi îmbrăcat, în temniţă, şi aţi venit la Mine; bolnav am fost, şi M-aţi cercetat; străin am fost, şi M-aţi primit”*(Matei 25, 31-36).

Apoi, cei care au slujit bine la vreme se vor uita la nimicnicia lor şi la vrednicica Celui împrumutat şi vor spune: *"Doamne, când Te-am văzut flămând, şi Te-am hrănit? Sau însetat, şi Ţi-am dat să bei"*(Matei 25, 37)*, Ţie, spre Care ochii tuturor nădăjduiesc, Ţie, Care le dai lor hrană la bună vreme?*(Ps. 144, 16).

Cât e de mare bunătatea lui Dumnezeu! Din pricina iubirii Sale de oameni îşi ascunde vrednicia.

“Am flămânzit, şi Mi-aţi dat să mănânc".

Ce mare bunătate! Ce nemăsurată iubire de oameni! A flămânzit *"Cel ce dă hrană la tot trupul"*(Ps. 135, 25)*, "Cel ce deschide mâinile şi satură pe tot cel viu de bunăvoinţă"*(Ps. 144, 16).

"Am flămânzit, şi Mi-aţi dat să mănânc".

Nu i se micşorează vrednicia Sa, ci iubirea Sa de oameni chezăşuieşte pentru săraci.

"Am însetat, şi Mi-aţi dat să beau".

- Cine-i Cel ce rosteşte aceste cuvinte?

- Cel ce varsă apele în lacuri, râuri şi izvoare; Cel ce a spus în Evanghelie: "*Din pântecele celui ce crede în Mine râuri de apă vie vor curge, precum a zis Scriptura"*(Ioan 7, 38)*;* Cel ce a spus: *"De însetează cineva, să vină la Mine şi să bea”*(Ioan 7, 37).

"Gol am fost, şi M-ati îmbrăcat".

- Am îmbrăcat noi, oare, vor spune aceia, *"pe Cel ce îmbracă cerul cu nori"?*(Ps. 146, 8) Pe Cel ce îmbracă toată Biserica şi întreaga lume? *"Câţi în Hristos v-aţi botezat în Hristos v-aţi îmbrăcat”*(Gal. 3, 27).

"In temniţă am fost."

- In temniţă, Tu, Cel ce slobozeşti pe cei din temniţă? Tălmăceşte-ne cele ce ne spui! Vrednicia Ta tăgăduieşte spusele. Când Te-am văzut în atât de mare lipsă? Când Ţi-am făcut acestea?

- *"Intrucât aţi făcut,* răspunde El, *unuia dintr-aceştia preamici, Mie Mi-ati făcut”*(Matei 25, 40).

Nu-i adevărat, deci, cuvântul că cel *ce miluieşte pe sărac împrumută pe Dumnezeu?* Şi, iată, lucru de mirare! M-a amintit de nici o altă faptă de virtute, decât de milostenie. Şi doar ar fi putut să spună: "Veniţi, binecuvântaţilor, că aţi trăit în curăţenie trupească şi sufletească, că afi trăit în feciorie, că aţi dus viată îngerească!". Dar le trece pe acestea sub tăcere! Nu că sunt nevrednice de a fi pomenite, ci pentru că vin în urma iubirii de oameni.

Şi după cum celor din dreapta le-a dăruit împărăţia pentru milostenia lor, tot aşa şi pe cei din stânga i-a ameninţat cu pedeapsa, pentru asprimea lor.

"Duceti-vă de la Mine, blestemaților, în întunericul cel mai din afară, care este gătit diavolului şi îngerilor lui"(Matei 25,41).

- Pentru ce? Pentru care pricină?

"Pentru că am flămânzit, şi nu Mi-ați dat să mănânc"(Matei 25, 42).

N-a spus: "că ați făcut desfrânare, că ați făcut adulter, că ați furat, că ați dat mărturie mincinoasă, că afi jurat fals". Toată lumea ştie că şi acestea sunt păcate, dar vin în urma neomeniei şi a nemilosteniei.

- Pentru ce, Doamne, nu pomeneşti şi de celelalte căi de păcat?
- Nu judec păcatul, răspunde Domnul, ci neomenia! Nu judec pe păcătoşi, ci pe cei ce nu s-au pocăit. Pentru neomenie vă osândesc! Ați avut un leac atât de mare şî atât de bun pentru mântuire, milostenia, cu care puteați şterge orice păcat, şi ați disprețuit o atât de mare binefacere.

Ocărăsc neomenia, ca rădăcină a păcatului şi a toată necredința; laud omenia, ca rădăcină a tuturor bunătăților. Pe unii îi ameninț cu focul cel veşnic, iar altora le făgăduiesc împărăția cerurilor.

Bune sunt, Stăpâne, făgăduințele Tale, bună este şi împărăția Ta, pe care o aşteptăm, dar şi gheena, cu care ne ameninți! Una ne îndeamnă, cealaltă ne înfricoşează: împărăția ne îndeamnă spre bine, gheena ne înfricoşează cu folos.

Dumnezeu ne amenință cu iadul, nu ca să ne arunce în iad, ci ca să ne scape de iad. Dacă ar fi vrut să ne pedepsească, nu ne-ar fi amenințat mai înainte, pentru ca, întăriți, să fugim de cele ce ne amenință, ne amenință cu pedeapsa, ca să scăpăm de pedeapsă, ne înfricoşează cu cuvântul, ca să nu ne pedepsească cu fapta.

Să împrumutăm dar pe Dumnezeu cu milostenia, să-L împrumutăm ca să-L avem pe El datornic, şi nu judecător, aşa precum am spus. Datornicul se sfieşte de cel care 1-a împrumutat, se sfieşte de el şi-1 respectă. Dacă cel ce a dat bani cu împrumut vine la uşa unui datornic, datornicul fuge, dacă e sărac; dar dacă e bogat, îl primeşte cu îndrăznire.

Vezi şi altă fată minunată a Dreptului Judecător, scoasă din observarea lucrurilor omeneşti. Dacă împrumuți pe un om sărac, iar acesta mai pe urmă se îmbogățeşte şi poate să-ti plătească datoria, ti-o plăteşte fără să afle oamenii, ca să nu roşească de starea lui de mai înainte; îți mulțumeşte, dar nu spune altora că i-ai făcut bine, fiindu-i ruşine de sărăcia lui de mai înainte. Dumnezeu nu face aşa, ci Se împrumută în ascuns, şi-Şi plăteşte datoria în văzul tuturor. Când primeşte, primeşte milostenia făcută, în taină; când dă înapoi, o dă înapoi în fata întregii creații.

Dar poate că un bogat mă va întreba:

- Pentru ce Dumnezeu mi-a dat mie bogăție şi pentru ce nu i-a dat la fel şi săracului?
- Dumnezeu putea să dea şi săracului bogăție ca şi ție, dar n-a vrut pentru ca nici bogăția ta să nu fie neroditoare, şi nici sărăcia aceluia, fără plată. Ție, bogatului, ti-a dat bogăție ca să te îmbogățeşti prin milostenie şi să împărți cu dreptate: *"A împărțit, a dat săracilor, dreptatea lui rămâne în veac"*(Ps. 111,8. (Evident, cuvântul "dreptate" nu are aici un înțeles juridic)). Vezi că bogatul strânge de pe urma milosteniei dreptate veşnică? Vezi-l şi pe sărac! Pentru că nu are bogăție,

cu care să lucreze dreptate, are sărăcia, de pe urma căreia culege răbdare veşnică: *"Răbdarea săracilor nu piere în veac"*(Ps. 9, 18)*,* în Hristos, Domnul nostru, Căruia slavă în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A OPTA

Despre pocăință

Ieri am fost departe de voi, dar nu de bunăvoie, ci silit. Am fost departe de voi cu trupul, dar nu cu gândul; departe de voi cu trupul, dar nu cu mintea. Pe cât puteam, eram lipit de voi şi pe toți în minte vă aveam. Că iarăşi, fraților, aceeaşi boală trecătoare mă ținea; dar m-am grăbit să văd fetele voastre şi, cu rămăşițele bolii încă în mine, am alergat la voi, dragii mei.

Bolnavii caută, după boală, să se spele şi să facă baie; eu însă am socotit cu cale să văd doritele voastre fete, ca să-mi potolesc dorul de a vă propovădui; doream să văd acest ocean mare cu apă nesărată, această mare lipsită de valuri. Am venit să văd ogorul vostru cel curățit de mărăcini.

Care port este, oare, aşa de liniştit ca biserica? Care grădină este aşa de frumoasă ca adunarea voastră? Aici nu-i şarpele, care ispiteşte, ci Hristos, Care ne învață de taină; nu-i Eva, care ne pune piedică, ci Biserica, cea care ne tine în picioare; nu sunt aici frunze de copac, ci rodul Duhului; nu-i aici gard de spini, ci vie plină de belşug. Dacă găsesc spin în ea, îl schimb în măslin - că cele de aici nu sunt stânjenite de sărăcia firii, ci cinstite cu libertatea de voință; dacă găsesc lup, îl fac oaie, nu schimbând firea, ci prefăcând voința.

De aceea n-ai greşi de-ai spune că biserica e mai mare decât corabia lui Noe. Corabia lui Noe a primit în ea animale şi a păstrat în ea tot animale; biserica însă primeşte animale şi le schimbă. Iată ce vreau să spun! A intrat în corabie uliu, a ieşit uliu; a intrat lup, a ieşit lup.

In biserică însă intră uliu, şi iese porumbiță; intră lup, şi iese oaie; intră şarpe, şi iese miel. Nu se schimbă firea, ci este alungat păcatul.

Asta e pricina că vorbesc mereu de pocăință. Că pocăința, cumplită şi înfricoşătoare pentru păcătos, este leac păcatelor, istovire a fărădelegilor, secătuire a lacrimilor, îndrăznire către Dumnezeu, armă împotriva diavolului, sabie care-i taie capul, nădejdea mântuirii, pieirea deznădejdii.

Pocăința deschide cerul, pocăința ne bagă în rai, pocăința biruie pe diavol, după cum încrederea în noi ne face să cădem. De aceea vă vorbesc mereu de pocăință! Eşti păcătos? Nu deznădăjdui! Şi eu nu voi înceta de a vă unge neîncetat cu aceste alifii. Ştiu doar ce armă puternică avem împotriva diavolului atunci când nu pierdem nădejdea. De ai păcate, nu deznădăjdui! Şi n-am să încetez de a-ti spune necontenit aceasta. De păcătuieşti în fiecare zi, în fiecare zi pocăieşte-te! Să facem cu noi ceea ce facem cu casele noastre, care se învechesc; când părți din ele putrezesc, scoatem părțile putrezite şi punem în loc materiale noi; şi niciodată nu încetăm a face asta. Te-ai învechit azi din pricina păcatului? Innoieşte-te prin pocăință!

- Dar pot să mă mântuiesc dacă mă pocăiesc?
- Da, poți!

- Am trăit toată viata în păcate! Dacă mă pocăiesc, mă mântuiesc?
-Da!
- De unde ştiu?
- De la iubirea de oameni a Stăpânului tău!
- Să am, oare, încredere numai în pocăința de care îmi vorbeşti? Este, oare, în stare pocăința să şteargă atâtea păcate?
- Dacă ar fi numai pocăința, atunci, pe bună dreptate, teme-te! Dar când iubirea de oameni a lui Dumnezeu se alătură pocăinței, prinde curaj! Iubirea lui Dumnezeu nu are hotar, nici bunătatea Lui nu se poate tălmăci cu cuvântul. Păcatul tău are hotar; leacul însă nu are hotar. Păcatul tău, oricum ar fi, este păcat făcut de om; dar iubirea de oameni a lui Dumnezeu este negrăită. Ai curaj! Pocăința biruie păcatul! Inchipuie-ti o scânteie ce cade în ocean! Poate rămâne ea aprinsă? Poate să se vadă? Nu! Ei bine, ce e scânteia fată de ocean, aceea e păcatul fată de iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Dar, mai bine spus, nici atâta. Oceanul, oricât de mare-ar fi, tot are margini. Bunătatea lui Dumnezeu însă e fără de margini.

Nu vă spun acestea ca să vă fac trândavi, ci ca să vă fac şi mai sârguitori.

V-am sfătuit de atâtea ori să nu vă mai duceți la teatru. Ai auzit, dar nu m-ai ascultat. Te-ai dus la teatru şi ai călcat cuvântul meu. Dar să nu te ruşinezi să vii iarăşi la biserică şi să mă auzi din nou!
- Te-am auzit şi nu ți-am păzit cuvântul! Cum pot să mai vin iarăşi la biserică?
- Deocamdată, ştii că n-ai păzit cuvântul meu! Deocamdată, te ruşinezi, roşeşti, porți zăbala, fără să te mai mustre cineva! Deocamdată, cuvântul meu a prins rădăcină în cugetul tău, iar învățătura mea te curăteşte fără ca eu să mă arăt. Nu mi-ai păzit cuvântul! Dar te osândeşti! Ei bine, pe jumătate l-ai păzit, chiar dacă nu 1-ai păzit! L-ai păzit, pentru că ai spus: "Nu l-am păzit!". Cel care se învinuieşte că n-a păzit cuvântul meu, se sârguieşte să-1 păzească. Ai fost la spectacol? Ai săvârşit fărădelegea? Ai ajuns rob unei femei desfrânate? Ai venit de la teatru? Ți-ai adus din nou aminte de cuvântul meu? Te-ai ruşinat? Ei bine, vino la biserică! Te-ai întristat? Roagă-te lui Dumnezeu! Te-ai ridicat până la atâta!
- Vai mie, am auzit cuvântul tău şi nu 1-am păzit! Cum să mai intru în biserică? Cum să-1 mai aud iarăşi?
- Dimpotrivă, intră! Intră tocmai pentru că nu 1-ai păzit, ca să-1 auzi din nou şi să-1 păzeşti. Dacă doctorul îți dă o doctorie şi nu te vindeci, nu-ti mai dă, oare, a doua zi aceeaşi doctorie? Să ne închipuim un tăietor de lemne. Vrea să taie un stejar, îşi ia toporul şi dă cu el la rădăcină. Dacă-i dă o lovitură şi nu cade copacul cel fără de roade, nu-i dă, oare, altă lovitură, a patra, a cincea, a zecea? Fă şi tu la fel! Stejar este desfrânarea, e copac fără de roade; face ghindă, hrană pentru porci. De multă vreme e înrădăcinată desfrânarea în sufletul tău! A acoperit conştiința ta cu coajă de copaci. Cuvântul meu e toporul. L-ai auzit într-o singură zi! Cum să fie doborâtă desfrânarea dintr-o dată, când e înrădăcinată în tine de atâta vreme? Să nu te minunezi de-mi vei auzi cuvântul de două ori, de trei ori, de o sută de ori, chiar de zeci de mii de ori! Caută numai să tai lucrul cel rău şi vânjos, adică obişnuința cea rea. Iudeii mâncau mană în pustie şi căutau

ceapa din Egipt, spunând: *"Bine ne era nouă în Egipt!"*(Numeri 11, 18). Atât de ruşinos şi rău lucru este obişnuința cu păcatul! Iți spun: Nu te iubesc, nu-ti mulțumesc, nu te îmbrățişez pentru că ai reuşit să te dezbari de_obişnuința cea rea in zece zile, în douăzeci de zile sau în treizeci de zile, ci te iubesc pentru că nu_ai deznădăjduit; te iubesc pentru că te-ai ruşinat de păcat si l-ai osandit.

"Iarăşi am început să vorbesc despre dragoste!

Ai auzit cuvântul meu, ai plecat de la biserică şi l-ai călcat? N-ai făcut ce ti-am spus? Să nu te ruşinezi să vii iarăşi la biserică! Ruşinează-te când păcătuieşti, nu te ruşina când te pocăieşti! Uită-te ce a făcut diavolul din tine!

Păcatul şi pocăința sunt două lucruri diferite. Păcatul este rană, pocăința, leac. După cum în trup sunt şi răni, dar există şi doctorii, tot aşa şi în suflet sunt şi păcate, şi pocăință.

Păcatul aduce ruşine, pocăința, îndrăznire. Ascultă-mă, te rog, cu mare luare-aminte, ca nu cumva, amestecând rânduiala, să pierzi folosul. Există deci rană şi doctorie, păcat şi pocăință. Păcatul este rana, pocăința - doctoria, în rană este puroi, în doctorie, curățire de puroi; în păcat, puroi, în păcat, ocară, în păcat, batjocură; în pocăință, îndrăznire, în pocăință, libertate, în pocăință, curățire de păcate.

Ascultă-mă cu luare-aminte!

Păcatului îi urmează ruşinea, pocăinței, îndrăznirea. Eşti atent la cele ce spun? Satana a schimbat rânduiala asta şi a dat păcatului îndrăznire, iar pocăinței, ruşine. N-am să mă opresc din vorbit până diseară, până nu voi lămuri ce spun! Trebuie să-mi împlinesc făgăduința. E cu neputință să mă stăpânesc. Există rană şi doctorie; rana are puroi; doctoria, puterea de a curați puroiul.

Este, oare, puroi în doctorie? Este, oare, vindecare în rană? Nu-şi păstrează, oare, rana rânduiala ei, iar doctoria, rânduiala ei? Se poate schimba, oare, rana în doctorie şi doctoria în rană? Nicidecum! Să venim acum la sufletul păcătoşilor. Păcatul are ruşine, păcatul are ocară şi moştenire - necinstea; pocăința are îndrăznire, pocăința are post, pocăința are dreptate.

"Spune tu, mai întâi, fărădelegile tale, ca să te indreptezi"(Isaia 43, 26) Şi: *"Dreptul este singur pârâşul lui de la cel dintâi cuvânt"*(Pilde 18, 17). Satana, ştiind că păcatul e însoțit de ruşine, care e în stare să îndepărteze pe păcătos de păcat, iar pocăința este însoțită de îndrăznire, care e în stare să atragă pe cel care se pocăieşte, a schimbat rânduiala şi a dat pocăinței ruşinea, iar păcatului, îndrăznirea.

- De unde aceasta?

- Ți-o spun eu! Păcătosul este târât de poftă cumplită spre o femeie desfrânată; merge în urma desfrânatei ca un rob; intră în locuința ei; nu se ruşinează, nu roşeşte când se împreunează cu desfrânata, când săvârşeşte păcatul; nici un pic de ruşine, nici un pic de roşeată pe obraz. Iese de acolo după săvârşirea păcatului. Dar, ca să se pocăiască, se ruşinează, nemernice! Când te împreunai cu defrânata nu te ruşinai, dar când ai venit să te pocăieşti, te ruşinezi? Imi spui că ti-e ruşine? Pentru ce nu ți-a fost ruşine când te desfrânai? Săvârşeşte fapta şi nu se ruşinează! O spune şi roşeşte! A diavolului este viclenia aceasta! Diavolul nu-1 lasă pe păcătos să se ruşineze când face păcatul, ci-1 împinge să-1

săvârşească în văzul lumii. Ştie, doar, diavolul că, dacă s-ar ruşina, ar fugi de păcat; dar îl face să se ruşineze când se pocăieşte; ştie, doar, diavolul că, dacă se ruşinează să-şi spună păcatul, nu se mai pocăieşte. Doar rele îi face diavolul: îl atrage spre păcat şi-1 îndepărtează de pocăinţă.

Pentru ce ti-e ruşine să-ti spui păcatul? Când ai făcut desfrânare nu ti-a fost ruşine. Când iei doctoria te ruşinezi? Când te scapi de păcat te ruşinezi? Se cuvenea să te ruşinezi atunci când păcătuiai! Atunci trebuia să-ti fie ruşine! Când ai ajuns păcătos nu te-ai ruşinat, şi te ruşinezi acum, când ai să ajungi drept *Spune tu, mai întâi, fărădelegile tale, ca să te indreptezi.* Cât este de mare iubirea de oameni a Stăpânului! N-a spus: "Ca să nu fii pedepsit!", ci *"ca să te îndreptezil".*

- Nu îi este de-ajuns, Doamne, păcătosului că nu-1 pedepseşti? Pentru ce îl mai faci încă şi drept?
- Nu!, îti răspunde Dumnezeu.

Uită-te cu luare-aminte la cuvintele: "Il fac drept".

- Dar cu cine a făcut Stăpânul asta?
- Cu tâlharul! Când tâlharul a spus celuilalt tâlhar numai acele cuvinte: *"Nu te temi tu de Dumnezeu? Noi pe bună dreptate, că am primit cele cuvenite pentru faptele noastre"*(Luca 23, 40-41), atunci Mântuitorul i-a spus: *"Astăzi vei fi cu Mine în rai!"*(Luca 23, 43). Nu i-a spus: “Te scap de osândă şi de pedeapsă", ci 1-a făcut drept şi 1-a adus în rai.

Ai văzut că a ajuns drept în urma mărturisirii? Mult iubitor de oameni este Dumnezeu! Nu Şi-a cruţat pe Fiul Său, ca să cruţe pe rob! A dat pe cel Unul-Măscut, ca să răscumpere nişte robi nerecunoscători! A dat Sângele cel scump al Fiului Lui! O, iubire de oameni a Stăpânului!(Ioan 3, 16; Romani 8, 32)

Să nu-mi spui iarăşi:

- Am făcut multe păcate! Cum voi putea să mă mai mântuiesc?
- Tu nu poţi, Stăpânul tău poate! Şi într-atât, încât să-ti şteargă păcatele! Uită-te cu luare-aminte la ce spun! Aşa îţi şterge Stăpânul păcatele, că nu mai rămâne nici urmă de păcat! Cu trupurile rănite nu-i cu putinţă asta; ci, oricât de mult s-ar strădui doctorul, oricâte doctorii ar pune pe rană, rana nu dispare desăvârşit. Te loveşti la fată; rana s-a tămăduit, dar rămâne urma, mărturia rănii, şi ea strică frumuseţea chipului; şi se străduieşte mult doctorul să şteargă urma, dar nu poate; i se împotrivesc şi slăbiciunea firii omeneşti, şi neputinţa artei medicale, şi neputinţa doctorilor. Dar când Dumnezeu şterge păcatele, nu lasă nici urmă, nici nu îngăduie să rămână semn, ci, o dată cu sănătatea, dăruieşte şi frumuseţea, o dată cu izbăvirea de pedeapsă dă şi dreptate şi-1 face pe cel ce păcătuise asemenea cu unul care n-a păcătuit. Dumnezeu pierde păcatul şi-1 face să nu mai fie, nici să mai revină, atât de desăvârşit îl pierde! Nu tu urmă, nu tu semn, nu tu mărturie, nu tu dovadă!

Poate că cineva m-ar întreba:

- De unde se vede asta?
- Se cuvine, deci, să aduc dovezi de cele ce spun, ca să nu fie spusele mele numai o simplă afirmaţie. Şi am să vin cu dovezi din Scripturi, ca să capete temei ce v-am grăit. Am să vă aduc oameni răniţi, un popor întreg, oameni plini

de bube, de puroi, de viermi, toți numai o rană, toți numai bube, care au putut să se vindece aşa de bine, că n-a mai rămas pe ei urmă, că n-a mai rămas semn, că n-a mai rămas mărturie. Au avut nu o rană, nu două, nu trei, nu patru, ci din cap până în picioare erau numai o rană. Fiți cu luare-aminte la ce am să vă spun! Cuvântul ce vi-1 spun e mântuitor şi ne priveşte pe toți. Eu prepar leacuri mai bune ca doctorii, leacuri pe care nici împărații nu le pot prepara. Ce poate face un împărat? Poate scoate din închisoare, dar din iad nu poate elibera; poate să dea bani, dar sufletul nu-1 poate mântui.

Eu am să vă dau pe mâna pocăinței, ca să-i cunoaşteți puterea, să-i cunoaşteți tăria, să cunoaşteți că păcatul nu o biruie, că nu-i fărădelege în stare să-i biruie puterea. Deocamdată, am să vă aduc mărturie nu un om, nu doi, nu trei, ci multe mii de oameni, plini de bube, răniți, plini de nenumărate păcate, care, prin pocăință, au putut să se mântuiască, încât nu le-a mai rămas nici urmă, nici semn de la buboaiele de mai înainte. Fiți însă cu mare luare-aminte la ce vă spun; şi nu fiți numai cu luare-aminte, ci căutați să şi țineți minte cele ce-am să vă spun, ca să-i învățați şi pe cei care lipsesc, şi aşa să-i faceți mai sârguincioşi pe cei care au fost lipsiți de folosul celor ce s-au spus. Să vină înaintea noastră Isaia cel care a văzut pe serafimi, cel care a auzit cântarea cea de taină, cel care a prezis multe şi multe despre Hristos. Să-1 întrebăm ce-a vrut să spună prin cuvintele: *"Vedenia pe care a văzut-o Isaia asupra Iudeii şi Ierusalimului"*(Isaia 1,1).

- Spune-ne, profetule, vedenia pe care ai văzut-o!
- *"Ascultă, cerule, şi ia în urechi, pămân-tule, că Domnul a grăit"*(Isaia l, 2).
- Cum, profetule, una făgăduieşti şi alta ne spui?
- Dar ce-am făgăduit?
- Când ai început să grăieşti, ai spus: "Vedenie asupra Iudeii şi Ierusalimului", şi laşi ludeea şi Ierusalimul şi vorbeşti cu cerul şi spre pământ îți îndrepți cuvântul; laşi pe oamenii cei cuvântători, şi vorbeşti cu stihiile cele necuvântătoare.
- Pentru că cei cuvântători au ajuns mai necuvântători decât cele necuvântătoare. Dar nu numai pentru asta, ci şi pentru că Moise a grăit tot aşa, spunând: *"Ascultă, cerule, şi ia aminte, pământule, la graiurile gurii mele!"*(Deuteronom 32, l), când avea să-i aducă pe iudei în pământul făgăduinței şi când a văzut ce avea să se întâmple, anume că iudeii aveau să calce în picioare toate cuvintele lui. "Iau martori cerul şi pământul, a spus Moise, că dacă veți părăsi pe Domnul Dumnezeu după ce veți intra în pământul făgăduinței, veți fi împrăştiați în toate neamurile".

A venit Isaia şi avea să înfăptuiască amenințarea lui Moise. Isaia nu mai putea lua ca martor pe Moise, că murise, nici pe cei ce auziseră amenințarea, că muriseră şi ei; atunci a chemat stihiile, pe care le luase martore şi Moise: "Iată, iudeilor, ați pierdut făgăduința! Iată, ați părăsit pe Dumnezeu! Cum să te chem, Moise? Ai murit şi te-ai săvârşit! Cum să chem pe Aaron? Şi acela a fost dat morții!".

- Nu poți să chemi pe om, cheamă stihiile, i se răspunde.
- De aceea şi eu, spune Isaia, pentru că sunt în viată, n-am să iau martor pe

Aaron, nici pe cutare şi cutare om, pentru că şi ei au să moară, ci iau martore înaintea voastră stihiile, care rămân, cerul şi pământul.

De aceea Isaia a spus: "Ascultă, cerule! Ia în urechi, pământule! Moise mi-a poruncit ca pe voi să vă chem azi".

Dar nu numai pentru asta Isaia a chemat stihiile, ci şi pentru că grăia iudeilor. *"Ascultă, cerule,* că tu ai pogorât mana! *Ia în urechi, pământule,* că tu ai dat prepeliţa! Ascultă, cerule, că tu ai pogorât mana, că tu ai adus o mâncare mai presus de fire! Erai sus şi te-ai prefăcut în arie! *Ia în urechi, pământule!* Erai jos şi îndată ai pregătit masă!". Nu lucra natura, dar a lucrat harul; n-au arat boii, dar spicul era gata; nu erau mâini de bucătari, nu era poruncă, dar era mana, izvor sfinţit, care înlocuia pe toate; natura îşi uitase slăbiciunea ei! Cum de nu s-au ros hainele iudeilor? Cum de nu li s-au învechit încălţămintele? *"Ascultă, cerule! Ia în urechi, pământule!".* Şi totuşi, cu toate aceste amintiri, cu toate acele binefaceri, Stăpânul a fost ocărât!

"Cu cine să vorbesc, se întreabă Isaia. Cu voi? Dar nu am om care să mă asculte. Iată, am venit, şi nu era om. Am grăit, şi nu era cine să mă asculte. Voi grăi, deci, celor necuvântătoare, că cei cuvântători s-au pogorât la josnicia necuvântătoarelor!".

Tot asta a făcut pe un alt profet să spună: *"Ascultă, jertfelnicule, ascultă-mă!"*(III Regi 13, 2)*,* când a văzut că împăratul înnebuneşte, că idolul este adorat, că Dumnezeu este ocărât şi toţi ceilalţi, înmărmuriţi de frică.

- Vorbeşti, profetule, cu piatra?
- Da, pentru că împăratul este mai nesimţitor ca piatra! *Ascultă, jertfelnicule, ascultă-mă!*

Şi îndată s-a despicat altarul. Piatra a ascultat, piatra s-a sfărâmat şi jertfa s-a vărsat(III Regi 13, 3-5).

- Cum? Omul n-a ascultat?
- Nu! Omul, dimpotrivă, a întins mâna ca să apuce pe profet.
- Şi Dumnezeu ce a făcut?
- I-a uscat mâna(III Regi 13, 4). Vezi ce a făcut! Vezi iubirea de oameni a Stăpânului şi păcatul robului!
- Dar pentru ce nu i-a uscat de la început mâna împăratului?
- Ca împăratul să se înteleptească prin păţania pietrei. "Dacă piatra nu s-ar fi sfărâmat, i-a spus Dumnezeu, Eu te-aş fi cruţat. Dar pentru că piatra s-a sfărâmat şi tu nu te-ai îndreptat, peste tine aduc mânia Mea".

A întins împăratul mâna să apuce pe profet, şi mâna s-a uscat. Biruinţa s-a arătat. Şi erau acolo atâţia ostaşi, atâţia generali şi multe ajutoare! Dar împăratul nu putea să strângă mâna. Mâna îi stătea întinsă; dădea glas, făcând cunoscută înfrângerea necredinţei şi victoria credinţei, iubirea de oameni a lui Dumnezeu şi nebunia împăratului. Şi să strângă mâna, împăratul nu putea.

Dar ca nu cumva, tesând eu cuvânt cu cuvânt, să scap din vedere ce voiam să spun, hai să vă arăt ce vă făgăduisem. Dar ce vă făgăduisem? Făgăduisem să vă arăt că, deşi un om are mii şi mii de răni, dar dacă se pocăieşte şi face fapte bune, Dumnezeu îi şterge desăvârşit păcatele, că nu se mai văd nici urmă, nici semn, nici mărturie de păcatele de mai înainte. Asta v-am făgăduit-o şi asta voi

încerca să v-o dovedesc.

"Ascultă, cerule, şi ia în urechi, pământule, că Domnul a grăit!(Isaia l, 2).

- Spune-mi, ce-a grăit?

- *"Fii am născut şi i-am crescut, iar ei s-au lepădat de Mine. Boul a cunoscut pe stăpânul său"* - cel mai necuvântător dintre necuvântătoare - *"şi asinul, ieslea domnului lui"* - cel mai încăpățânat dintre animalele încăpățânate -, *"dar Israel nu M-a cunoscut şi poporul Meu nu M-a înțeles. Vai, neam păcătos!"*(Isaia l, 2-4).

- Nu mai este, oare, nădejde de mântuire? Pentru ce spui: *Vai?*

- Pentru că nu găsesc leac.

- Pentru ce spui: *Vai?*

- Pentru că am pus leacuri, dar nu s-a dezumflat buboiul. De asta Mi-am întors fata de la ei. Ce pot să mai fac? Nu Mă mai ostenesc să-i vindec! Vai!

Dumnezeu imită pe o femeie care plânge. Şi bine face! Fiți, vă rog, cu luare-aminte!

- Pentru ce: Vai?

- Pentru că aşa se spune la bolile trupeşti. Când doctorul vede că bolnavul nu mai are nădejde de vindecare, plânge; plâng cu suspine şi prietenii şi rudele. Dar acolo, în zadar şi fără de folos! Când bolnavul e pe moarte, de-ar plânge toată lumea, nu poate să-1 mai scoale. Aşa că plânsul este plâns de jale, nu de îndreptare. Cu bolile sufleteşti însă, nu-i aşa; ci, dacă plângi, de multe ori scoli pe un om al cărui suflet este mort.

- Pentru ce?

- Pentru că trupul, odată mort, nu mai poate fi ridicat cu putere omenească; pe când un om, cu sufletul mort, poate fi ridicat prin îndreptare. Vezi un desfrânat? Plânge-1! Şi de multe ori îl ridici din păcat. De asta şi Pavel nu scria numai, nici nu îndemna numai, ci şi plângea cu lacrimi, sfătuind pe fiecare.

- Fie! Sfătuieşti, Pavele, dar pentru ce şi plângi?

- Pentru ca, dacă nu reuşeşte sfatul, să ajute lacrimile.

Tot aşa şi profetul plânge. Stăpânul nostru, văzând căderea Ierusalimului, spunea: *"Ierusalime, care omori pe profeți şi ucizi cu pietre pe cei trimişi la tine"*(Matei 23, 37). Vorbeşte unui oraş căzut şi-1 plânge cum ar plânge pe un om. Profetul Isaia spune: *"Vai, neam păcătos, popor plin de păcate!"*(Isaia l, 4). Nu au trup sănătos. Ai văzut că sunt plini de bube? Sământă rea, fii nelegiuiți(Ibidem).

- Spune-mi, proorocule, pentru ce plângi?

- *"Ați părăsit pe Domnul şi ați mâniat pe Sfântul lui Israel! Pentru ce vă mai răniți încă?*(Isaia l, 4-5). Cu ce pot să vă mai rănesc? Cu foamete sau cu ciumă? Au venit peste voi tot felul de pedepse, şi răutatea voastră tot nu s-a terminat. *"Ați adăugat nelegiuiri. Tot capul spre durere şi toată inima spre întristare"*(Isaia l, 5). *"Nu este rană, nici vânătaie"*(Isaia l, 6).

Ce cuvinte ciudate! Cu puțin înainte spuneai, proorocule: *"Sământă rea, fii nelegiuiți ați părăsit pe Domnul şi ați mâniat pe Sfântul lui Israel"*(Isaia l, 4); şi: *Vai, neam păcătoş!* Plângi, te bați în piept, jeleşti, înşiri rănile şi deodată

te întorci şi spui: *Nu este rană, nici vânătaie!*

Fiţi cu luare-aminte! Atunci e rană în trup, când o parte a trupului e sănătoasă, iar altă parte a trupului, rănită. Aici însă spune că tot trupul este o rană: *Nu e nici rană, nici vânătaie, nici buboi umflat, ci de la picioare până la cap n-ai unde pune plasture, nici untdelemn, nici bandaj* (Isaia l, 6). *"Pământul vostru este pustiu, cetăţile voastre - arse, ţara voastră - mâncată de străini"*(Isaia 1,7). V-am făcut toate acestea, dar voi nu v-aţi îndreptat. Am întrebuinţat tot meşteşugul Meu, dar bolnavul a rămas nesimţitor. *"Veniţi, ascultaţi cuvântul Domnului, conducători ai Sodomei şi ai Gomorei! Ce nevoie am Eu de mulţimea jertfelor voastre?"*(Isaia l, 10-11).

- Ce? Vorbeşte acum sodomenilor?
- Nu, ci pe iudei îi numeşte sodomeni, pentru că se aseamănă la purtări cu ei; de aceea le dă acest nume.

"Veniţi, ascultaţi cuvântul Domnului, conducători ai Sodomei şi ai Gomorei! Ce nevoie am Eu de mulţimea jertfelor voastre?, zice Domnul. Sătul sunt de arderile de tot ale berbecilor! Seul mieilor nu -l vreau. De-Mi veţi aduce făină de grâu, zadarnic! Tămâia este urâciune înaintea Mea! Sufletul Meu urăşte lunile cele noi ale voastre şi sâmbetele voastre. Postul şi ziua cea mare nu le primesc, îmi voi întoarce ochii Mei de la voi, când veţi întinde mâinile voastre spre Mine"(Isaia l, 10-1 l, 13, 14-15).

Poate fi o mânie la fel cu asta? Profetul cheamă cerul, plânge, jeleşte, se vaită şi spune: *Nu este rană, nu este vânătaie.* Dumnezeu se mânie, nu primeşte jertfa, nici luna cea nouă, nici sâmbăta, nici făina de grâu, nici rugăciunea, nici întinderea mâinilor.

Ai văzut buboi? Ai văzut boală de nevindecat, nu la un om, nu la doi, nu la zeci, ci la mii?

- Ce s-a întâmplat apoi?
- Dumnezeu le spune: *"Spălăţi-vă, curăţiţi-va!"*(Isaia l, 15)
- Este oare, vreun păcat care să aducă deznădejde?
- Nu! însuşi Dumnezeu le spune: *Nu vă ascult pe voi,* şi totuşi, Doamne, le spui: *"Spălaţi-vă!"* Cu ce scop le spui aceste cuvinte?
- Sunt de folos şi unele, şi altele. Cele dintâi: *Nu vă ascult pe voi*, ca să înfricoşez; acestea: *Spălaţi-vă,* ca să atrag.
- Dar dacă nu-i asculti, nu au nădejde de mântuire; iar dacă nu au nădejde de mântuire, pentru ce le spui: *Spălaţi-vă?*

Dumnezeu le spune asta pentru că este Tată iubitor, singurul Bun, şi-I este milă de ei mai mult decât îi este milă unui tată de copiii lui. Şi ca să afli că e Tată, le-a spus: *"Ce voi face, Iudo?"*(v. Osea 6, 4).

- Cum, Doamne, nu ştii ce vei face?
- Ştiu, dar nu voiesc. Păcatele lor îmi cer să-i pedepsesc dar marea Mea iubire de oarneni Ma opreste. Ce-ti voi face? Te voi cruta? Dar ai ajuns mai trândav! Să te pedepsesc? Dar Mă opreşte iubirea Mea de oameni! Ce-ti voi face? Să te pun ca pe Sodoma şi să te distrug ca pe Gomora? "*Dar s-a întors inima Mea"*.

Cel Hepătimitor grăieşte ca un om pătimitor. Dar, mai bine spus, ca o mamă cu copilul ei. S-a *întors inima Mea* ca inima unei mame". Dar nu s-a mulţumit cu

cel dintâi cuvânt, ci a adăugat: *"M-am tulburat întru părerea Mea de rău"*(Osea 11, 8).

- Cum? Se tulbură Dumnezeu?

- Doamne fereşte! Dumnezeu nu se tulbură. Dar, după cum am spus, Dumnezeu se foloseşte de cuvintele de care ne folosim noi.

"S-a tulburat inima Mea! Spălați-vă, curați-ți-vă!".

Ce vă făgăduisem? Că Dumnezeu îi ia pe păcătoşii care se pocăiesc, plini de mii şi mii de păcate, plini de buboaie, şi-i vindecă atât de desăvârşit, că nu le mai rămâne nici urmă de păcate, că nu le mai rămâne semn, nu le mai rămâne mărturie.

"Spălați-vă, curățiți-vă, scoateți vicleniile din sufletele voastre... învățați-vă să faceți bine"(Isaia l, 16, 17).

- Ce bine porunceşti să facă?

- *"Ajutați pe orfan, faceți dreptate văduvei"*(Isaia 1,17).

- Nu sunt grele poruncile; ci acelea pe care ni le impune şi firea.

"Veniți să stăm de vorbă, zice Domnul"(Isaia l, 18). Faceți voi puțin, şi Eu adaug restul. Dati-Mi voi puțin, şi Eu dăruiesc totul. *Veniți!*

- Unde să venim?

- La Mine, la Cel pe Care L-ati mâhnit, pe Care L-ati mâniat, la Mine, Cel ce am spus: *Nu vă ascult pe voi,* ca, înfricoşați de amenințarea Mea, să-Mi potoliți mânia. Veniți la Cel ce nu vă ascultă, ca să vă ascult.

- Şi ce faci, Doamne?

- Nu las semn, nu las mărturie, nu las urmă. *"Veniți să stăm de vorbă, zice Domnul. Dacă vor fi păcatele voastre stacojii, ca zăpada le voi albi".*

- Nu mai rămâne urmă, nu mai rămâne semn?

- *"De vor fi păcatele ca roşeala, ca lâna le voi înălbi".*

- Nu mai rămâne negreală? nu mai rămâne pată? Cum se face asta?

- Au fost, oare, altele făgăduințele? nu! Gura Domnului a grăit acestea! Ai văzut nu numai măreția făgăduințelor, ci şi vrednicia Dăruitorului. Că lui Dumnezeu toate îi sunt cu putință, Cel ce face din murdar curat.

Ascultându-L dar pe El şi cunoscând leacul pocăinței, Lui să-I înălțăm slavă, că a Lui este slava şi puterea în veci. Amin.

OMILIA A NOUA
Despre pocăință. Către cei ce pleacă de la Sfânta Liturghie...

(Despre pocăință. Şi către cei ce pleacă de la Sfânta Liturghie, în care şi despre Sfânta Masă şi despre Judecata viitoare)

După cum semănătorii n-au nici un folos dacă aruncă semințele pe cale, tot aşa şi noi n-avem vreun folos de pe urma numelui de creştin dacă faptele noastre nu sunt pe măsura numelui.

Iar dacă vreți, am să vă aduc martor de credință pe Iacov, fratele Domnului, care zice: *"Credința fără fapte este moartă".* Este deci nevoie de fapte; fără de ele nici numele de creştin nu ne poate fi de folos. Să nu te minunezi! Spune-mi, te rog, este de vreun folos soldatul care stă în armată, dar nu-i vrednic de armată şi nu luptă pentru împăratul care îl hrăneşte? Ar fi, poate, mai bine să nu stea în armată decât să batjocorească cinstea împăratului.

Aşa şi cu creştinii. Nu merită, oare, să fie pedepsiți când nu luptă pentru împăratul lor? Dar pentru ce spun: când nu luptă pentru împăratul lor? Facă Dumnezeu să lupte pentru sufletele lor!

- Dar cum pot, mi se poate spune, să fiu în lume, înconjurat de treburi, să slujesc împăratului şi să mă mântuiesc?
- Ce spui, omule? Vrei să-ti spun pe scurt că nu locul te mântuie, ci purtarea şi voința?

Adam era în Rai, ca într-un port, şi s-a înecat; Lot era în Sodoma, ca pe mare, şi s-a mântuit; Iov stătea pe gunoi şi s-a îndreptățit, iar Saul era în mijlocul bogățiilor şi şi-a pierdut împărăția -şi pe cea de aici, şi pe cea de dincolo. Nu te poți apăra spunând: "Nu pot să fiu şi în lume, înconjurat de treburi, şi să mă şi mântuiesc".

Ştii de unde ne vine acest gând? De acolo că nu ne rugăm des şi nici nu venim des la biserică. Oare, nu vedeți pe cei care vor să primească dregătorii de la împăratul pământesc, cum stăruiesc şi cum pun pe alții să intervină ca să dobândească ce doresc? Aceste cuvinte le spun celor ce pleacă de la dumnezeieştile slujbe şi celor care se pun la sfat şi pălăvrăgesc în timpul înfricoşătoarei şi Sfintei Liturghii. Ce faci, omule? N-ai făgăduit zicând: "Avem către Domnul", când preotul a spus: "Sus să avem mintea şi inimile"? Nu ti-e teamă, nu te ruşinezi să fii găsit mincinos în acel ceas înfricoşător?

Vai, ce minune! Masa cea de taină este pregătită, Mielul lui Dumnezeu este junghiat pentru tine, preotul se nevoieşte pentru tine, foc duhovnicesc

izvorăşte din preacurata Masă, Heruvimii stau împrejur, Serafimii, care cu şase aripi îşi acoperă fetele, zboară pe deasupra, toate Puterile cele netrupeşti împreună cu preotul se roagă pentru tine, focul cel duhovnicesc se pogoară, Sânge curge din preacurata coastă în potir spre curățirea ta, şi tu nu te înfricoşezi, nu roşeşti că eşti găsit mincinos în acest înfricoşător ceas?

Ai o sută şaizeci şi opt de ore pe săptămână; şi din acestea Dumnezeu Şi-a oprit pentru El numai o singură oră; şi cheltuieşti şi această oră în treburi lumeşti, în glume, în discuții! Cu ce îndrăznire, deci, te mai apropii de Sfintele Taine? Ai îndrăzni, oare, să pui mâna pe pulpana hainei împăratului pământesc, dacă ti-ar fi mâna plină de murdărie? nicidecum!

Să nu socoteşti că este pâine, nici că este vin ceea ce vezi! Că nu se dau afară ca celelalte mâncări. Ferească Dumnezeu! Să nu gândeşti aşa! Ci, după cum ceara unindu-se cu focul nu pierde nimic şi nimic nu prisoseşte, tot aşa socoteşte şi aici! Sfintele Taine intră în ființa trupului. De aceea, când ne apropiem să ne împărtăşim, să nu socotim că ne împărtăşim cu dumnezeiescul Trup ca din mâna unui om, ci să socotim că ne împărtăşim cu dumnezeiescul Trup ca din cleştele de foc al Serafimilor, pe care 1-a văzut Isaia; iar cu dumnezeiescul Sânge aşa să ne împărtăşim, ca şi cum am atinge cu buzele dumnezeiasca şi preacurata coastă a lui Hristos.

Aşadar, fraților, să nu plecăm din biserică în timpul Sfintei Liturghii; şi iarăşi, când suntem în biserică, să nu stăm de vorbă. Să stăm cu frică şi cu cutremur, cu ochii plecați în jos, dar cu sufletul ridicat în sus.

Să suspinăm, fără să ni se audă glasul, dar cu inima să ne bucurăm. Oare, nu vedeți cât de nemişcați stau cei ce sunt lângă împăratul acesta pământesc, trecător şi muritor? Nu scot o vorbă, nu se clintesc, nu aruncă ochii ici şi colo, ci stau înfricoşați şi plini de cutremur. Ia pildă de la ei, omule, şi te rog să te înfățişezi înaintea lui Dumnezeu aşa cum te-ai duce înaintea împăratului celui pământesc. Dar trebuie să te înfățişezi cu mult mai multă frică înaintea împăratului celui ceresc. Acestea vi le-am spus adeseori şi nu voi înceta a vi le spune, până ce nu voi vedea că v-ati îndreptat.

Când intrăm în biserică, să intrăm cum se cuvine lui Dumnezeu. Să nu avem în suflet dor de răzbunare, ca nu cumva rugându-ne, când spunem: *"Iartă-ne nouă, precum şi noi iertăm greşiților noştri",* să ne rugăm împotriva noastră. înfricoşătoare sunt cuvintele acestea! Cel ce le rosteşte, aproape că strigă aşa lui Dumnezeu: "Am iertat. Stăpâne, iartă-mă! Am dezlegat, dezleagă-mă! Le-am lăsat, lasă-mi-le! Dacă le-am ținut, tine-mi-le! Dacă n-am iertat vecinului păcatele lui, nu mi le ierta nici Tu pe ale mele. Cu măsura cu care am măsurat, măsoară-mi şi Tu mie!".

Ştiindu-le dar pe toate acestea, gândindu-ne la ziua cea înfricoşătoare a Judecății, la focul iadului şi la muncile cele înfricoşătoare de acolo, să ne întoarcem de pe calea noastră cea rătăcită. Va veni vremea când teatrul lumii acesteia se va risipi. Atunci nu mai putem lupta; după trecerea acestei vieți, nu mai putem neguțători; după ce s-a închis stadionul, nu mai putem fi încununați.

Timpul de acum e timp de pocăință; acela, de judecată!

Timpul de acum e timpul luptelor; acela, al cununilor!

Timpul de acum e timp de osteneală; acela, de odihnă!

Timpul de acum e timp de muncă; acela, de răsplată!

Deşteptati-vă, vă rog, deşteptati-vă şi să ascultăm cu râvnă cele spuse! Am trăit cu trupul, să trăim şi cu duhul! Am trăit în plăceri, să trăim şi în fapte de virtute! Am trăit în trândăvie, să trăim şi în pocăință! *"Pentru ce te trufeşti, tină şi cenuşă?"*. Pentru ce te mândreşti, omule? Pentru ce te făleşti?

Ce nădăjduieşti de la slava lumii şi de la bogăție? Să ne ducem la morminte, vă rog, şi să vedem tainele de acolo. Să vedem pe om descompus, oasele roase, trupurile putrezite. Dacă eşti înțelept, priveşte! Dacă eşti priceput, spune-mi: Cine e împăratul, cine e ostaşul? Cine e stăpânul, cine e robul? Cine e înțeleptul, cine e neînteleptul? Unde-i frumusețea tinereții? Unde-i fata cea frumoasă? Unde-s ochii cei strălucitori? Unde-i nasul cel bine întocmit? Unde-s buzele cele arzătoare? Unde-i frumusețea obrajilor? Unde-i fruntea cea luminoasă? Nu-s toate praf? Nu-s toate cenuşă? Nu-s toate pulbere? Nu-s toate putreziciune?

Gândindu-ne la acestea, fraților, şi aducându-ne aminte de ziua noastră cea din urmă, să ne întoarcem, cât mai avem timp, de pe calea noastră cea rătăcită. Am fost cumpărați cu Sânge scump.

Pentru aceasta Dumnezeu pe pământ S-a arătat. Pentru tine, omule, Dumnezeu pe pământ S-a arătat şi nu avea unde să-Şi plece capul. Vai, ce minune ! Judecătorul vine să fie judecat pentru cei vinovați! Viata gustă moarte! Creatorul este pălmuit de creatură! Cel ce nu poate fi privit de Serafimi este scuipat de rob, gustă oțet şi fiere, este împuns cu sulița, este pus în mormânt! Şi tu, spune-mi, te trândăveşti, dormi, dai din umeri cu dispreț, omule?

Nu ştii că, de ti-ai vărsa sângele tău pentru El, nici aşa n-ai făcut ce erai dator să faci că altul e sângele Stăpânului, şi altul sângele robului! Pocăieşte-te şi întoarce-te înainte de ieşirea sufletului, ca nu cumva să vină moartea şi tot leacul pocăinței să fie fără de folos. Că aici, pe pământ, are putere pocăința; şi numai aici; în iad n-are nici o putere. Să căutăm pe Domnul, cât avem timp! Să facem binele ca să scăpăm de iadul cel fără de sfârşit ce va să fie şi să ne învrednicim de împărăția cerurilor, cu harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia slava şi puterea în vecii vecilor. Amin.

CUPRINS